

KITTILÄ

KIRKONKYLÄN OSAYLEISKAAVA

Kaavaselostus

0424-D1947

Kaavaehdotus	23.08.2011
Täydennetty	26.03.2012

Kunnanvaltuusto: 26.03.2012
Kunnanhallitus: 28.2.2012
Lisäkuuleminen Ala-Kittilän tielinjaus: kirjallinen 16.12.2011
Kunnanhallitus: 22.11.2011
Lisäkuuleminen tulvavallit: kirjallinen 17.10.2011
Lisäkuuleminen Ala-Kittilän tielinjaus: kirjallinen 15.10.2011
Lisäkuuleminen rakennuksen suojelu, Ala-Kittilä: kirjallinen 30.9.2011
Kunnanhallitus: 23.8.2011
Ehdotus uudestaan nähtävillä: 1.4. - 2.5.2011
Kunnanhallitus: 8.3.2011
Kunnanhallitus: 14.12.2010
Ehdotus nähtävillä: 2.9. - 4.10.2010
Kunnanhallitus: 29.6.2010
Luonnos nähtävillä: 19.2 - 22.3.2010
Kunnanhallitus: 9.2.2010
Rakennemallit nähtävillä: 7.4. - 24.4.2009
Kunnanhallitus: 24.3.2009 § 169
Kuulutus vireille tulosta: 19.11.2008

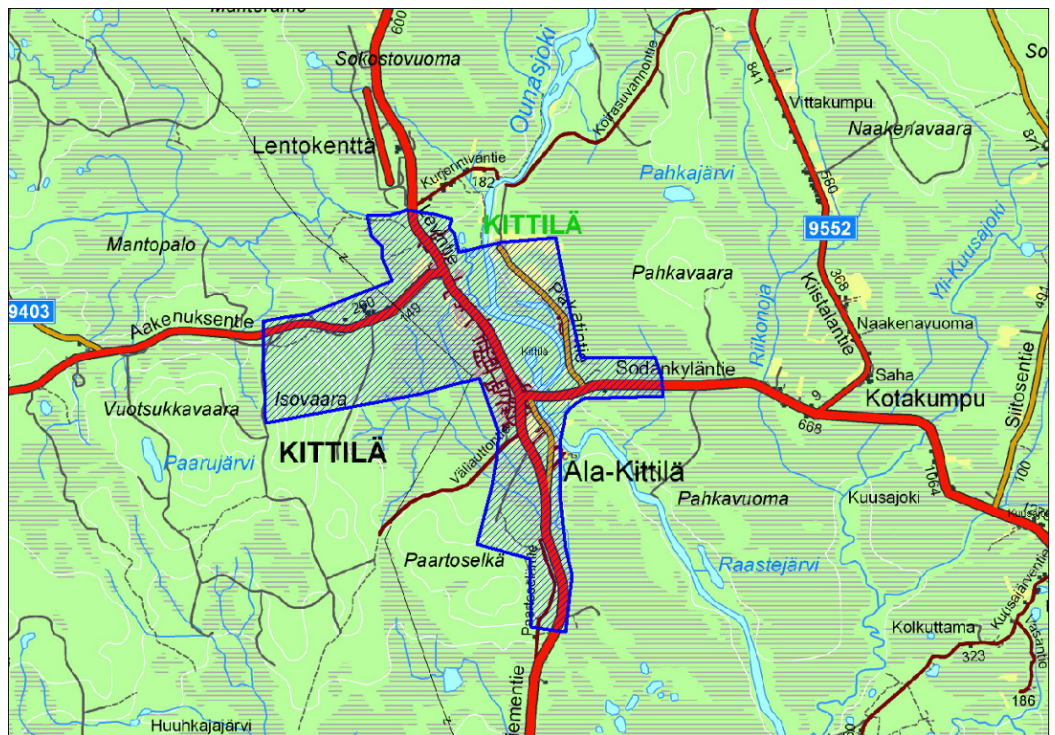

**KITTILÄ
KIRKKONKYLÄN OSAYLEISKAAVA****1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT**

Selostus liittyy 23.8.2011 päivättyyn ja 12.06.2012 täydennettyyn osayleiskaavakarttaan ja määräyksiin.

1.1 Kaava-alueen sijainti

Kaava-alue sisältää Kittilän kuntakeskuksen ympäristöineen noin 3 000 ha:n laajuudelta. Alue sijaitsee Kittilän kunnan keskiosassa, rajautuen pohjoisessa Aakenuksentien läheisyyteen, lounaisosassa Paartoselkään, eteläosassa kantatie 79 läheisyyteen sekä koillisosassa Pakattiin.

Kuva 1. Kaava-alueen sijainti ja rajaus

Kittilä rakentuu kt79 varteen Sodankylän- ja Ylläksenteiden risteyksien välille ja läheisyyteen, OYK:ssa selvitettiin rakentamisen laajeneminen:

- Pohjoisessa Levin OYK:n ehdotuksen rajaan Aakenusjokeen.
- Etelässä kt79 varressa Paartoselän sivua mahdollisimman etelään Rovaniemen suuntaan.
- Etelässä kt79 Paartoselän ja Ounasjoen väli ei ole rakentamiskelpoinen tien vieressä, Ounasjoen niemi tutkittiin rajauksen ulkopuolelta.
- Sodankyläntien pohjoispuolelta Pakatin täydennys- ja laajenemismahdollisuudet jänkiin rajautuen.
- Sodankyläntien varsi idässä rakentamiskelpoisen Heinäkummun takaa.
- Ylläksentien varsi sisältäen laajasti Isovaaran, tutkittiin rakentamiseen.

1.2 Kaavan tarkoitus

Kaava on vireillä kunnan aloitteesta.

Kirkonkylään laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava, jossa osoitetaan tavoitteellinen maankäyttö. Kirkonkylän tulee muodostua turvalliseksi ja viihtyisäksi mahdollistaen asuin-, liike- ja teollisuuden täydennysrakentamisen. Yleiskaavalla toteutetaan kullekin alueelle soveltuvaa rakentamistapaa ja taajamakuvan kehittymistä huomioon ottaen erityisesti historiallinen kerroksellisuus ja luonnonympäristö. Liikenteen haittoja rajataan, parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä, lisätään puistoja ja liitetään Ounasjoki nykyistä vahvemmin taajamaan.

Yleiskaavalla pyritään vastaamaan kysymykseen mikä on Kittilä kotipaikkana. Syvyyttä saadaan erityisesti huomioiden osa-alueittain tunnelma ja merkitys Kittilän historialliselle muotoutumiselle. Kittilää ei suunnitella painottaen vain rakennettavuutta tai yhdyskuntarakenteen tehokkuutta vaan koti-seutuna, jossa paikan henki ja tunnistettavuus säilyvät.

Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena strategisena ohjaamaan asema-kaavoitusta. Yleiskaavan perusteella ei voida myöntää rakennuslupaa.

KITTILÄ KIRKONKYLÄN OSAYLEISKAAVA

SISÄLLYSLUETTELO

1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	2
1.1	Kaava-alueen sijainti	2
1.2	Kaavan tarkoitus	3
2	TIIVISTELMÄ	7
2.1	Kaavaprosessin vaiheet	7
2.2	Kaavan keskeinen sisältö ja tavoitteet	7
2.3	Toteuttaminen	7
3	LÄHTÖKOHDAT	8
3.1	Alueen yleiskuvaus	8
3.2	Maisema.....	8
3.3	Luonnonolosuhteet.....	9
3.3.1	Kallio- ja maaperä.....	9
3.3.2	Vesistöt	10
3.3.3	Ilmasto.....	12
3.4	Kasvillisuus ja eläimistö	13
3.4.1	Kasvillisuus	13
3.4.2	Eläimet.....	13
3.5	Luontoarvot	14
3.5.1	Luonnonsuojelualueet	14
3.5.2	Suojeltavat luontokohteet	14
3.5.3	Natura 2000-alueet	15
3.5.4	Perinnebiotoopit.....	16
3.5.5	Arvokkaat luontokohteet	17
3.5.6	Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit	20
3.6	Kulttuuriympäristö	21
3.6.1	Rakennusinventointi	21
3.6.3	Muinaismuistokohteet	28
3.7	Väestö, yhdyskuntarakenne, työpaikat ja palvelut	29
3.7.1	Väestömäärä ja kehitys.....	29
3.7.2	Yhdyskuntarakenne	30
3.7.3	Palvelut	30
3.7.4	Liikenne.....	34
3.7.5	Yhdyskuntatekniikka.....	37
3.8	Elinkeinorakenne	38
3.8.1	Yleiskuvaus	38
3.8.2	Alkutuotanto	40
3.8.3	Matkailu.....	42
3.8.4	Muutokset elinkeinorakenteessa	43
3.8.5	Maanomistus	44
3.9	Suunnittelutilanne.....	45
3.9.1	Maakuntakaava.....	45
3.9.2	Yleiskaava.....	47
3.9.3	Asemakaava.....	48
3.9.4	Rakennusjärjestys.....	48
4	OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN TAVOITTEET	49
4.1	Osayleiskaavan suunnittelun tarve	49
4.2	<u>Osayleiskaavan tavoitteet</u>	49

4.3	Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tunnistaminen	49
4.4	Prosessin vaikutus	52
5	MITOITUS	53
5.1	Väestö	53
5.1.1	Tilastoennusteet	53
5.1.2	Viimeaikaiset muutokset	54
5.2	Asumistapa	54
5.3	Tonttivaraukset	55
5.4	Kaavoitustarve	55
5.4.1	Rakentamisen varaukset	55
5.4.2	Rakentamistiiviys	55
5.5	Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttaminen	56
6	RAKENNEMALLIT	58
6.1	Rakennemallien tarkoitus	58
6.2	Rakennemalli "Raittikylä"	59
6.3	Rakennemalli "Lähiöt"	60
6.4	Rakennemalli "Ounasjoki"	61
6.5	Rakennemallien käsittely	63
7	OSAYLEISKAAVAN KÄSITTELYVAIHEET	65
7.1	Osayleiskaavaluonnos	65
7.1.1	18.2 – 19.3.2010 nähtävillä ollut osayleiskaavaluonnos	65
7.1.2	Mielipiteiden ja lausuntojen huomiointi luonnos 18.2 – 19.3.2010 ...	65
7.2	Osayleiskaavaehdotus	67
7.2.1	2.9.2010 – 4.10.2010 nähtävillä oleva osayleiskaavaehdotus	67
7.2.2	Muistutusten ja lausuntojen huomiointi ehdotus 2.9.2010 – 4.10.2010	68
7.2.3	Viranomaisneuvottelu 12.1.2011 (ks. tarkemmin liite)	70
7.2.4	1.4.2011 – 2.5.2011 nähtävillä oleva osayleiskaavaehdotus	73
7.2.5	Muistutusten ja lausuntojen huomiointi ehdotus 1.4.2011 – 2.5.2011	73
7.2.6	Muistutusten huomiointi koskien Ala-Kittilän tielinjausta	77
7.2.7	Muistutusten huomiointi koskien Ala-Kittilän tielinjausta	78
8	OSAYLEISKAAVA	79
8.1	Yleisperustelu	79
8.2	Kehittämistavoitemerkinnät	84
8.3	Alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevat merkinnät	84
8.3.1	Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue	84
8.3.2	Natura 2000 –alueet	85
8.3.3	Luonnon monimuotoisuuden kohteet	85
8.3.4	Melualueet	86
8.3.5	Suojapuuston vyöhyke	88
8.4	Aluevaraukset	89
8.4.1	Asuminen	89
8.4.2	Keskustatoiminnot ja palvelut	91
8.4.3	Teollisuusalueet	92
8.4.4	Virkistys- ja matkailualueet	93
8.4.5	Pysäköinti, satama, ulkoilu- ja kevyen liikenteen reitit	95
8.4.6	Eritysalueet	96
8.4.7	Maa- ja metsätalousalueet	97
8.4.8	Vesialueet	98

8.4.9	Kohdemerkinnät	100
8.4.10	Liikennejärjestelyt.....	102
8.4.11	Muut merkinnät	103
8.4.12	Suhde Tunturi-Lapin maakuntakaavaan, vahvistettu YM 23.6.2010. ...	104
8.4.13	Suhde voimassa olevaan yleiskaavaan ja kunnan suunnitelmiin	106
8.4.14	Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	106
8.4.15	Suhde Natura 2000-verkostoon.....	110
9	KAAVAN VAIKUTUKSET	111
9.1	Yleistä.....	111
9.2	Ihmisen elinolot ja elinympäristö.....	111
9.3	Vesi, ilma ja ilmasto.....	111
9.4	Maa- ja kallioperä	112
9.5	Luonto ja luonnonympäristö	112
9.6	Yhdyskuntarakenne.....	112
9.7	Yhdyskunta- ja energiatalous	112
9.8	Liikenne	113
9.9	Taajamakuva ja maisema	113
9.10	Kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö	114
9.11	Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin	114
9.12	Vaikutukset Natura 2000-verkostoon	117
10	OSAYLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET	119
11	OSAYLEISKAAVAN TOTEUTUS JA SEURANTA	122

LIITEASIAKIRJAT:

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
2. Maisemaselvitys (FCG Planeko Oy, Taina Tuominen 4.11.2008)
3. Luontoselvitys (FCG Planeko, Jari Kärkkäinen)
4. Kittilän kirkonkylän osayleiskaavan rakennuskulttuuriselvitys (Tmi Lauri Putkonen 8.4.2009)
5. Liikenneselvitys (FCG Planeko, Pirkka Hartikainen)
6. Vesihuollon toiminta-alue
7. Rakennemallivaihtoehdot
8. Kirkonkylän asemakaavat
9. Tulvavaarakartta HQ 1/100

OHEISAINEISTO, LÄHTEET:

- Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alue työryhmän mietintö II, 66/1992. Ympäristöministeriö. Ympäristönsuojeluosasto.
- Lapin kulttuuriympäristöohjelma. Lapin ympäristökeskus, 1997. Lapin ympäristökeskuksen erillisjulkaisu.
- Lapin kulttuuriympäristöohjelma, Lapin ympäristökeskus, Rovaniemi 1996, Jarmo Lokio.
- Lapin rakennusperintö. Lapin läänin rakennusperinne ry:n julkaisu, Oulu, 1984.
- Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi –hanke, Lapin ympäristökeskus, Tiina Elo.
- Maaperäkartta 1:20 000 GTK
- Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisu 16. Museovirasto, Ympäristöministeriö.
- Tilastokeskus, 2008. www.tilastokeskus.fi
- Lapin TE-keskus, 2007. www.te-keskus.fi
- Ympäristöhallinnon HERTTA (nyk. OIVA) tietoaaineistot
- Tunturi-Lapin kiinteät muinaisjäännökset 2008. Lapin liiton julkaisu.

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Kaavan vireille tulosta tiedotettiin 19.11.2008. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 19.11. 2008 alkaen. OAS:sta ei saatu palautetta. Valmisteluvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 21.11.2008.

Suunnittelu aloitettiin syksyllä 2008 selvityksillä. Syksyllä 2008 ja keväällä 2009 alueella tehtiin selvityksiä ja inventointeja. Laadittavia selvityksiä olivat: Maisema-, luonto- ja rakennuskulttuuriselvitys.

Kittilän kunta järjesti rakennemalleista yleisötilaisuuden 6.4.2009. Tilaisuudessa osallisilla oli mahdollisuus saada tietoja kolmesta rakennemallista "Raittikylä", "Lähiöt" ja "Ounasjoki", aikataulusta, tavoitteista, osallistumisen ja vuorovaikutuksen keinoista. Kolme rakennemallia asetettiin nähtäville 7. – 24.4.2009 Kittilän kunnan tekniselle osastolle sekä internetsivulle:

[www.kittila.fi/kunnanpalvelut/tekninenosasto/kaavoitus ja mittaus/kaavatori](http://www.kittila.fi/kunnanpalvelut/tekninenosasto/kaavoitus_ja_mittaus/kaavatori)

Kaavaluonnos esiteltiin Kittilän kunnanhallitukselle 9.2.2010, joka päätti asettaa luonnoksen nähtäville.

Kaavaluonnos oli nähtävillä 18.2 – 19.3.2010 välisenä aikana. Kaavaluonnoksesta saadut mielipiteet ja lausunnot käsiteltiin kunnanhallituksen kokouksessa 29.6.2010 ja kunnanhallitus päätti asettaa kaavaehdotuksen nähtäville 2.9. – 4.10.2010 välisenä aikana.

Saadut muistutukset ja lausunnot on käsitelty Kittilän kunnanhallituksen kokouksessa 14.12.2010. Kunnanhallitus päätti, että kaavaehdotukseen tehdään muutoksia. Kunnanhallitus päätti 8.3.2011 asettaa kaavan uudelleen nähtäville joka tapahtui 1.4.2011 – 2.5.2011 välisenä aikana.

Kaavaehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot käsiteltiin kunnanhallituksen kokouksessa 23.8.2011. Kunnanhallitus päätti pyytää maanomistajien kirjalliset mielipiteet muutoksiin, jotka koskivat Ala-Kittilässä olevaa tienlinjausta ja rakennuksen suojelua sekä keskustan ohjeellisia tulvavalleja. Lisäkuulemisesta saadut muistutukset saatiin 16.12.2012 mennessä, jotka kunnanhallitus käsittelee kokouksessaan 28.2.2012 § 45.

Kaavan hyväksyi kunnanvaltuusto 26.3.2012 § x. Mahdolliset valitukset yleiskaavan hyväksymispäätöksestä ratkaistaan hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

2.2 Kaavan keskeinen sisältö ja tavoitteet

Kaava on vireillä kunnan aloitteesta.

Kirkonkylän alueelle laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava, jolla osoitetaan kirkonkylän tavoitteellinen maankäyttö. Kaavan tavoitteena on muodostaa Kittilän kirkonkylästä turvallinen ja viihtyisä sekä mahdollistaa asuin-, liike- ja teollisuuden täydennysrakentaminen. Yhdyskunnan historiallinen kerroksellisuus huomioiden ohjataan yleiskaavalla kullekin alueelle soveltuvaa rakentamistapaa ja taajamakuvan kehittymistä. Lisäksi tavoitteena on liittää Ounasjoki osaksi taajamakuvaa, lisätä kevyen liikenteen yhteyksiä ja puistoja sekä vähentää mahdollisia lisääntyviä liikenteen haittoja.

Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena, jolla ohjataan asemakaavoitusta. Yleiskaavan perusteella ei voida myöntää suoraan rakennuslupia.

2.3 Toteuttaminen

Yleiskaava toteutetaan asemakaavoilla. Kehittämistavoitteet toteutuvat lisäksi viranomaisten toimenpitein ja vaikuttaen muuhun suunnitteluun.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Alueen yleiskuvaus

Kittilän kunta sijaitsee keskellä Lappia. Naapurikuntia ovat Kolari, Muonio, Enontekiö, Inari, Sodankylä ja Rovaniemi. Kittilä kuuluu Tunturi-Lapin seutukuntaan Kolarin, Muonion ja Enontekiön kanssa.

Kittilässä asui vuoden 2009 lopussa 6112 asukasta. Kittilän kunnan asukkaista noin puolet asuu keskustaa-ajamassa. Kunnan läpi kulkee kantatie 79 sekä Ounasjoki.

3.2 Maisema

Alueelle on laadittu kaavaa varten maisemaselvitys, joka on selostuksen liitteenä. Maisemaselvityksen kartta-aineiston, joka on tämän selostuksen liitekarttoina, on laatinut maisema-arkkitehti Taina Tuominen (FCG Planeko Oy).

Kittilä kuuluu maisemamaakuntajaossa Peräpohjola-Lappiin ja siellä Aapa-Lappiin. Tyypillistä ovat laajat vaarojen väleihin sijoittuvat avoimet aapasuot. Maaperä on moreenia ja jokien varsilla on hienojakoisia hiekkakerrostumia. Järviä on hyvin vähän.

Kirkonkylän kulttuurihistoriallista olemusta selvitettiin todeten:

”Kittilän kirkonkylän asutus on sijoittunut nauhamaisesti leveään Ounasjoen länsirannalle. Laajempia peltoalueita on Ala-Kittilän kylässä, jossa on vielä havaittavissa perinteisen pohjoisen maatalouskylän piirteitä. Vuoden 1696 verokirjan mukaan Ala-Kittilässä oli kolme verotaloa kun niitä kirkonkylässä oli vain yksi. Kittilän kirkonkylästä kehittyi 1800-luvulla hallinnollinen keskus, mm. Lapin tuomiokunnan tuomarin virkatalo oli Kittilässä. Oman seurakunnan saaminen 1825 ja sitä seurannut kirkon rakentaminen nostivat kirkonkylän merkitystä. Itsenäisyyden alkuvuosina kirkonkylästä kehittyi myös merkittävä koulukeskus. Lapin sota pyyhkäisi suurimman osan kirkonkylän rakennuskannasta. Jälleenrakennus käynnistyi pian sodan loputtua ja valtion varoin rakennettiin mm. komeat koulurakennukset sekä posti- ja poliisitalot. Kirkonkylää halkovan kantatien varteen kohosi kaksi- ja yksikerroksisia liikerakennuksia, jotka ovat pitkälti luoneet pohjan tämänkin päivän kyläkuvalle.” / Kittilän kirkonkylän osayleiskaavan rakennuskulttuuriselvitys 23.2.2009 FCG Planeko Oy, Tmi Lauri Putkonen

Maantieteellisesti kyläkeskus sijoittuu vaarojen välissä virtaavan Ounasjoen laaksoon. Kyläkeskuksen ja sen länsipuolella sijaitsevien vaarojen välissä on laajoja, osittain puuttomia soita. Puuttomat suot ovatkin Ounasjoen leveimpien osien ohella laajimpia avoimia maisematiloja tarkastelualueella. Peltoaukeat ovat pieniä, lukuun ottamatta tarkastelualueen koillisnurkassa sijaitsevia viljelyksiä. Pisimmät näkymät avautuvat kohti Paartoselkää ja Isovaaraa. Muuten erityisen tärkeitä näkymiä ovat päätieltä avautuvat jokinäkymät, tärkeimpänä maamerkinä toimiva kirkko ja sillalta jokea pitkin avautuvat näkymät.

Joen leveimmälle kohdalle on muodostunut maisemassakin merkittävä luonnonmuodostelma. Maiseman solmukohdat liittyvät joen ja rakennetun ympäristön liittymiseen toisiinsa.

Hallitseva maisema on tasaista ja näkymien mittakaava on valtava heti kirkonkylän puuston suojan ulkopuolella. Ounasjoen vastarannalta katsoen kir-

konkylän tasaisuudessa erottuu kirkko avoimessa maisemassa sekä rakennukset peittävä ohut suojaava puusto.

Kuva 2. Kirkkonkylän maisema.

Tiivis keskusta sijoittuu nauhamaisesti joen suuntaisesti, keskustan poikki linjatun pääkadun ympärille. Suhteessa ympäröivään rakennuskantaan pääkatu on varsin leveä – ja linjaukseltaan suoraviivainen. Pohjoisesta keskustaan saavuttaessa kirkko on erittäin tärkeä maamerkki. Toinen maamerkki, voimalan piippu, sijoittuu aivan ydinkeskustan tuntumaan. Joen läheisyys näkyy kyläkuvassa ja on keskustaa ajatellen tärkeä elementti.

Selvitysalueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Kittilän kirkko on valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö. C. L. Engelin suunnittelema puinen kirkko on rakennettu 1831 ja se on laajennettu (J. Basilier) 1886 - 1896 ristikirkoksi. Kirkon länsipuolella on entinen hautausmaa.

3.3 Luonnonolosuhteet

Seuraavan luontoselvityksen on laatinut biologi Jari Kärkkäinen (FCG Planeo Oy). Sijaintikartta on tämän selostuksen liitteenä.

3.3.1 Kallio- ja maaperä

Kittilä yhdessä muiden Keski-Lapin kuntien kanssa kuuluu keskiosiltaan Keski-Lapin liuskealueeseen, joka koostuu erilaisista vulkaanisista ja sedimenttisyntyisistä kivistä, jotka ovat enemmän tai vähemmän metamorfoituneet. Alueen eteläosat kuuluvat liuskealuetta nuorempaan Keski-Lapin graniittialueeseen. Kittilän pohjoisosat koostuvat liuskeiden ohella nuoremmista graniittisista syväkivistä. Kittilän kunnan alueella on suuria alueita, jotka koostuvat tummista ja hienorakeisista vulkaanisista kivistä.

Selvitysalueen ja siihen liittyvät laajat, alavat suoalueet ovat turvemaita. Alueen reunamien vaarat koostuvat pääasiassa moreenimaista kallioisista lakialueista. Jokivarren maaperä koostuu pääasiassa sora-, hiekka- ja silttikerrostumista.

Selvitysalueen vaarojen kallioperä muodostuu graniitista. Alavilla alueilla kallioperä koostuu kvartsiitista ja pyrokseenipitoisesta graniittista sekä montsoniitista.

3.3.2 Vesistöt

Selvitysalue kuuluu Ounasjoen Kittilän valuma-alueeseen. Selvitysalueen läpi kulkee Ounasjoki, jonka varteen Kittilän kirkonkylä on rakentunut. Pohjoisosassa alue rajoittuu Aakenusjokeen. Kirkonkylän eteläpuolella kulkee Parvajoki.

Pohjavesi

Alueella on ympäristöhallinnon HERTTA- tietokannan mukaan kaksi pohjavesialuetta. Ylivaaran pohjavesialue (12261101) ja Vaaratien pohjavesialue (12261113) kuuluvat molemmat luokkaan I. Alueiden rajaukset on merkitty yleiskaavakarttaan HERTTA- tietokannan tietojen mukaisesti.

Ylivaaran pohjavesialueen muodostaa laajan tasaisen deltamaisen kerrostuman. Alueen itäosassa maa-aines on hyvin karkeaa kivistä soraa, länsiosassa hienoa soraa ja hiekkaa ja luoteisosassa on osittain silttikerrostumia. Kallioperä tai tiivis pohjamoreeni on tavoitettu maanottoaikoissa keskimäärin 5 metrin syvyydestä. Maa-ainesta on otettu paikoin pohjavesipinnan alapuolelta. Pohjavesialueen vettä johtavilla kerrostumilla on yhteys Aakenusjokeen, josta ko. kerrostumia myöten alueelle muodostuu rantaimetyksen kautta pohjavettä.

Tekopohjavettä ei ole tehty Ylivaaralla 16 vuoteen. Pohjavesivarannot ovat vedenottoon nähden riittävät. Ylivaaralta saadaan ottaa vettä vesioikeuden päätöksen mukaan 600m^3 /vuorokaudessa, mikä riittää jopa yksin tyydyttämään Kittilän kirkonkylän veden tarpeen. Tällä hetkellä sieltä kuitenkin otetaan vain n. 250m^3 vuorokaudessa. Pohjois-Suomen vesioikeuden päätöksen nro (II2070D.73/9b N:o29/75/II) mukainen vedenottamon suoja-alue ulottuu noin 1 km etäisyydelle ja idässä noin 0,6 km etäisyydelle vedenottamosta.

Ylivaaran pohjavesialueella on tehty ensimmäiset pohjavesitutkimukset jo vuonna 1957 ja lisätutkimukset 1964. Tutkimukset suoritti tuolloin Insinööri-toimisto Maa ja Vesi Oy Oulusta. Lisäksi pohjavesiselvityksen Ylivaaran alueelle on tehnyt Suunnittelukeskus Oy vuonna 1973, jonka raportissa nimetään mainitaan, että "pohjaveden virtaus vedenottamolle tapahtuu pääasiallisesti vedenottamon länsi- ja luoteispuolella olevilta hiekka- ja sora-alueilta". Lisäksi selvityksessä mainitaan, että " Itä- ja eteläpuolella Aakenusjoen varrella maaperä kuitenkin on tiivistä, eikä suotautumista joesta maaperään pääse tapahtumaan.

Vaaratien pohjavesialue muodostuu Kotivaaran koillisreunassa purkautuvista lähteistä. Alueelle on perustettu vedenottamo 1994 ja vesioikeuden päätöksen mukaan sieltä saadaan ottaa vettä $800\text{ m}^3/\text{B}$. Alueen antoisuudeksi on kuitenkin mitattu yli kaksinkertainen määrä ($1620\text{ M}^3/\text{d}$). Vesi kerätään lähdepurkauksista kuuden betonirengaskaivon kautta pumppaamoon. Sieltä pumpataan kulutukseen n. $265\text{ M}^3/\text{B}$. Vaaratien vedenottamolle on laadittu tarkkailuohjelma, jonka mukaan sen vaikutusalueella tarkkaillaan pohjaveden pintaa ja pohjaveden ylivalumaa, sekä vedenottamosta pumpatun veden määrää.

Pintavedet

Kaava-alueen läpi kulkee Ounasjoki, jonka vesistöalueen pinta-ala on 4 730 ha. Ounasjoki on suurin kokonaan maamme rajojen sisällä virtaavista rakentamattomista joista. Ounasjoki on suojeltu voimalaitosrakentamiselta (laki Ounasjoen erityissuojelusta 703/83). Ounasjoki (FI1301318) on liitetty Natura 2000-verkostoon (EU komission päätös 13.1.2005). Vesialueen suojelu toteutetaan vesilain nojalla ja Ounasjoen suistosaarten suojelun toteutuskeinona on rakennuslaki.

Ounasjoki on yläosaltaan luonnontilainen, mutta Kittilän ja Rovaniemen välillä lievästi kuormitettu. Joen keskiosalla, kirkonkylän ja Levin kohdalla, vesi on lievästi humuspitoista ja niukkaravinteista. Kesäaikainen fosforipitoisuus on 13-15 ug/l. Tulva-aikaa ja satunnaisia suuren valunnan jaksoja lukuun ottamatta vedessä on vähän sameutta aiheuttavia hienojakoista ainesta tai muita partikkeleita. Happitilanne on kaikkina vuodenaikoina hyvä. Ounasjoki on pituudeltaan n.300 kilometriä ja se on säilynyt varsin luonnontilaisena. Ounasjoen keskileveys noin 150 m vaihdellen 60–300 metriin. Sirkan ja Alakylän välillä on noin 60 km pituinen suvantojakso, jolloin joki virtaa laajojen suoalueiden läpi.

Tulva-alueet

Lapissa on ollut eniten tulvavahinkoja Tornion-Muonionjoen, Simojoen, Ounasjoen, Tenojoen ja Ivalojoen varsilla. Viime vuosina tulvavahinkoja on aiheutunut myös varsin uusille rakennuksille ja rakenteille. Vuosina 2000 ja 2005 suuria tulvia esiintyi mm. Simossa, Kittilässä ja Ivalossa.

Ivalojoella ja Ounasjoella koettiin ennätysuuret tulvat keväällä 2005. Tulvat johtuivat pääasiassa siitä, että lunta oli paljon, varsinkin Luoteis-Lapissa ja Kemijoen ja Ivalojoen latvoilla ja lumen lumen sulaminen myöhästyi keskimääräisestä. Lumet sulivat nopeasti toukokuun puolivälin jälkeen ja kuun lopulla virtaamat ja vedenkorkeudet nousivat hyvin nopeasti huippuarvoihin.

Ounasjoen yläjuoksulla sekä Ivalojoella uudet virtaaman ennätykset olivat yli 1000 m³/s, Ounasjoen alajuoksulla virtaama oli kuun lopussa jopa 1500 m³/s. Entinen ennätys Ounasjoen Könkään havaintopaikalla oli vuodelta 1966 ja Ivalojoen Pajakoskella vuodelta 2000. Könkään edellinen ennätys vuorokauden keskivirtaamalle oli 733 m³/s, Pajakosken 920 m³/s.

Lähde: Lapin ympäristökeskus

Vuosisadan vaihteen jälkeen on Levin alueella ollut kaksi suurta kevättulvaa, vuonna 2000 ja erityisesti v. 2005, jolloin tulvakorkeudet olivat N60 + 186,81 ja 187,50 Ounasjoessa Levin keskustan kohdalla. Nykyinen keskivedenpinta on 182,80, joten tulvahuiput ovat yli 4 metriä korkeammat.

Nykyisten pohjakarttojen korkeusmittakaavan epätarkkuuden vuoksi tulva-alueita ei ole voitu sijoittaa kartalle. Ounasjoella esitetään mallilaskennalla saatavat tulvalukemat kilometrin välein. Nämä lukemat otetaan huomioon alueiden jatkokehittelyssä.

3.3.3 Ilmasto

Kittilä sijoittuu Suomen ilmastollisessa pääaluejaossa pohjoisboreaaliseen vyöhykkeeseen¹. Vuoden keskilämpötila on selvästi alle nollan. Lämpimin kuukausi on heinäkuu, jolloin keskilämpötila on 14,0 °C.

Terminen kesä (vuorokauden keskilämpötila on yli 10 °C) alkaa Kittilän keskiosissa kesäkuun alkupuolella (5. – 15.6). Kasvukausi on varsin lyhyt, noin 120–125 päivää. Kesä on viileä ja lyhyt. Syksy jää myös lyhyeksi ja aukeille maille tulee pysyvä lumipeite jo lokakuun lopussa. Talvi alkaa (vuorokauden keskilämpötila on alle 0 °C) yleensä lokakuun 15. päivien aikoihin. Talvi on pitkä ja kestää noin 200 päivää. Pysyvä lumipeite häviää toukokuun puolivälissä ja termisen kevään alku (vuorokauden keskilämpötila on yli 0 °C) sijoittuu huhtikuun loppuun.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Kittilän Kaukosen havaintoaseman vuosien 1971–2000 ilmastotiedot².

Kuukausi	Keskimääräinen sademäärä (mm)	Ilman lämpötila (°C)	Lumen syvyys (cm)
Tammikuu	34	- 14,5	52
Helmikuu	28	- 12,4	72
Maaliskuu	29	- 7,2	76
Huhtikuu	26	- 1,6	65
Toukokuu	32	5,4	5
Kesäkuu	55	11,4	
Heinäkuu	68	14,0	
Elokuu	70	11,4	
Syyskuu	53	5,9	
Lokakuu	47	- 0,4	2
Marraskuu	35	- 8,1	15
Joulukuu	29	- 13,4	31
Yhteensä/ ka	504	- 0,7	

Auringon suoran säteilyn vuodenaikaisvaihtelu on alueella erittäin suurta. Kaamoksen aikaan aurinko ei nouse horisontin yläpuolelle muutamaan viikkoon. Hämärääkin on päivisin vain muutaman tunnin ajan. Kesä-heinäkuussa sen sijaan on yhtäjaksoista valoista aikaa lähes kaksi kuukautta.

Tunturin lakiosilla tuuli on merkittävä ilmastotekijä, se kuivattaa ja kasaa lunta painanteisiin. Alueella tuulee yleisimmin etelästä päin³. Tuulen nopeus on puurajan yläpuolelle ulottuvilla lakialueilla 7,5–9,5 m/s. Tuntureilla tuulen nopeudet voi olla yli 30 m/s.

Kittilässä on ilman laatu hyvä, koska Kittilän ympäristössä ei ole ilman laadua heikentävää raskasta teollisuutta ja energiantuotantoa, liikennettä on vähän ja alueen asukastiheys on alle 2 asukasta/km². Lapissa valtaosa laitosten päästöistä (hiukkaset, rikkidioksidi ja typen oksidit) tulee Kemissä ja Kemijärvellä sijaitsevista puunjalostusteollisuuden laitoksista. Suomen tieliikenteen päästöistä Lapin läänin osuus koko on n. 5 %.

¹ <http://www.ilmatieteenlaitos.fi>

² Drebs, ym. 2002

³ Drebs, ym. 2002

3.4 Kasvillisuus ja eläimistö

3.4.1 Kasvillisuus

Kasvillisuudeltaan alue kuuluu pohjoisboreaaliseen vyöhykkeeseen, jossa kasvillisuus on tyypillisesti karua. Metsät ovat pääasiassa männiköitä, vallitsevana variksenmarja-mustikka-puolukka -tyyppi. Notkelmissa ja alavilla alueilla yleistyvät seinäsammal-mustikka -tyypin kuusimetsät. Tuntureiden lakialueilla metsäkasvillisuus vaihtuu vähitellen puuttoman paljakan varpu- ja jäkälänummiksi.⁴ Viljelymaata on vähän ja ne sijoittuvat rehevämmän kasvillisuuden alueille jokivarsiin ja Kittilän letto- ja lehtokeskuksen alueelle.

Suo- ja metsäkasvillisuus on karua tai keskiravinteista. Reheviä soita ei alueella ole. Suot ovat valtaosin niukkaravinteisia ja paikoin on myös keskiravinteisia suotyypppejä. Suurin osa metsäisistä soista on ojitettu. Luonnontilaisia soita on muutamia.

Alueen pienet pellot ja niityt sijaitsevat jokien varsilla tai järvien tuntumassa. Useimmat niityt ja pellot ovat kasvamassa umpeen. Näillä pensoittuvilla pelloilla ja niityillä kasvillisuutta leimaa yleensä kiiltolehtipajukot ja suuruohokasvustot.

Ounasjoen varsilla on tulvaniittyjä, joilla kasvillisuus on suuruoho- ja matalakasvuista niittyä. Tulvaniittyjen lajisto koostuu mm. metsäkurjenpolvesta, mesiangervosta, kastikoista ja nurmilauhasta ja parhaimmilla paikoilla kasvaa siperiansinivalvattia, kaarlenvaltikkaa, rantatädykettä, kullervoa ja pohjanängelmää.

3.4.2 Eläimet

Alueen eläimistöstä ei ole tutkittua tietoa.

⁴ Toimituskunta Tarkka ym. 1987

3.5 Luontoarvot

3.5.1 Luonnonsuojelualueet

Selvitysalueella sijaitsee **Ahvenvuoman soidensuojelualue**.

Koko Ahvenvuoman soidensuojeluohjelma-alueen pinta-ala on noin 2581 hehtaaria ja sen suojelu on jo toteutettu suurelta osin. Alueen suojelun toteuttamiskeinoina on luonnonsuojelulaki. Ahvenvuoma on laaja, edustava aapasuo. Selvät jänteet kulkevat paikoin yli koko suon. Paikoin jänteet katkeilevat erillisiksi turvesaarekkeiksi. Laajoja rimpiä. Alueen keskiosassa on lampia ja pieniä kumpareita. Suon keskiosa on ravinteista nevaa, itäosa puustoista rämettä. Myös keidassuota esiintyy. Ahvenvuoma kuuluu pohjoisen Peräpohjolan aapasuovyöhykkeeseen. Alueella on huomattava kahlaajalinnusto.

3.5.2 Suojeltavat luontokohteet

Luonnonsuojelulaissa ja -asetuksessa on yhdeksän suojeltavaa luontotyyppiä, joka ovat maassamme harvinaisia ja yleensä pienialaisia. Luonnonsuojelulain 29§ mukaiset suojeltavat luontotyypit ovat:

- luontaisesti syntyneet, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt
- pähkinäpensaslehdot
- tervaleppäkorvet
- luonnontilaiset hiekkarannat
- merenrantaniityt
- puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit
- katajakedot
- lehdesniityt
- avointa maisemaa hallitsevat suuret yksittäiset puut ja puuryhmät

Luontotyyppin suojelu astuu voimaan, kun alueellinen ympäristökeskus on tehnyt sitä koskevan rajauspäätöksen. Maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa luontotyypit on kartoitettava ja otettava huomioon vaikka ympäristökeskus ei olisi tehnyt rajauspäätöstä.

Metsälain 10 §:ssä on määritellyt metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät elinympäristöt. Nämä ovat:

- lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt
- ruoho- ja heinäkorvet, saniaisikorvet sekä lehtokorvet ja Lapin läänin eteläpuolella sijaitsevat letot
- rehevät lehtolaikut
- pienet kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla
- rotkot ja kurut
- jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät
- karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivikot, louhikot, vähäpuustoiset suot ja rantaluhdat.

Tiedot luontotyypeistä ja niiden sijainnista tai luonteesta eivät ole julkisia, vaan tiedot voi saada käyttöön vain maanomistajan luvalla.

3.5.3 Natura 2000-alueet

Natura-alueilla ei saa heikentää merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue kuuluu Natura-verkostoon. Suojeluarvoja heikentävä toiminta on kiellettyä sekä alueella että sen rajojen ulkopuolella. Viranomaisten on alistettava erityiseen vaikutusten arviointiin kaikki sellaiset hankkeet ja suunnitelmat, jotka saattavat yhdessä tai erikseen vaikuttaa Natura-alueen luonnonarvoihin.

Suunnittelualueelle sijoittuu Ounasjoen Natura-aluetta ja osittain Ahvenvuoman Natura-alue.

Ounasjoen Natura -alue

Ounasjoen Natura -alue (FI1301318) muodostuu Ounasjoesta (vesialue) Ounasjärven Luusuan alapuolella sekä Ounasjoen suiston tulvasaarista. Ounasjoki on suurin kokonaan maamme rajojen sisällä virtaavista rakentamattomista joista. Alue on otettu Natura -verkostoon luontodirektiivin perusteella.

Ounasjokivarsi on maisemaltaan vaihteleva. Ounasjoen varrella on edustavia tulvaniittyjä ja tulvametsiä, joista Ounasjoen suiston saaret muodostavat laajimman tulvaniittyalueen. Ounasjokisuisto on myös linnustollisesti arvokas alue. Ounasjoen pituus välillä Ounasjärven Luusua-Kemijoki on noin 300 km, ja joen keskileveys noin 150 m (vaihtelu 60-300 m). Ounasjoki on suojeltu voimalaitosrakentamiselta lailla (laki Ounasjoen erityissuojelusta 703/83). Ounasjoen vesialueen suojelu toteutetaan vesilain nojalla ja Ounasjoen suistosaarten suojelun toteutuskeinona on rakennuslaki.

Suojeltavat luontodirektiivin luontotyyppit ovat Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, boreaaliset tulvaniityt ja tulvametsät. Suojelu kohdistuu myös luontodirektiivin liitteen II lajiin laaksoarhoon.

Ahvenvuoman Natura -alue

Ahvenvuoman Natura -alue (FI1300603) muodostuu laajasta, edustavasta aapasuoalueesta Kittilän kirkonkylän eteläpuolella. Alueella on laajoja rimpiä, lampia ja pieniä kumpareita, ravinteista nevaa ja puustoista rämettä sekä keidassuota.

Ahvenvuoma kuuluu soidensuojeluohjelmaan (SSO). Alueesta osa on toteutettu muodostamalla siitä luonnonsuojelulain mukainen suojelualue (SSA). Alue toteutetaan muiltakin osin luonnonsuojelulain keinoin.

Suojelu kohdistuu seuraaviin luontodirektiivin luontotyyppeihin: hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet, aapasuot, luonnonmetsät ja puustoiset suot sekä luontodirektiivin liitteen II lajeihin karhu, saukko ja lettorikko.

3.5.4 Perinnebiotoopit

Kittilän kirkonkylän alueella on tiedossa kaksi perinnemaisemakohdetta, jotka ovat Kirkonkylän lammaslaidun ja Lassinpalon lammaslaidun.

Kirkonkylän lammaslaidun sijoittuu kirkonkylän tuntumassa sijaitsevalle saarelle. Tulvaniitty avautuu maisemallisesti kauniina Ounasjoen ylittävältä sillalta. Aakenusjokisuun patoamisjärjestelyillä on Luhtaan tehty allas ja joen vedet on johdettu kanavan ja Salmijärven kautta takaisin Ounasjokeen. Sen seurauksena entinen niemi on nyt saari ja lampaiden pito laitumella helpotunut. Alueelta löytyvät kaikki tulvaniittyjen kasvillisuustyyppit. Valtaosa rannasta on tuoretta nurmilauhavaltaista heinätulvaniittyä. Toinen runsaana esiintyvä tyyppi on tuore suurruohotulvaniitty. Lammaslaidun on länsiosistaan metsäinen, luhtainen ja osin pensoittunut voimakkaasti. Alueen pinta-ala on noin 113 ha. Kohde on valtakunnallisesti arvokas.

Lassinpalon lammaslaidun on pieni ja viehättävä joenrantalaidun aivan kirkonkylän tuntumassa. Vastarannalla näkyy kirkonkylän laaja lammaslaidun. Laitumen ranta on avoin ja jyrkästi kumpuilevalla rantatöyräällä on jonkin verran koivua, katajaa ja pajua. Töyräiden päällä kasvaa kuivan pienruohotulvaniityn kaltaista kasvillisuutta. Laidun on pinta-alaltaan 3,6ha. Kohde on paikallisesti arvokas.

3.5.5 Arvokkaat luontokohteet

Pakattijärvi ja Matinniemi

Pinta-ala: 78,1 ha

Ounasjoen pohjoisrannalla oleva Matinniemen alueella on laajasti luhtaista koivu-pajuviitaa. Ounasjoen rannalla on rantatörmä, missä on monipuolinen rantaniitty. Silmälläpidettävä otalehtivita kuuluu Pakattijärven kasvistoon. Alueellisesti arvokas.

Kielinen

Pinta-ala: 14,8 ha

Matala kapea saari, mitä leimaa pajuviita ja rantaniityt. Kohde on myös maisemallisesti merkittävä kohde. Alueellisesti arvokas.

Aakenusjoen rantalehto ja tulvametsä

Pinta-ala: 3,7 ha

Kasvillisuudeltaan arvokas ja monipuolinen kohde. Aakenusjoen alajuoksulla on laaja tulvametsä. Rantalehto on kuusi-koivusekapuuvaltaista tuoretta kurjenpolvi-metsäimmarretyypin (GDT) lehtoa. Alueellisesti arvokas.

Myllykosken rantalehto ja letto

Pinta-ala: 3,5 ha

Rantalehto on kuusi-koivusekapuuvaltaista kurjenpolvi-metsäimarretyyppin (GDT) tuoretta lehtoa ja koivuvaltaista metsäkurjenpolvi-angervotyyppi (GFIT) suurruohotyyppin lehtoa. Kohteeseen liittyy myös lettoraäme (LR) ja lettokorpi (LK). Alueellisesti arvokas.

Hamppukaltion lähteet

Pinta-ala: 1,8 ha

Kolme luonnontilaista lähdetä. Kahden lähteen ympäristössä kasvillisuus on meso-eutrofista (keskiravinteista). Kuvassa olevan lähteen ympäristö on oligotrofista (niukkaravinteista). Paikallisesti arvokas.

Hamppukaltion eteläosan lähde ja letto

Pinta-ala: 1,4 ha

Luonnontilainen lähde ja pienialainen letto. Paikallisesti arvokas.

Vaaran letto

Pinta-ala: 2,6 ha

Suhteellisen vaatimaton lettokohde. Paikallisesti arvokas.

3.5.6 Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit

Selvitysalueelta on tiedot kahdesta vaarantuneesta lajista⁵. Lisäksi alueella on tavattu 4 valtakunnallisesti silmälläpidettävää lajia.

Pohjannoidanlukon ja suikeanoidanlukon esiintymät kasvavat Ounasjoen itärannalla maantien eteläpuolella, kuivalla hiekkapohjaisella niittytyräällä.

Tulvasammal kasvaa Karjavuoman saaren pohjoisosissa. Lajia esiintyy ainakin 400 m:n matkalla rantatörmällä, joka jää kevättulvan alle. Sammalta kasvaa myös vanhojen pajujen ja tuomien nojarungoilla. Toinen esiintymä sijaitsee Ounasjoen etelärannalla, Sodankylän tien sillan SE-puolella (uimaranta). Kasvupaikkana on puolivarjoisa tulvametsä-pajuviita, jossa on tulvauomia ja niiden välisiä harjanteita.

Ketonoidanlukon esiintymä kasvaa Karjavuoman saaren lammaslaitumella, rantakoivikon juurella lampaiden käyttämällä polulla.

Ahonoidanlukkua kasvaa Haapalammin kankaalla, Aakenusjoen rannalla sekä Kittilän kirkon pihamaalla. Lisäksi ahonoidanlukkua esiintyy Parvajoen sillasta 300 m länteen kuivalla, tallautuneella, karjatien reunalla Kotivaaran E-rinteessä. Kaikki esiintymähavainnot ovat vanhoja.

Otalehtivita mainitaan esiintyvän Ylä-Pakattijärvellä.

⁵ SYKE 2008

3.6 Kulttuuriympäristö

Rakennettua kulttuuriympäristöä inventoitiin alkuvuodesta 2009. Inventointi on kaavan erillisenä raporttina. Inventoinnin on laatinut tutkija Lauri Putkonen (FCG Planeko Oy). Seuraavassa otteita ko. selvityksestä:

Yleiskuva

Kittilän kirkonkylän asutus on sijoittunut nauhamaisesti leveään Ounasjoen länsirannalle. Laajempia peltoalueita on Ala-Kittilän kylässä, jossa on vielä havaittavissa perinteisen pohjoisen maatalouskylän piirteitä. Vuoden 1696 verokirjan mukaan Ala-Kittilässä oli kolme verotaloa, kun niitä kirkonkylässä oli vain yksi. Kittilän kirkonkylästä kehittyi 1800-luvulla hallinnollinen keskus, kun mm. Lapin tuomiokunnan tuomarin virkatalo oli Kittilässä. Oman seurakunnan saaminen 1825 ja sitä seurannut kirkon rakentaminen nostivat kirkonkylän merkitystä. Itsenäisyyden alkuvuosina kirkonkylästä kehittyi myös merkittävä koulukeskus.

Lapin sota pyyhkäisi suurimman osan kirkonkylän rakennuskannasta. Jälleenrakennus käynnistyi pian sodan loputtua ja valtion varoin rakennettiin mm. komeat koulurakennukset sekä posti- ja poliisitalot. Kirkonkylää halkovan kantatien varteen kohosi kaksi- ja yksikerroksisia liikerakennuksia, jotka ovat pitkälti luoneet pohjan tämänkin päivän kyläkuvalle.

3.6.1 Rakennusinventointi

1. Kittilän kirkko

Kittilä on kuulunut vuodesta 1673 Kuusamon seurakuntaan, sitten saarnahuonekuntana Sodankylän kirkkoherrakuntaan. Vuonna 1825 se muodostettiin kappeliseurakunnaksi ja 1854 kirkkoherrakunnaksi. Hirsirakenteinen kirkko rakennettiin vuosina 1829-31 intendentinkonttorin / C.L. Engel laatiman suunnitelman mukaan. Kirkko oli alkuaan tornillinen pitkäkirkko, johon liittyi matalampi sakaristo. Arkkitehti Julius Basilier laajensi 1889 kirkkoa laajenevan seurakunnan tarpeisiin lisäämällä runkokuoneeseen ristivarret. Samalla torni korotettiin nykyiseen mittansa. Muutos valmistui 1896. Kirkkoa on myöhemmin uusittu sisätiloiltaan. Kittilän kirkko on harvoja Lapin sodan tuhoilta säilyneitä kirkkoja. Anekdootti kertoo, että tämä oli arkkitehdin saksalaisen syntyperän ansiota. Kirkko sijaitsee näkyvästi avoimella paikalla pääraitin varrella.

Valtakunnallisesti merkittävä Lapin sodan tuhoilta säästynyt puukirkko.

Hirsinen käpykaristamo on harvoja sodan tuhoilta säästyneitä kirkonkylän rakennuksia.

2. Käpykaristamo

Aakenuksentie, RN:o 172:I

Käpykaristamon hirsinen rakennus on 1920-luvulta ja se on siten kirkon ohella harvoja sodan tuhoilta säilyneitä kirkonkylän rakennuksia. Lapin ympäristökeskus teki karistamon rakennuksesta suojelupäätöksen, jota ympäristöministeriö ei kuitenkaan vahvistanut.

Metsätalouden historiaa kuvastava Lapin sodan tuhoilta säästynyt hirirakennus.

3. Entinen Kittilän emäntäkoulu

Valtatie 82

Kittilän emäntäkoulun, aiemman kotitalouskoulun, kolmikerroksinen koulurakennus matalampine siipiosineen rakennettiin vuosina 1951-53 Arkkitehtuuritoimisto Lindroosin (Elma ja Erik Lindroos) laatiman suunnitelman mukaan. Harjakattoisten talojen julkisivut ovat roiskerapattuja. Puiet räystäästuet ovat koristeelliset. Rakennuksissa toimii nykyisin Lapin ammattiopiston Levi-instituutti.

Vaatimattomuudessaan korkeatasoista 1950-luvun oppilaitosarkkitehtuuria, paikallisesti arvokas

4. Entinen Postitalo ja Poliisitalo

Suunnittelija Toivo Pelli / Rakennushallitus 1948

Lapin jälleenrakennuksen aikana rakennettiin posti- ja poliisitalot joka kuntaan. Rakennushallitus laati usealle kunnalle yhteisiä tyyppipiirustuksia ja niinpä Kittiläkin sai 1947 arkkitehti Antero Pernajan laatiman suunnitelman - samanlaisen kuin Ivalo, Sodankylä ja Pello. Tätä suunnitelmaa ei kuitenkaan toteutettu, vaan Kittilään rakennettiin Postitalo ja Käräjätalo arkkitehti Toivo Pellin Rakennushallituksessa 1948 laatiman suunnitelman mukaan. Kaksikerroksiset tiilestä muuratut ja roiskerapatut rakennukset sijaitsevat kirkonkylän raitin varrella yhteisen pihan laidoilla. Postirakennuksen pääsisäänkäynti on rakennuksen kulmassa ja sen koristeluun on käytetty liuskekiveä. Postirakennuksen pihasiipinä on suurehko autotallirakennus.

Jälleenrakennuskauden yhtenäinen, kahden julkisen rakennuksen kokonaisuus kirkonkylän pääraitin varrella, paikallisesti arvokas

5. Nordean liikerakennus

Valtatie 19

Nordean liikerakennus on valmistunut 1960 ja se edustaa 1950- ja 1960-lukujen vaihteen tyyppillistä PYP:n pankkirakennusta. Arkkitehti Aarne Hytönen suunnitteli vastaavanlaisia konttorirakennuksia eri puolille maata.

Tyyppillinen 1950- ja 1960-lukujen vaihteen pankkirakennus

6. Einari Junntilan taidemuseo

Sammontie 5

Taidemaalari Einari Junntila (1901-1975) on tunnetuimpia Lapin kuvaajia. Hänen kotitalonsa, tyypillinen jälleenrakennuskauden omakotitalo, on nykyisin hänen tuotantoaan esittelevänä museona.

Jälleenrakennuskauden talo, johon liittyy paikallista taiteen historiaa

7. Kittilän kunnantalo

Valtatie 15

Arkkitehti Kari Poskiparran suunnittelema kunnantalo valmistui vuonna 1988. Punatiilinen rakennus muodostaa suojaisan pihan Valtatien varrella. Rakennusmassasta kohoaa korkeampi torniosa, jossa sijaitsee valtuustosali.

1980-luvun kunnantaloarkkitehtuuria, paikallisesti arvokas

8. Koulukeskus

Valtatie 9-11

Kittilän kansakoululaitos sai alkunsa vuonna 1886 kun kirkonkylän kansakoulu aloitti toimintansa. Varsinainen koulurakennus saatiin 1926, mutta se tuhoutui Lapin sodan seurauksena. Nykyinen koulukeskus on rakennettu jälleenrakennuskaudella.

a) Ala-aste eli Lukkarin koulu rakennettiin vuosina 1948-50 arkkitehti L.E. Hansténin laatiman suunnitelman mukaan. Valtatien suuntainen kivinen, rapattu rakennus on kolmikerroksinen. Siihen liittyy matalampi siipiosa samalta ajalta. Samassa vaiheessa rakennettiin myös opettajien asuinrakennus ja oppilasasuntola.

b) Kittilän lukio. Oppikoulu aloitti toimintansa Kittilässä 1928 Rohtolan palstatilan rakennuksessa, joka paloi 1944. Sodan jälkeen 1947 valmistui arkkitehti Toivo Salervon suunnittelema kaksikerroksinen, kivinen koulurakennus. Se on ajalleen tyypillinen aumakattoinen ja julkisivuiltaan roiskerapattu koulu. Uusi ajanmukainen koulurakennus saatiin 1958. Sen suunnitteli Rakennushallituksen arkkitehti Annikki Virtanen. Kolmikerroksinen, harjakattoinen rakennus on myös roiskerapattu. Vanhempi koulutalo muutettiin 1960 ruokala-, keittiö- käsityö- ja kerhotiloiksi.

Jälleenrakennuskauden yhtenäinen koulukeskus, paikallisesti arvokas

9. Ala-Kittilän kylämaisema

Kirkonkylän eteläosassa on Ala-Kittilän kyläasutus, joka rajoittuu Ounasjoen rantaan. Asutus on sijoittunut vanhan etelä-pohjois-suuntaisen maantien varrelle. Kylässä ei ole varsinaista tiivistä keskusta. Kittilän ensimmäinen vaatimaton saarnahuone saatiin vuoden 1777 vaiheilla Ala-Kittilään. Samoilta ajoilta on peräisin Ala-Kittilässä sijaitseva Luukkinan

hautausmaa, jonne viimeiset vainajat on haudattu tietävästi 1880-luvulla. Peltojen ympäröimää metsikköä ympäröi lauta-aita. Kylän pohjoisosassa (Kari, Sarvela) on vanhempaa talonpoikaisasutusta, tosin osaksi vain kesäkäytössä. Myös vanhoja aittoja on jokunen.

Perinteisen mittakaavan säilyttänyt kylämaisema, paikallisesti arvokas

10. Kittilän kotiseutumuseo

Pakatissa, luonnonkauniilla paikalla Ounasjoen rannalla sijaitseva Kittilän kotiseutumuseo muodostuu vanhaan peräpohjalais-lappilaiseen tapaan sijoitetuista rakennuksista. Hirsipintainen päärakennus on rakennettu 1860-luvulla. Sitä vastapäätä sijaitsee navetta. Muut rakennukset – talli, makasiini, tavara-aitta, vilja-aitta, savusauna, käymälä ja niliainen – on sijoitettu pihapiirin ympärille. Museon kokoelmat koostuvat lähinnä kittiläläisestä 1900-luvun alkupuoliskon talonpoikaisesineistöstä, joista on kertynyt lähes 1000 esineen kokoelma.

Perinteisellä kotiseutumuseolla on luonteva sijainti Ounasjoen rantamaisemassa. Paikallisesti arvokas.

Lähteet ja kirjallisuus

Arkistot

Kansallisarkisto, Rakennushallituksen piirustukset
Kittilän kunnanarkisto, rakennuslupa-asiakirjat
Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen inventointitiedot. Lapin ympäristökeskus 2008.

Kirjallisuus

Kotiseutuni Peräpohjola - Lappi. Suomen maakuntajulkaisu Oy. Kuopio 1971.
Lapin läänin kirkot. Länsikirja Oy 1983.
Lapin rakennusperintö. Toim. Arkkitehtitoimisto Huusko & Teppo. Julkaisija Lapin läänin rakennusperinne r.y. Oulu 1984.
Lokio, Jarmo, Kittilän kulttuuriympäristöohjelma. Suomen ympäristö 282. Helsinki 1999.
Niemelä, Yrjö, Kittilän kirkonkylän koulun historiikki 1886-1986. Kittilä 1986.
Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museovirasto - Ympäristöministeriö. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16. Helsinki 1993.
Suomen museot. Osa V Lappi. Kaarina 2005.
Suomenmaa 3. Kajaani-Kokemäki. Porvoo 1970.
Tuhkasta nousi Lappi. Toim. Veli Arrela. Lapin maakuntaliitto ry 1983.
Ursin, Martti Pohjois-Suomen ja tuhot ja jälleenrakennus saksalaissodan jälkeen 1944-1945. Oulu 1980.

Inventoinnin perusteella kaavaan on merkitty seuraavat kohteet / alueet:

Merkintä	Merkinnän kohdekuvaus
sr2	Luukkima Vanha hautausmaa.
sr3	Käpykaristamo Metsätalouden historiaa kuvastava Lapin sodan tuhoilta säästynyt hirsirakennus.
sr4	Entinen postitalo ja Poliisitalo Jälleenrakennuskauden yhtenäinen, kahden julkisen rakennuksen kokonaisuus kirkonkylän pääraitin varrella, paikallisesti arvokas.
sr5	Kittilän kotiseutumuseo Perinteinen kotiseutumuseo Ounasjoen rantamaisemassa
sr6	Kittilän emäntäkoulu Korkeatasoista 1950-luvun oppilaitosarkkitehtuuria
sr7	Kalervo Palsan pihapiiri

3.6.3 Muinaismuistokohteet

Muinaisjäännösrekisterin mukaiset kaavaan merkityt kiinteät muinaisjäännökset Kittilän kirkonkylän alueella (Oiva-tietokanta 2008). Muinaisjäännösten koordinaatit ovat epätarkkoja ja osoittavat muinaiskohteen likimääräisen sijainnin:

Kohdenimi ja muinaisjäännösrek. Nro	Tyyppi ja ajoitus	Merkintä	Yhtenäiskoordinaatit
Kurjenpolvi 261010053	hautapaikat historiallinen	sm-53	P = 7512112 I = 3411547
Vanhainkoti 261010071	asuinpaikat kivikautinen	sm-71	P = 7510750 I = 3410720
Kurjenniva 261010085	asuinpaikat moniperiodinen	sm-85	P = 7512988 I = 3411640
Pakattijärvi 261010091	asuinpaikat kivikautinen	sm-91	P = 7510222 I = 3412116
Vaarala 261010093	asuinpaikat historiallinen	sm-93	P = 7511226 I = 3410393
Takala 1000009539	asuinpaikat ajoittamaton	sm-130	P = 7511563 I = 3410337
Haudanperä 1000009652	työ- ja valmistus- paikat uusi aika	sm-112	P = 7509714 I = 3411308

Valtakunnallisesti merkittäväksi muinaisjäännökseksi luetaan Kurjenpolven historiallisen ajan kalmisto.

Vanhainkodiksi -nimitetyn (K-71) kivikautisen asuinpaikan rajausta ulottuu löytöhavaintojen perusteella Ollilanojan eteläpuoliselle niemelle. Paikalla tehtiin arkeologisia kaivauksia Museoviraston toimesta 1994.

Kiinteät muinaisjäännökset on suojeltu Muinaismuistolailalla (295/63), jonka mukaan niihin kajoaminen on kielletty ilman lain nojalla annettua lupaa. Muinaisjäännösten rauhoitusta valvoo Museovirasto, joka on tehnyt arkeologisen kulttuuriperinnön suojelua koskevan yhteistyösopimuksen Lapin Maakuntamuseon kanssa. Muinaismuistolaki suojelee kiinteät muinaisjäännökset automaattisesti ilman erillistä päätöstä. Lain mukaan yleistä maankäyttöhanketta tai kaavoitusta suunniteltaessa on selvitettävä suunnitelman vaikutukset kiinteisiin muinaisjäännöksiin. Kaavoituksen tulee perustua ajantasaiseen tietoon alueen muinaisjäännöskannasta.

3.7 Väestö, yhdyskuntarakenne, työpaikat ja palvelut

3.7.1 Väestömäärä ja kehitys

Kittilässä asui vuoden 2009 lopussa 6112 asukasta ja Tunturi-Lapin seutukunnassa (Kolari, Muonio, Enontekiö, Kittilä) noin 14 000 asukasta. Väestökehitys on ollut Kittilässä, Tunturi-Lapin seutukunnassa ja koko Lapin maakunnassa viime vuosikymmeninä laskeva. Kittilän asukkaista reilu puolet asuu kuntakeskuksen alueella.

Levi on kansainvälisen kysynnän takia kasvanut viime vuosian kiihtyvällä vauhdilla. Ilmastossa tapahtunut lämpeneminen parantaa Levin kilpailukykyä. Levi sijoittuu pohjoiskalotin keskelle ja on lentokentän vieressä. Esteitä Levin matkailupalvelujen työpaikkojen kasvulle ei ole taantumankaan kohdattessa.

Levin työpaikkojen todennäköinen kasvu v. 2025 mennessä tehostuvasta toiminnasta huolimatta on 500 – 800 tp. Työpaikat ovat pääosaltaan kausiluontoisia ja sijoittuvat Sirkkaan. Ruokakuntien keskikoko on noin 1,2 asukasta ja Kittilään sijoittuu vain noin 15 % työntekijöistä. Levin aiheuttama asukasmäärän lisäys lienee noin 120 asukasta.

Suurkuusikon kaivos tuo n. 200 alkutuotannon työpaikkaa, joiden aiheuttama kertautuminen nostaa vaikuttavuuden 400 – 600 työpaikkaan. Ruokakuntakoko on työpaikkojen pitkäkestoisuuden takia n. 1,7 asukasta. Koska Levin matkailukeskus aiheuttaa osaltaan hyvän palvelutarjonnan on todennäköistä, että kertautuman lisäys jää arvioidun alarajalle.

Suurkuusikko työntekijöistä suurin osa sijoittuu uusien tieyhteyksien valmistuessa Sirkkaan ja todennäköisesti vain n. 20 % kokonaismäärästä Kittilän kirkonkylään. Suurkuusikko aiheuttaa pitkäkestoisesti em. perusteella n. 140 asukkaan muuttamisen Kittilän kirkonkylään.

Yhteenvedona muutosarvion perusteella väestön tilastolliseen muuttumiseen verrattuna väestömäärä kasvaa Levin ja Suurkuusikon tilastoitua paremmasta kehityksestä johtuen kirkonkylässä n. 350 – 550 asukasta merkiten n. 250 – 350 ruokakuntaa / asuntoa.

Taulukko. Väestömäärä ja väestökehitys 1995 – 2010 (Lapin liitto / Tilastokeskus)

	Asukasluku 31.12				Muutos 1995-2010	
	1995	2000	2005	2010		%
Kittilä	6 205	5 819	5 840	6176	-29	-0.0 %
Tunturi-Lapin seutukunta	15 802	14 457	14 086	14 187	- 1615	-10.2%
LAPIN MAAKUNTA	201 411	191 768	185 800	183 465	-17946	-8,9 %

Kittilän väestöstä oli alle 7-vuotiaita 7,3 %, 7-14-vuotiaita 8,5 %, 15-64 -vuotiaita 66,0 %, 65-74-vuotiaita 10 % ja yli 74-vuotiaita 8,2 % vuoden 2008 lopussa.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Kittilän väestömäärä pysyy samalla tasolla vuosina 2006 - 2030. Kittilän väestömäärä on noin 6 039 asukasta vuonna 2025. Myös Tunturi-Lapin seutukunnan ennustetaan pysyvän jokseenkin samana.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden osuus koko väestöstä kasvaa Kittilässä, kuten koko seudulla ja maakunnassa merkittävästi. Vuonna 2025 Kittilän väestöstä on ennusteen mukaan yli 65-vuotiaita 25,5 %.

3.7.2 Yhdyskuntarakenne

Kittilän kunnan asutuksesta noin 51 prosenttia sijaitsee keskustaajamassa. Ympäristökylien asutus on keskittynyt Ounasjoen varrelle. Asukasluvultaan suurimmat kylät ovat Kaukonen, Kiistala, Köngäs, Raattama ja Sirkka.

Valtaosa asuinrakennuksista on pientaloja, mutta keskustassa on myös muutama rivi- sekä kerrostalo.

3.7.3 Palvelut

Julkiset palvelut

Pääosa julkisista palveluista keskittyy Kittilän kirkonkylän alueelle. Palvelut jakautuvat alueen keskiosaan, kantatie 79 varrelle.

Kittilän kunnassa on kuusi ala-astetta (Alakylä, Kaukonen, Kiistala, Lukkarin koulu, Raattama ja Sirkka), yksi yläaste ja lukio. Ala-asteilla oli lukuvuonna 2008-09 yhteensä 422 oppilasta ja yläasteella 213 oppilasta. Lukiossa oppilaita on noin 111.

Lapin ammattiopiston Levi-instituutti on Kittilässä sijaitseva matkailu- sekä hotelli- ja ravintola-alan ammatilliseen koulutukseen erikoistunut maakuntayksikkö. Opiskelijoita on noin 250.

Julkisia päiväkoteja Kittilässä on neljä; Kittilän päiväkotitoiminta on Muksula, Päiväkotitoiminta on Pikkumuksula, Sirkkan päiväkotitoiminta on Raattaman päiväkotitoiminta.

Kittilän kunnan terveyskeskus sijaitsee Kantatien 80 lähellä, Ounasjoen ranta-alueella. Kirkonkylällä sijaitsee lisäksi Pääskylänniemen vanhainkoti ja palvelutalo Aakenus.

Kaupan palveluverkko

Tunturi-Lapin maakuntakaavassa todetaan:

”Tunturi-Lapin työpaikoista 45 % on Kittilässä, seuraavaksi eniten on Kolarissa, 26 %. Majoitus- ja ravitsemustoiminnan työpaikoista yli puolet on Kittilässä (465), Kolarissa ja Muoniossa molemmissa noin 180 työpaikkaa. Tunturi-Lapissa on neljä matkailukeskusta Levi, Olos, Pallas ja Ylläs. Levi ja Ylläs ovat selvästi suurimmat, valtakunnallisestikin merkittävät.

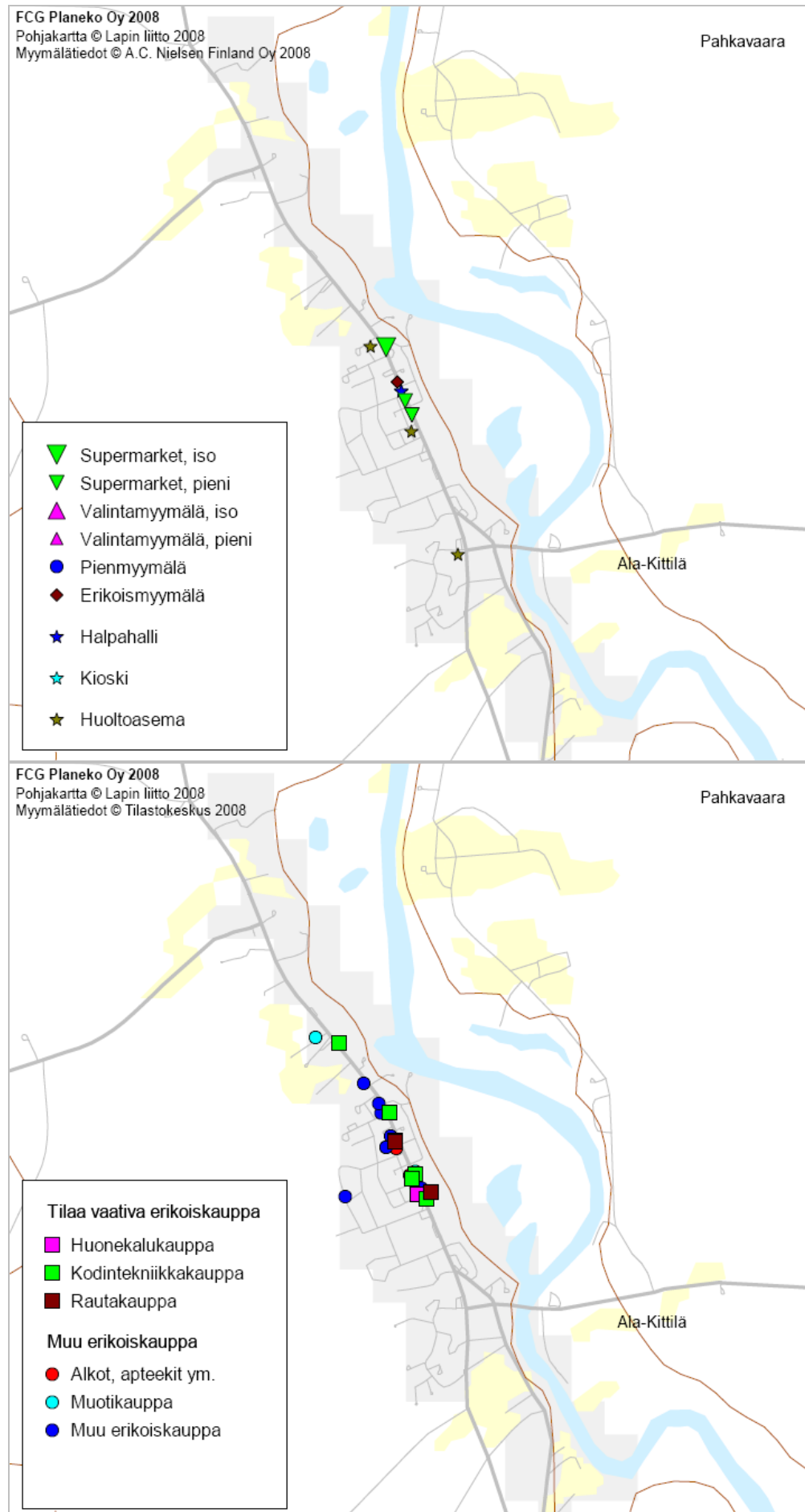
Kuntakeskuksiin, Leville, Ylläkselle ja rajakauppakyliin voi syntyä seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä. Ne sijoitetaan taajamien keskustoihin tai niiden lähelle. Maakuntakaavassa osoitetaan vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoitus. Kittilän asemaa vahvistavat sen muita suurempi koko sekä sijainti lentoaseman ja Levin lähellä, ja sillä on mahdollisuus kehittyä maakuntasuunnitelman mukaisesti kaupunkitasoiseksi palvelu- ja työpaikkakeskittymäksi.

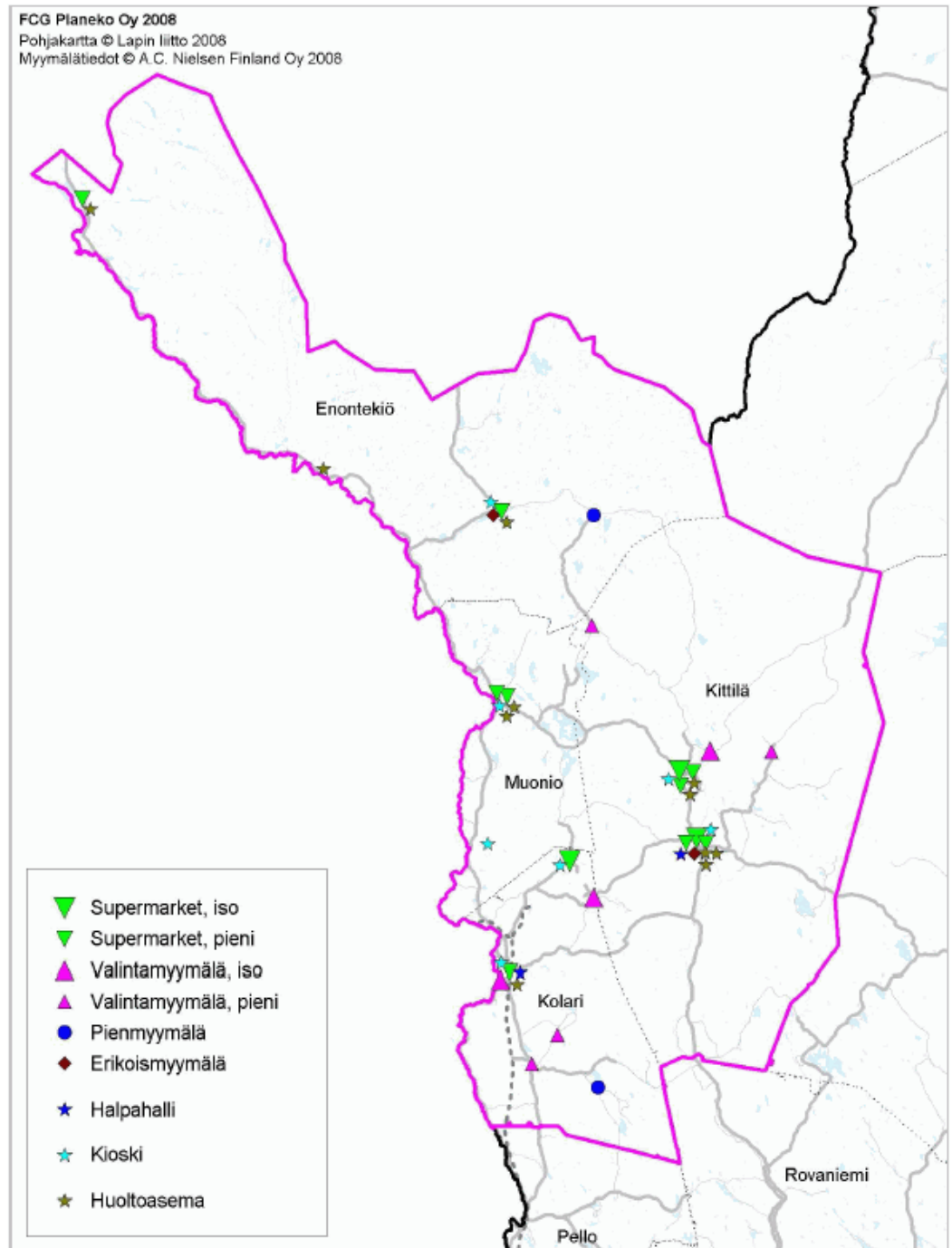
Keskustatoimintojen alueille (esim. Kittilän keskustaajama) tulee pyrkiä sijoittamaan mahdollisimman suuri osa niistä palveluista, jotka palvelevat koko taajamaa ja myös ympäröiviä alueita. Sijoittamalla keskustapalvelut nykyisiin taajamien keskustoihin tai niiden välittömään yhteyteen, turvataan niiden mahdollisimman hyvä saavutettavuus kaikilla liikennevälineillä. Näin asiointi helpottuu ja aiheuttaa mahdollisimman vähän taajaman sisäistä liikennettä. Muita palveluja kuin vähittäiskaupan suuryksiköitä voi olla muualakin taajamatoimintojen alueella.

Kaupan palvelujen keskittäminen nykyisiin kuntakeskuksiin ja matkailukeskuksiin tukee Tunturi-Lapin nykyistä ja tavoiteltavaa keskusverkkoa. Kaupallisten palvelujen keskittäminen muutamaan keskuksen parantaa kaupan vetovoimaa, toimintaedellytyksiä ja saavutettavuutta.”

Päivittäistavaramyymälöistä Kittilässä oli vuoden 2007 lopussa 10 päivittäistavarakaupan myymälää, 4 kirkonkylässä ja 6 ympäristökyllissä. Tunturi-Lapin suurista myymälöistä kaksi toimii Kittilässä, Levillä K-market Levimarket ja kuntakeskuksessa S-market Kittilä. Muut päivittäistavaramyymälät olivat kaksi kioskia, viisi huoltoasemaa ja yksi laajan tavaravalikoiman myymälä.

Erikoiskaupan myymälöitä oli vuoden 2007 lopussa yhteensä 38. Huonekalukauppoja 1, kodintekniikkakauppoja 4, rautakauppoja 4, alkoja ja apteekkejä 4, muotikauppoja 8 ja muita erikoiskauppoja 17. Valtaosa erikoiskaupasta on sijoittunut kirkonkylän alueelle.

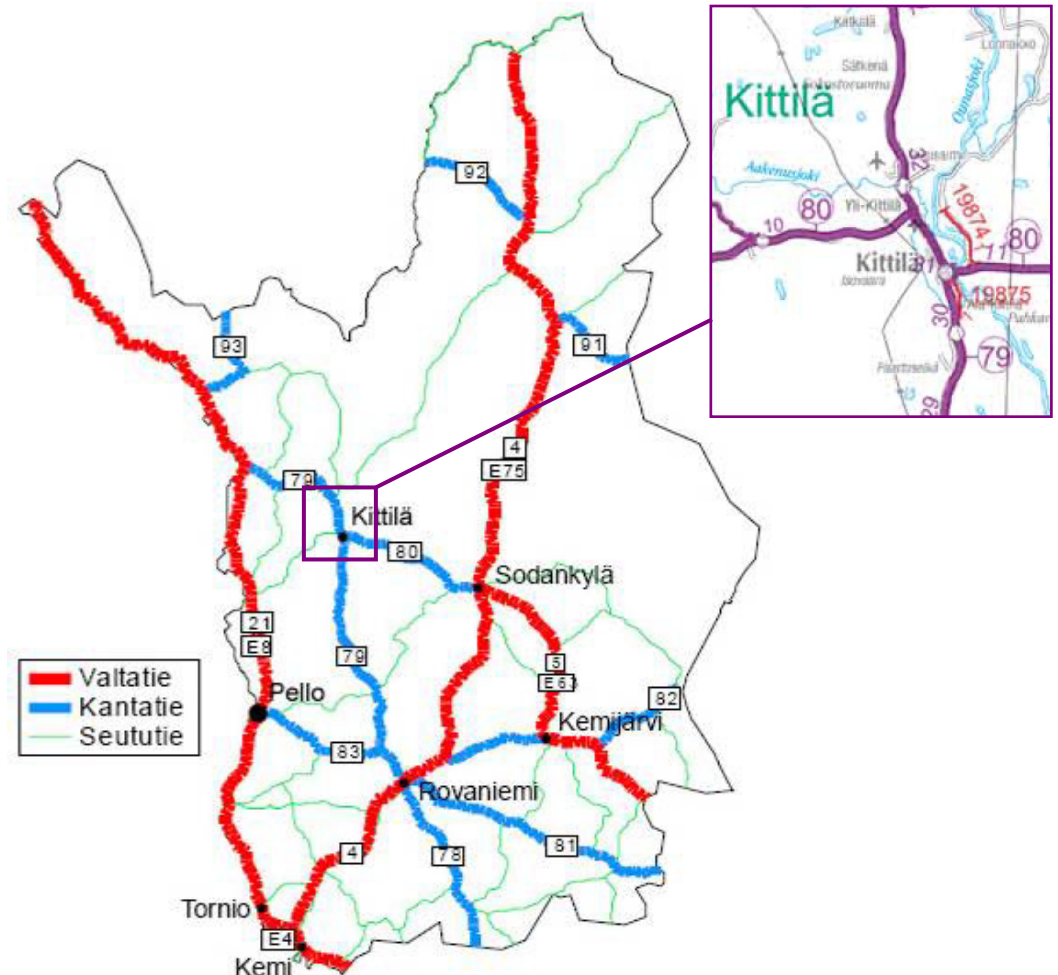
Kuva 3. Kirkonkylän alueelle sijoittuvat myymälät v. 2007.

Kuva 4. Tunturi-Lapin päivittäistavaramyymälät sekä päivittäistavaraa myyvät laajan tavaravalikoiman myymälät (ns. halpahallit), kioskit ja huoltoasemat vuonna 2007 (A.C.Nielsen Finland Oy).

3.7.4 Liikenne

Lapin tiepiirin toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2009 – 2012 on Kittilän kirkkonkylän alueelle kaavailtu Kittilän pohjoispään jk+pp -tien jatkoa sekä Ounasjoen salmen siltahanketta.

Kuva 5. Lapin päätieverkko (Lapin liitto 2000, kuvaa muokattu. Lähikartta-ote Tiehallinnon tienumerokartasta).

Ajoneuvoliikenne, liikennemäärät ja -ennusteet

Yleiskaava-alueen keskelle sijoittuu pohjois-eteläsuuntainen kantatie 79 Rovaniemeltä Muonioon. Kittilän taajamaan saapuu Kolarin ja Ylläksen suunnasta kantatie 80, joka jatkaa taajaman eteläreunasta Sodankylään. Muita yleisiä teitä suunnittelualueella ovat Mt 19874 (Pakatintie) ja Mt 19875 (Alakittiläntie).

Kantatiellä 79 Kittilän keskustan kohdalla keskimääräinen vuorokausiliikenne vuonna 2007 oli noin 5 200 ajoneuvoa vuorokaudessa (KVL2007). Taajaman eteläpuolella liikennemäärät olivat noin 2100 ajoneuvoa vuorokaudessa ja taajaman pohjoispuolella noin 3 600 ajoneuvoa vuorokaudessa. Liikennemäärät on esitetty kuvassa 7.

Keväisin hiihtosesongin aikana liikennemäärät kasvavat noin 1,5-kertaisiksi. Liikenteen kasvu näkyy erityisen selvänä lauantaisin ns. vaihtopäivinä.

Laaditun liikenne-ennusteen mukaan liikennemäärät kasvavat vuoteen 2025 mennessä noin 1,35-kertaisiksi. Tällöin kantatiellä Kittilän keskustan kohdalla liikennemäärä olisi noin 9400 ajoneuvoa vuorokaudessa (KVL2025).

Kantatie 79 Kittilän taajaman kohdalla ei enää vastaa nykyisin käsityksiä hyvästä taajamatiestä. Tämän johdosta Tiehallinnon Lapin tiepiiri ja Kittilän kunta ovat laatineet kantatien 79 yleissuunnitelman, jossa kantatie keskustan kohdalla saneerataan. Suunnitelma on valmistunut 29.12.2009.

Joukkoliikenne

Kittilän sisäinen joukkoliikenne palvelee Kittilän kirkonkylän ja Molkojärven kylän välistä arkipäivien asiointiliikennettä. Linjaa ajetaan joka arkipäivä. Työmatka- ja asiointiliikennettä palvelee Meän pirssi –monipalveluliikenne. Meän pirssi toimii kutsutaksiperiaatteella ja joka arkipäivä on vuorossa eri reitti.

Kantatien 79 (Kittilä-Rovaniemi) suuntaisesti kulkee pitkän matkan linja-autoliikennettä.

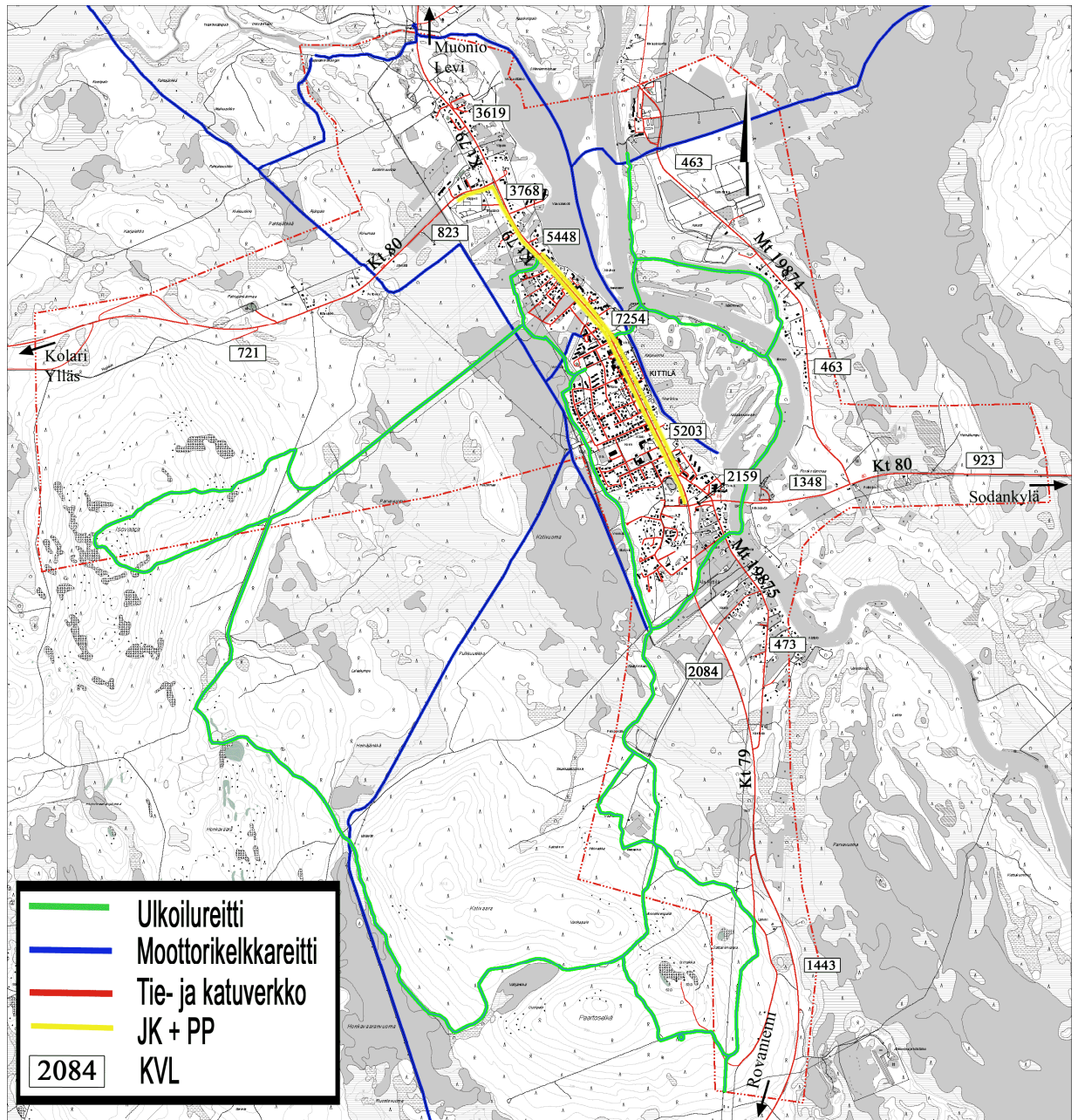
Suunnittelualueen pohjoispuolella on Kittilän lentokenttä, jonne on säännöllistä reittiliikennettä sekä runsaasti charter-liikennettä.

Kevyt liikenne

Kevyen liikenteen väyliä suunnittelualueella on kantatien 79 varrella Sodankyläntien liittymästä aina Kolarintien liittymään saakka. Uutta kevyen liikenteen väylää ollaan rakentamassa Kittilän lentoaseman suuntaan noin 2 kilometrin matkalle.

Lisäksi kevyen liikenteen väyliä on kunnan katuverkolla täydentämässä katuverkkoa ja siellä liikkuvia kävelijöitä ja pyöräilijöitä.

Lisäksi suunnittelualueella on ulkoilu- ja moottorikelkkareittejä. Reitit on esitetty kuvassa 7.

Kuva 6. Tie- ja katuverkko, moottorikelkka- ja ulkoilureitistö.

Melu

Tiealueen meluselvityksellä on voitu määrittää kaavaan melualue, jonka sisäpuolella on huomioitava melun aiheuttamat vaikutukset.

3.7.5 Yhdyskuntatekniikka

Energiahuolto

Sähkön jakelusta Kittilän kunnassa vastaa Rovakaira Oy.

Vesihuolto

Kittilän taajama-alue ja Pakatti ovat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella. Ala-Kittilän eteläosa sekä taajaman ulkopuoliset alueet eivät tällä hetkellä kuulu toiminta-alueeseen.

Kittilän kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelma on laadittu vuonna 2005. Suunnitelma on tehty osakokonaisuuksina siten, että se mahdollisimman hyvin palvelee kuntakeskuksen ja haja-asutusalueen vesihuollon järjestämistä. Kehittämissuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään kymmenen vuoden välein.

Kittilän kunnan vesi- ja viemärilaitokset ovat pääosin osuuskuntia. Kittilän kirkonkylällä vesihuollosta vastaa Kittilän vesihuolto-osuuskunta.

Jätehuolto

Kittilän kunnan nykyinen jätehuoltojärjestelmä perustuu kiinteistökohtaiseen jätteiden keräykseen.

Jätehuollosta huolehtii usean kunnan kuntayhtymä, jonka toiminta käynnistyi vuonna 2006. Kuntayhtymän alueella on varauduttu muutoksiin rakentamalla jokaisen kunnan alueelle siirtokuormaus- ja hyötyjäteasema. Lisäksi alueelle rakennetaan ekopisteverkosto. Siirtokuormausaseman kautta lajittelematon yhdyskuntajäte kuljetetaan erikseen valittuun loppusijoituspaikkaan. Hyötyjäteasemalla otetaan vastaan hyödynnettävä jäte ja sieltä se toimitetaan edelleen hyödynnettäväksi.

Kaukolämpö

Kittilän kirkonkylän alueella on kaukolämpöverkko. Verkkoon on liittynyt pääsääntöisesti kunnan kiinteistöt sekä jonkin verran keskustan liikekiinteistöjä ja yksityisiä omakotitaloja. Kaukolämpölaitos sijaitsee ydinkeskustan pohjoispuolella Linnatien varrella.

3.8 Elinkeinorakenne

3.8.1 Yleiskuvaus

Työvoima

Työllisten määrä Kittilässä oli vuonna 2008 yhteensä noin 2726 henkeä. Valtaosa eli 81 % työllisistä sai toimeentulonsa palvelualoilla. Palveluiden osuus työllisistä oli noin 10 % suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Jalostuksesta toimeentulonsa saavien osuus oli Kittilässä muuta Lappia ja koko maata pienempi. Toimialoittain tarkasteltuna merkittävimmät työllistäjät Kittilässä olivat yhteiskunnalliset palvelut sekä kauppa, majoitus- ja ravitsemistointi.

Taulukko. Kittilän elinkeinorakenne v. 2006. (Tilastokeskus)

	Elinkeinorakenne 2006				Työlliset yhteensä
	Alkutuotanto	Jalostus	Palvelut	Tuntematon	
Kittilä	8,0 %	12,4 %	78,4 %	1,2 %	2 872
Tunturi-Lapin seutukunta	8,0 %	12,8 %	77,0 %	2,2 %	6 666
Lapin maakunta	5,6 %	21,8 %	71,1 %	1,5 %	83 053
Koko maa	3,9 %	25,1 %	70,1 %	0,9 %	2 580 592

Kittilän työpaikkamäärä väheni 190 työpaikalla vuosina 1995 - 2006. Toimialoittain tarkasteltuna eniten vähenivät työpaikat yhteiskunnallisissa palveluissa, maa- ja metsätaloudessa sekä sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa. Teollisuuden, rakentamisen ja kaupan alan työpaikat sen sijaan lisääntyivät hieman vuosina 1995 - 2005.

Taulukko. Kittilän työpaikkamäärän kehitys toimialoittain vuosina 1995 - 2008. (Lapin liitto. Lähde: Tilastokeskus/Tilastotietokanta "Elinkeinorakenne ja työssäkäynti")
muutos 1995-2008

Kittilän kunta	Työpaikkamäärä toimialoittain			Muutos 1995-2008
	1995	2000	2008	
Maa- ja metsätalous	293	234	212	-81
Kaivostoiminta ja louhinta	4	5	210	206
Teollisuus	76	60	42	-34
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	21	20	40	19
Rakentaminen	100	147	208	108
Kauppa, majoitus- ja rav.toiminta	347	606	776	429
Kuljetus, varastointi ja tietoliik.	163	190	229	66
Rahoitus-, vakuutus-, ym.toim.	119	160	323	204
Yhteiskunnalliset palvelut	612	696	817	205
Toimiala tuntematon	46	45	31	-15
Yhteensä	1 781	2 163	2 888	1 107

Työpaikkaomavaraisuus

Vuonna 2008 Kittilän työpaikkojen määrä oli 2 888 ja työllisten määrä 2 726, joten työpaikkaomavaraisuus (työpaikat/työllinen työvoima) oli 105,9 % (Lapin liitto. Lähde: Tilastokeskus). Toimialoitain tarkasteltuna Kittilän työpaikkamäärä oli Kittilän työllisten määrää suurempi seuraavilla toimialoilla: sähkö-, kaasu- ja vesihuolto, rakentaminen, kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä kuljetus, varastointi ja tietoliikenne.

Työllisyystilanne

Vuonna 2009 keskimääräinen työttömyysaste oli Kittilässä 11,7 %. Työttömiä työnhakijoita oli tuolloin keskimäärin 336 henkilöä (Lapin liitto. Lähde: Lapin TE-keskus). 1990-luvun puoliväliin verrattuna työttömien lukumäärä on vähentynyt selvästi. Tunturi-Lapissa työllisyystilanne on ollut 2000-luvun alkupuolella pääsääntöisesti hieman parempi kuin Lapissa keskimäärin (Lapin Maaseutuohjelma 2013, Lapin liitto 2005).

Taulukko. Työttömät työnhakijat ja osuus työvoimasta Kittilässä 1995 – 2007. (Lapin TE-keskus 2008)

	Työttömät työnhakijat ja osuus työvoimasta							
	1995		2000		2005		2009	
Kittilä	860	29,7 %	622	22,0 %	451	16,2 %	336	11,7 %

Toimipaikat

2000-luvun alusta lähtien yritysaktiivisuus on kasvanut ja Kittilässä kehitys on ollut maan keskiarvoa ja naapurikuntia voimakkaampaa. Uusia yritysmuotoja (henkilöyhtiöt, osakeyhtiöt yms.) on rekisteröity Kittilässä viime vuosina 60 - 70 kappaletta/vuosi. Yrityskanta on pääosin pieniä mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä. Yli 500 yrityksestä vain noin 40 työllistää 5 henkilöä tai enemmän⁶.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 2004 Kittilässä toimi yhteensä 515 rekisteröityä yritystä. Yritystoiminta on keskittynyt toisaalta kunnan kirkonkylään ja sieltä noin 18 kilometriä pohjoiseen sijaitsevaan Sirkan kylään, Levin matkailukeskuksen ympäristöön.

Eniten toimivia yrityksiä oli kiinteistö- ja vuokraustoimialalla, yhteensä 194 kappaletta. Kuljetus, varastointi ja tietoliikenteen toimialalla yrityksiä oli 91 kappaletta ja tukku- ja vähittäiskaupan sekä rakennusalaalla molemmissa hieman yli 60 yritystä.

Suurin työllistäjä Kittilässä on kuitenkin majoitus- ja ravitsemustoiminnan toimiala, jonka yrityksiä oli vuonna 2004 toiminnassa 59 kappaletta. Majoitustoiminnan alalla eniten henkilöstöä työskenteli hotelleissa (hieman alle 300 henkilöä) ja ravintoloissa (noin 80 henkilöä)⁷.

Matkailun työvoimaksi on arvioitu 1572 henkilöä, joka sisältää sekä työntekijät että työnantajat yrityksissä. Työvoiman muutos matkailualalla on esitetty seuraavassa taulukossa työntekijätyypeittäin⁸.

⁶ Kittilän kunta. Elinkeinoasiamies Tero Rantanen.

⁷ Tilastokeskus

⁸ Työvoimatoimisto

	2002	2003	2004	2005	Muutos 04/05
Yrittäjiä yrityksissä yhteensä	228	277	339	356	17
Vakituiset työntekijät	320	334	348	438	90
Määräaikaiset työntekijät	546	369	526	468	-58
Osa-aikaiset työntekijät	108	263	180	279	99
Harjoittelijat	51	64	37	31	-6
Yhteensä	1253	1307	1430	1572	142

3.8.2 Alkutuotanto

(Lähde: Levin Yleiskaava)

Metsätalous

Metsätalous on Kittilän kunnalle tärkeä verotulojen lähde, joskin metsätalouden ja siihen liittyvien palveluiden osuus työpaikoista on vain n. 3 %. Vuonna 2003 metsätaloudessa ja siihen liittyvien palveluissa oli yhteensä 70 työpaikkaa.⁹

Vuonna 2004 puukauppa oli Kittilässä suhteellisen vilkasta. Kokonaismyymintimäärä oli 155.000 m³, josta tukkia oli 50.000 m³ ja kuusitukkia 4.000 m³ ja pikkutukkia 5.000 m³.¹⁰

Maatalous

Vuonna 2003 maataloudessa, riistataloudessa ja niihin liittyvissä palveluissa oli Kittilän kunnassa Tilastokeskuksen tietojen mukaan 122 työpaikkaa. Työpaikkojen osuus kunnan kaikista työpaikoista oli tuolloin enää noin 5 prosenttia. Maatalouden ja riistatalouden työpaikat ovat vähentyneet 1990-luvun alusta lähtien sekä Kittilässä että koko Tunturi-Lapin seutukunnassa.¹¹

Kittilän kunnan maaseutuelinkeinotilaston mukaan kunnassa oli vuonna 2004 yhteensä 106 maatilaa. Näistä 32 oli maidontuottajatilaa ja 60 pelto- tai puutarhaviiljelyyn keskittynyttä tilaa. Kaikista tiloista 104 maatilaa haki kunnan kautta maatalouden tulotukia vuonna 2004. Maatalouden piirissä työskenteleviä yrittäjiä oli kunnan mukaan samana vuonna 131.¹²

Maatilojen määrä oli nousussa 1990-luvun loppupuoliskolla, mutta 2000-luvulla tilojen määrä on laskenut vuosittain. Kasvaneiden tuotanto- ja kuljetuskustannusten vuoksi etenkin maidontuottajatilojen lukumäärä on ollut laskussa viime vuosikymmeninä.¹³

Vuonna 2004 viljeltyjen peltujen yhteenlaskettu pinta-ala Kittilässä oli 1582 hehtaaria. Peltomaan pinta-ala on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana noin 200 hehtaaria. Samaan aikaan tapahtunut tilojen lukumäärän vähentyminen on nostanut myös tilojen keskimääräistä kokoa.¹⁴ Ylivoimaisesti eniten peltomaata oli käytössä vuonna 2004 rehunurmena, noin 1470 hehtaaria (93 %) peltopinta-alasta. Muita merkittäviä pellon käyttömuotoja oli-

⁹ Lapin liitto (2005).

¹⁰ Kittilän Metsänhoitoyhdistys ry (2005). Toimintakertomus 2004.

¹¹ Lapin liitto (2005).

¹² Kittilän kunta (2005). Maaseutuelinkeinotilasto.

¹³ Kittilän kunta. Elinkeinoasiamies Tero Rantanen (suullinen tieto 9.12.05)

¹⁴ Kittilän kunta (2005). Maaseutuelinkeinotilasto.

vat kesanto tai tilapäisviljelmät (55 ha) ja viljan kasvatusta (15 ha). Perunan viljelyyn käytettiin 2,2 hehtaaria peltomaasta.¹⁵

Poronhoito

Kittilässä poronhoidon suhteellinen merkitys kunnan taloudelle ei ole yhtä suuri kuin Tunturi-Lapin reuna-alueiden kunnissa. Poronhoitoon liittyy kuitenkin kulttuurisia arvoja ja se koetaan osaksi alueen yhteistä imagoa. Lähes viidennes maan lukuporoista, yhteensä noin 40 000 yksilöä on Tunturi-Lapin paliskunnissa. Kittilän alueen porotalouden rekisteröidyt työpaikat sisältyvät edellä kuvattuihin maatalouden ja riistatalouden työpaikkoihin.¹⁶

Kittilän alueella toimii neljä paliskuntaa, joissa oli vuosina 2003 - 2004 yhteensä 364 poronomistajaa. Poronomistajista noin 300 oli Kittiläläisiä. Lukuporoja Kittilän paliskuntien alueilla oli vuosina 2003 - 2004 yhteensä 12 700. Kunnassa suoritettua seurannan mukaan vuonna 2004 merkittävän osan tuloistaan porotaloudesta saavia maatiloja oli 105, joista 34 tilalla harjoitettiin myös muuta maataloutta, lähinnä peltoviljelyä. Porotalousyrittäjiä oli samana vuonna 116.¹⁷

Sekä porotilojen että poroyrittäjien määrä on kasvanut Kittilässä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Nykysuuntauksen mukaisesti myös porotilojen toiminta on monipuolistumassa ja suuntautuu perinteisen poronhoidon lisäksi myös matkailuun liittyvien ja erilaisten elämispalvelujen tarjontaan.¹⁸

Kalatalous

Kalatalouden merkitys Kittilän kunnassa on vähäinen. Tätä selittää ennen kaikkea kunnan sijainti Tunturi-Lapin eteläosassa, kaukana sekä rannikoilta että suurilta sisävesialueilta. Vuonna 2004 Kittilässä toimi vain yksi kalataloutta harjoittava yritys¹⁹. Kalastusta harjoitetaan kunnan alueella lähinnä harrastuskalastuksena tai kotitarvekalastuksena.

Merkittävin vesistö on kunnan halki pohjois-eteläsuunnassa virtaava Ounasjoki, jonka varsi on harrastuskalastajien käytössä ja näin ollen myös osa Kittilän matkailutarjontaa. Osalla Kittilässä toimivista matkailualan yrityksistä on tarjolla harrastuskalastukseen liittyviä palveluita, kuten opastettuja kalaretkiä ja -safareita.²⁰

Ounasjoki on suurin kokonaan maamme rajojen sisällä olevista rakentamattomista joista, ja vaikka kalastuslupien myynti Ounasjoen alueella on kasvanut viime vuosien aikana, joen varsilla on edelleen runsaasti tilaa kehittää kalastukseen ja muuhun virkistyskäyttöön liittyviä matkailupalveluja.²¹ Joen hoito- ja kunnostustoilla sekä kalaistutuksilla on pyritty turvaamaan sekä ympäristön tila että kalakantojen kestävyys. Tulevaisuudessa yhtenäisillä, selvästi merkityillä virkistysreiteillä voidaan edelleen vähentää ympäristöön kohdistuvaa kulutusta.²²

¹⁵ Kittilän kunta (2005). Maaseutuelinkeinotilasto.

¹⁶ Lapin liitto (2005).

¹⁷ Kittilän kunta (2005). Maaseutuelinkeinotilasto.

¹⁸ Kittilän kunta. Elinkeinoasiamies Tero Rantanen (suullinen tieto 9.12.2005).

¹⁹ Lapin liitto (2005).

²⁰ Kittilän kunta (2005).

²¹ Ounasjoen kalastusalue. Isännöitsijä Risto Similä (suullinen tieto 9.1.2006).

²² Ounasjoen kalastusalue (2003). Ounasjoen käyttö- ja hoitosuunnitelma.

Vesi- ja ympäristöhallituksen vesistöjen laadullisen käyttökelpoisuusluokituksen mukaan etenkin Ounasjoen ylä- ja keskiosien virkistyskäyttöluokka on erinomainen ja vesistö soveltuu monipuolisesti virkistyskäyttöön. Veden laadun puolesta vesistö käy kaikkien Pohjois-Suomessa elävien makean veden kalojen elinympäristöksi. Ounasjoelle on viime vuosikymmenten aikana istutettu plankton-, pohja-, ja vaellussiikaa, järvitaimenta, purotaimenta, harjasta ja kirjolohta.²³

Ounasjoen kokonaiskalansaaliit vaihtelevat vuosittain. Eniten saaliiksi saadaan kuitenkin harjasta ja haukea, joiden osuus saaliista on noin puolet. Vuosina 1994 - 1999 tehdyn kalastuskirjanpidon mukaan kokonaissaaliista noin 60 % pyydettiin verkoilla ja 29 % vapakalastusvälineillä. Saaliskaloina harjus, taimen ja hauki olivat tärkeimpiä. Koukuilla pyydettiin 8 % kokonaissaaliista ja saalis koostui mateesta, taimenesta, harjuksesta ja hauesta.²⁴

3.8.3 Matkailu

Kittilän yritystoimintaa ja houkuttelevuutta edistävät alueen toimivat liikenneyhteydet. Kittilästä ja Leviltä on hyvät kulkuyhteydet myös muihin Lapin matkailukeskuksiin ja Rovaniemelle on matkaa noin 150 km. Kittilän lentokentältä on päivittäiset yhteydet Helsinkiin ja lentoyhteyden merkitys sekä kotimaan että ulkomaan matkailijoiden kannalta on keskeinen tekijä alueen kehityksessä.

Menestyvän matkailukohteen keskeisimmäksi elementiksi on perinteisesti ymmärretty *saavutettavuus*. Se on tärkeä tekijä varsinkin massamatkailukohteiden kohdalla, mutta saavutettavuus ei kuitenkaan yksinomaan riitä, vaan se edellyttää rinnalleen *vetovoimatekijöitä* ja erityisesti matkakohteeseen rakentuneita ja sidottuja *attraktioita*. Lisäksi matkailussa on kyse erityisesti talouden muodosta. Tarkastellaanpa matkailun kehittämistä elinkeinon, aluetalouden tai kestäväyyden näkökulmista niin matkailutalouden ytimenä on yritystoiminta. Menestyäkseen syrjäseudut tarvitsevat *palveluja*, matkailijoita palvelevia yrityksiä, jotka tuottavat tuloja ja työllisyyttä sekä muita vaikutuksia alueelle. Nämä kolme kokonaisuutta muodostavat erityisesti massaturismin kehittymisen kannalta menestystekijät (taulukko). Näihin verrattuna mm. markkinointi ja liiketaito-osaaminen ovat modernin matkailukehityksen valossa 'vasta' toissijaisia tekijöitä. Esim. tutkimustiedon saatavuus tai yhteydet paikallisuuteen ovat toimineet vasta 'muina' tekijöinä matkailun kehitystyössä.²⁵

Asuintaajamien kilpailutekijöinä korostuvat tulevaisuudessa turvallisuus, viihtyisyys ja omaleimainen tunnelma. Menestyvimmän yhdyskunnan tulee tarjota toimiva yhdyskuntarakenne, yrittämismahdollisuuksia, hyvät palvelut ja perusturvallisuuden antavia tekijöitä. Näitä ovat konkreettisten turvallisuuskomponenttien, kuten liikenneturvallisuuden ja rikollisuuden hallinta, sekä lisäksi mentaaliset pitkävaikutteiset tekijät kuten paikkakunnan historiallisen perinteen arvostaminen, tunnuspaikkojen vaaliminen, muutoksien halliöittävyys ja omaan elinympäristöön vaikuttamisen mahdollisuus.

Yleiskaavassa voidaan vaikuttaa "paikan henkeen" eli tunnistettavuuteen historiallisena kotiseutuna. Tämän edellytyksenä on kirkonkylän yhteisiksi tällaisiksi tunnusmerkeiksi koettujen ympäristöjen säilyttäminen ja niiden

²³ Ounasjoen kalastusalue (2003). Ounasjoen käyttö- ja hoitosuunnitelma.

²⁴ Ounasjoen kalastusalue (2003). Ounasjoen käyttö- ja hoitosuunnitelma.

²⁵ Saarinen, J. 2005. Matkailu, kestävyys ja syrjäseutujen kehittäminen. Naturpolis Kuusamo koulutus ja kehittämispalvelut. Luonto, matkailu ja aluekehitys.

kohdalla uudistettaessa näiden elementtien huomioiminen sekä hallittu säilyttäminen osana uutta rakennetta, Kittilän hengen osatekijöitä ovat:

- Suojan antaminen kirkonkylää ympäröiviltä loputtomilta jängiltä, niillä puhaltavilta tuulilta ja luonnon karuudelta. Merkittävin tekijä on moreenipohjalla kasvava poikkeuksellisen runsas männikkö kirkonkylän reunavyöhykkeillä.
- Kittilän kirkkoon kuuluvat myös sitä ympäröivä ja erityisesti edustan avoin pelto, avaruus ja lähirakennusten alisteisuus kirkkoon verrattuna.
- Ala-Kittilän kylämaisema joka kertoo mistä nykytilaan ollaan tultu, elämän karuudesta ja vapaudesta.
- Pääkadun tunnelmaan sisältyvä liikkumisen, ”lännen kylän” tunnelma. Tekijöinä ovat aukioiden lähes sarjana, pitkät näkymät ja näkymiä katkovat puut.
- Tunturimaisemat taustalla, Paarto- ja Isovaaran läntisen maiseman ulkoilualueet ja maisemallinen raja. Vaarojen silhuettien soisi säilyvän ilman vahvoja leikkaavia elementtejä esim. sähkölinjoja.
- Ounasjoki rantoineen, erityisesti Sodankyläntien sillalta ja Alakittilästä katsoen. Joki on ollut kulkureitti, edellytys asumiselle. Joki on mahdollisuus esim. satama ja virkistyspuistot, mutta on myös turvallisuutta uhkaava tekijä tulvien ja puhtaana säilymisen osalta. Ounasjoki myös rajaa kirkonkylän tiukasti. Työn aikana asukkaat ovat ilmaisseet haluavansa keskustan kohdalla pajukoksi raivaimista ja jokinäkymiä.
- Ounasjoen vastaranta antaa tilallisen rajan kirkonkylälle Ala-Kittilässä, mutta myös pohjoisosassa taajamaa. Vastarantojen silhuetit tulisi suojata voimakkailla muutoksilla.

3.8.4 Muutokset elinkeinorakenteessa

Myös Kittilässä palvelualan yritysten merkitys kunnassa työllistäjänä ja verotulojen lähteenä tulee edelleen kasvamaan. Maa- ja metsätalouden piirissä työpaikat ovat sen sijaan koneellistumisen myötä vähentyneet viime vuosikymmeninä ja kehityssuunta on arvioiden mukaan edelleen laskeva. Maatalouden kannattavuus etenkin Pohjois-Suomessa on kytketty hyvin pitkälle maataloudelle osoitettujen tukien määrään ja niissä tapahtuvaan kehitykseen.

Metsätalouden osalta suurta lisäystä kasvualueiden pinta-aloihin ei ole enää odotettavissa, sillä pääosa alueen metsistä on jo talouskäytössä. Kunnan alueella tehdyistä metsänhoitotoimenpiteistä johtuen puuston kasvu on kuitenkin lisääntynyt. Myös kuutioissa mitattu yksityismetsien kokonaismyymintimäärä on 2000-luvun vuosina ollut kasvussa. Kasvun tehokkaampi hyödyntäminen ja myynnin edistäminen tarjoavat taloudellisia kasvumahdollisuuksia metsäalalla myös tulevaisuudessa.²⁶

²⁶ Kittilän Metsänhoitoyhdistys ry (2005). Toimintakertomus 2004.

Maataloustoimintaan sisältyvän poronhoidon osalta alueen porotiloilla on pyrkimys ja tarve tulevaisuudessa monipuolistaa tilojensa toimintaa. Porotilojen tarjoamat elämyspalvelut ja omat tuotteet (poronliha, lappilaiset perinneruokavaroit ja luonnonantimet) nousevat yhä vahvemmin osaksi tilojen taloudellista toimintaa, puhtaan poronhoidon rinnalle.

Jalostuselinkeinojen osalta rakennusalan kehitys työllistäjänä on ollut viimeisen kymmenen vuoden aikana positiivista. Rakennusalan työtilanne liittyy Kittilässä muun muassa loma-asuntojen kysyntään ja majoitus- ja ravitsemustoiminnan tarpeisiin. Näiden alojen kehityksellä on oletettavasti myös merkittävää vaikutusta rakennusalan toimintaan ja työllisyystilanteeseen tulevaisuudessa.

Yksityiset, matkailuun ja siihen liittyvän toiminnan, palvelut tulevat olemaan keskeinen osa myös Kittilän tulevaisuutta. Kotimaan markkinoilla kilpailu on kovaa ja kasvun mahdollisuus enää rajallinen. Tulevaisuudessa toiminnan tehostaminen, monipuolisuus, uusiutuminen ja ympärivuotisuus ovat kotimarkkinoiden kilpailuvaltteja. Ulkomailta tulevien matkailijoiden absoluuttisen määrän kasvattaminen on sen sijaan merkittävä mahdollisuus ja haaste tulevaisuudelle. Merkittävimpiä toimialoja myös tulevaisuudessa ovat majoitus- ja ravitsemustoiminta, kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä tukku- ja vähittäiskauppa.

3.8.5 Maanomistus

Alue on pääosin yksityisomistuksessa. Kunnan maanomistus on esitetty kaavaselostuksen liitteenä.

3.9 Suunnittelutilanne

3.9.1 Maakuntakaava

Lapin liiton valtuusto hyväksyi Tunturi - Lapin maakuntakaavan 25.11.2009 ja ympäristöministeriö on vahvistanut kaavan 23.6.2010.

Kuva 7. Ote Tunturi-Lapin maakuntakaavasta.

Yleismääräykset Kittilän osayleiskaavaa koskevilta osilta:

Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvoista.

Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.

Ranta-alueilla taajamatoimintojen alueiden (A) ja keskuskylien (at) ulkopuolella vapaan rantaviivan osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta. Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.

Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Tulvariskialueet tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.

Rakentamisrajoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla (V, LL, EN, EJ, S, SL, SM, SR, rs, vt, kt, st, yt, tv, sähkölinja). Rajoitus laajennetaan koskemaan ampuma- ja harjoitusalueita (EAH), kaivosalueita (EK), suojavyöhykkeitä (sv) sekä tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.

Kehittämismääräykset

m: *(Levi-Ylläs-Olos-Pallas-Hetta) Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla.*

Laajenemissuunta

Osoitettu Kittilän taajaman laajenemissuunniksi Aakenustien ja Ala-Kittilän suunnat.

Aluevaraukset

A *Rakentamisalueita asumiselle ja muille taajamatoiminnoille, kuten keskustatoiminnoille, palveluille ja teollisuudelle, pääväyliä pienempiä liikenneväyläalueita, virkistys- ja puistoalueita sekä erityisalueita.*

Kittilän taajama Aakenusjoelta Ala-Kittilään, asemakaavoitetuista alueista on poistettu Ounasjoen itäpuolelle rakennettu Pakatti.

c *Keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueet niihin liittyvine liikennealueineen. Keskustatoimintojen alueille tulee pyrkiä sijoittamaan mahdollisimman suuri osa niistä palveluista, jotka palvelevat koko taajamaa ja myös ympäröiviä alueita. Sijoittamalla keskustapalvelut nykyisiin taajamien keskustoihin tai niiden välittömään yhteyteen, turvataan niiden mahdollisimman hyvä saavutettavuus kaikilla liikennevälineillä. Näin asiointi helpottuu ja aiheuttaa mahdollisimman vähän taajaman sisäistä liikennettä. Muita palveluja kuin vähittäiskaupan suuryksiköitä voi olla muuallakin taajamatoimintojen alueella.*

Rautatie *Ylläkseltä Kittilän lentokentälle.*

Moottorikelkkareitti

Kittilän kirkonkylän keskustan läpi asumisalueiden keskellä etelästä pohjoiseen ja lisäksi itä- länsisuunnassa Aakenustien kohdalta poikki taajaman.

E 1831 *Erityisalueena Kittilän kirkonkylän lähellä oleva poroteurastamo.*

z *Voimajohtojen runkolinjat, pääasiassa 110 kV:n ja sitä suuremmat voimajohdot. Alueilla on MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.*

sr 3087 *Kulttuuriperintökohteena Kittilän kirkko.*

3.9.2 Yleiskaava

Alueella on voimassa oleva oikeusvaikutukseton Kirkonkylän yleiskaava vuodelta 1985.

Kuva 8. Kirkonkylä yleiskaava vuodelta 1985.

3.9.3 Asemakaava

Kittilän kirkonkylän alueen ensimmäinen asemakaava on vahvistettu v. 1974. Sen jälkeen alueelle on laadittu useita asemakaavoja ja niiden muutoksia. Ajantasa-asemakaava on selostuksen lopussa liitteenä.

Kirkonkylän alueelle vahvistetut asemakaavat:

- Asemakaava: Korttelit 501, 502, 504-521. Asemakaava on vahvistettu U 690/3.6.1988
- Asemakaava ja asemakaavan muutos: Korttelit 302-338, 342, 343, 345-364, 401, 402/, 403-409, 410/3-7, 414, 419-419. Asemakaava ja kaavamuuotos on vahvistettu 21.6.1990 (KHO 19.4.1991)
- Asemakaava: Korttelit 801-806, 810-819, 821-828. Asemakaava on vahvistettu 14.11.1991.
- Asemakaava ja asemakaavan muutos: Korttelit 150-163, 201-229, 301, 302, 401 ja 402. Asemakaava ja kaavamuuotos on vahvistettu 8.4.1992.
- Asemakaava ja asemakaavan muutos: Korttelit 363-368, 500-502, 508, 510 ja 516. Asemakaava ja kaavamuuotos on vahvistettu 15.5.1992.

3.9.4 Rakennusjärjestys

Kittilän kunnassa on voimassa oleva rakennusjärjestys, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 31.5.2002.

4 OSAYLEISKAAVAN SUUNNITTELUN TAVOITTEET

4.1 Osayleiskaavan suunnittelun tarve

Rakentaminen, kehitysmahdollisuudet ja ympäristön huomiointi halutaan tarkastella nykyisten arvokäsitysten pohjalta. Turvallisuus ja ympäristön laatu ovat nousseet teknisen toimivuuden ja kustannustehokkuuden tarkastelun rinnalle vaikuttaen taajamaseutujen menestymiseen sekä yritysten, että asukkaiden arvostuksissa ja valinnoissa.

4.2 Osayleiskaavan tavoitteet

Asemakaavojen tarkistusta ohjaamaan laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava, jossa osoitetaan kuntakeskuksen tavoitteellinen maankäyttö. Yleiskaavan perusteella ei voida myöntää suoraan rakennuslupia.

Yleiskaavan tavoitteena on parantaa taajaman laadun turvallisuutta, määrittellä toteutumattomien asemakaava-alueiden tavoitteita, tutkia rakentamisen vapaaehtoisia ratkaisumalleja, kehittää keskustan palveluja ja tarkastella taajaman laajentamistapoja.

Viranomaisten tavoitteet ilmenevät inventoinneissa ja tehdyissä päätöksissä. Ne on kirjattu ja todettu tämän selostuksen asianomaisissa kohdissa.

Kunnan tavoitteet ovat lähtökohtaisesti taajaman kehityslinjojen vaihtoehtojen etsimisessä, niiden vertailussa ja valinnassa sekä inventointien tuomissa uusissa näkökohdissa.

4.3 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tunnistaminen

Tarkistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.3.2009. Seuraavassa pyritään erittelemään asiakokonaisuudet jotka tulisi huomioida riittävällä painoarvolla osayleiskaavan päätöksissä ja valintaprosesseissa.

Toimiva aluerakenne

Yleistavoite

- Kittilän keskustaajama suunnitellaan palveluiden saavutettavuus eri liikennemuodot huomioiden. Mahdollisimman suuri osa liikennesuoritteesta tulee olla mahdollista toteuttaa kevyen liikenteen yhteyksin. Asumista ohjataan alle 3km:n etäisyydelle palveluista ja keskustan ydintä alle 500m palveluista pyritään uudistamaan korkeammalla rakentamistehokkuudella.
- Kuntatason tai seudulliset palvelut kootaan saavutettavuudelta tehokkaasti keskitettyinä synergiaetujen ja vaivattomuuden saavuttamiseksi, jolloin painottuvana pääsuuntana ovat matkailukeskukset (Levi ja Ylläs) sekä lentokenttä. Taajama suuntautuu ensisijaisesti pohjoiseen.

Erityistavoitteet

- Asumista sijoitetaan painottaen nykyisten verkostojen hyödyntämistä pyrkien välttämään erillisten yksittäisten asemakaavoitettavien saarekkeiden toteuttamista. Ala- ja Ylä-Kittilän täydennettävät uudet alueet kootaan yhtenäisten kokoojatielienkkien varteen, jolloin yhdyskuntatekniset verkostot vaikka alkuvaiheessa joudutaankin investoi-

maan runkoverkkoon saarekemallia enemmän, tulevat kokonaisuutena tehokkaimmalla mahdollisella tavalla toteutetuiksi.

- Ala-Kittilän luonne kylänä mahdollistaa monipuolisen matkailua ja taajaman vapaa-ajanpalveluja täydentävän elinkeinorakenteen toteuttamisen, esim. kotieläinten ja kasvimaiden mahdollisuudet.
- Kittilän taajama pidetään yhtenäisenä luonnon olosuhteiden rajoittamana kokonaisuutena olemassa olevien palvelujen lähellä, erillisiä satelliittiosia ja etäämpänä palveluista tai turvallisista liikenneyhteyksistä ei suositeta.
- Maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet: Sotilaslentotoiminnan aiheuttamat meluhaitat todetaan asumisen laajentumista rajaavina. Sotilaslentotoiminnan tulisi mahdollisuuksien mukaan suuntautua kii-
toradasta pohjoiseen.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Yleistavoitteet

- Suunnittelu perustetaan vuorovaikutukseen jossa rakennemallien avulla etsitään laajan yhteisen hyväksynnän saavuttava VAT:n mukainen yhdyskuntarakenne. Osalliset toteuttavat osayleiskaavan, esim. Ala-Kittilän täydennysrakentaminen ei ole onnistunut asukkaiden vastustuksen takia.
- Tulvien ja tulvariskialueiden huomioon ottaminen. Rajataan asema-kaavoitettavat alueet tulvariskin mukaisesti mahdollistaen rajanvetojen tarkistuksen myös myöhemmin tiedon lisääntyessä.
- Lumettoman ajan toimintamahdollisuuksien lisääminen matkailussa erityisesti Kittilän keskustaan liittyen Ounasjoen tulvasaarien hoidon ja käytettävyyden edistämistoimenpitein.

Erityistavoitteet

- Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen: Kittilän keskustan kehittämisen tukeminen ohjaamalla taajaman laajennus ja täydennysrakentaminen kiinni kunnallisteknisiin verkostoihin tai niiden edullisimpiin laajentamissuuntiin.
- Perusteltu väestönkehitysarvio, täydentäen tilastokeskuksen ennustetta viimeaikaisilla tapahtuneilla taloudellisen toiminnan investoinneilla (kaivos ja Levin matkailukeskuksen investointien vaikutus).
- Toimiva liikennejärjestelmä: Parannetaan erityisesti kevyen liikenteen ja päärunkoreitti keskustassa pohjoisesta etelään asuntoalueet kootten. Reitti lisää koulu- ja asiointimatkojen turvallisuutta ja parantaa vapaa-ajan liikuntapalveluja koko keskustaaajaman alueella.
- Huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata: riittävä mitoitus + toteuttamiselle rinnakkaisia vaihtoehtoja tulee sisällyttää osayleiskaavaan. Tutkitaan tonttivaraus sekä keskustan lähialueen rakennuskelpoiset alueet. Vältetään niukkaa rajausta, koska yksityinen maanomistus erityisesti Kittilän taajamassa rajaa maan käytettävyyttä yleiskaavan aikatähtäimellä.
- Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittaminen: Maakuntakaavan mukaisesti ja tukien Kittilän keskustan nykyistä rakennetta kauppojen sijoituessa tiiviinä ryhmänä samalle alueelle jolloin ne ovat kaikki toisistaan helposti kävelyetäisyydellä saavutettavana. Kaupallisten palvelujen koonti samalle alueelle ilman hajottavia suuryksiköitä merkitsee vetovoimaista sekä monipuoliset palvelut kannattavina mahdollistavaa kaupallista keskusta Kittilän pienehkössä taajamassa.
- Maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön: Kittilän keskustaa rajaavat suot ja Ounasjoki. Rajauksen ulkopuolisten alueiden käyttöönotto merkitsisi erillisten "lähiötyyppisten" saarekkeiden to-

teuttamista, jolloin saavutettavuus ja verkostojen toteuttaminen ha-
jauttaisivat yhdyskuntarakennetta.

- Meluhaitan huomioon ottaminen toimintojen sijoittamisessa: lento-
kentän meluvyöhykkeet tutkitaan ja rajataan asumisen ulkopuolelle.
- Energian säästäminen sekä uusiutuvien energialähteiden ja kauko-
lämmön edistäminen: Keskittämään koko rakentaminen kaukoläm-
män päärunkoverkoston varteen ja laajennussuuntiin.
- Vedenhankinnan turvaaminen: Ei sijoiteta teollisuutta tai tuotannollis-
ta yritystoimintaa pohjavesialueille.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Erityistavoitteet

- Valtakunnallisesti merkittävät maisemat ja kulttuuriympäristöt ja
kohteet: Laaditaan erillisen maisema- ja rakennuskulttuuriselvitykset
kaavatyön pohjaksi.
- Ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset
luonnonalueet: Lakien ja ohjelmien mukaiset suojelualueet osoitetaan
kaavassa
- Ylikunnallisesti merkittävät virkistyskäytön reitistöt ja verkostot: run-
koreitistöt merkitään.
- Ranta-alueiden säilyminen, loma-asumisen viihtyisyys, kyläverkoston
tukeminen, nykyisen infrastruktuurin hyväksikäyttö: Ounasjoen jyr-
kät rantapenkereet ja maisemallisesti näkyvät rannat suojataan mai-
semallisilta muutoksilta ja mahdollistetaan rannan suuntainen yleinen
kulkuyhteys. Kylän yhteiset rannat varataan venevalkamina ja virkis-
tyskohteina.
- Hyvien ja yhtenäisten peltoalueiden ja metsätalousalueiden säilyttä-
minen: Ala-Kittilän pellot erityisesti keskeisiltä kylän tunnelmaan vai-
kuttavilta osilta huomioidaan erityismerkinnöin ja asemakaavoitusta
ohjaavilla rakentamismääräyksillä.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Yleistavoitteet

- Henkilöautoliikenteen tarpeen vähentäminen ja ympäristöä vähän
kuormittavan liikennemuotojen edistäminen: Keskitetään asuminen
pääosin alle 3km:n etäisyydelle palveluista. Parannetaan kevyttä lii-
kennettä asumisen kokoavalla kevyen liikenteen päärunkoverkolla.

Erityistavoitteet

- Kehitetään ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -
verkostoja: Taajama laajentuu vain nykyisen päätiestön lähivaikutus-
alueella.
- Valtakunnallisesti merkittävät radat, maantiet, vesiväylät, lentoase-
mat ja rajanylityspaikat: Varautuminen Kolarista rakennettavaan ra-
taan.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Yleistavoitteet

- Ala-Kittilän alkuperäinen Lapin kylän henki pyritään säilyttämään ja
välittämään kaavamääräyksiin ja rakenteena asemakaavoitukseen.

4.4 Prosessin vaikutus

Kittilän kirkonkylän osayleiskaavan laadinnassa korostuivat kaavatyön aikana monessa vaiheessa tapahtunut työskentely. Inventointien ja lähtökohtien selvityksen jälkeen todettiin selkeitä keskenään ristiriitaisia mahdollisuuksia taajaman kehittymiselle sekä alueellisesti että perusolemukseltaan. Vaihtoehdot selkeytyivät kehitysnäkemyksiksi jotka teknisen rakennemallikuvauksen lisäksi sisälsivät myös oleellisia eroja Kittilän kirkonkylän kulttuurihistoriallisen kehityksen suuntaamiseksi.

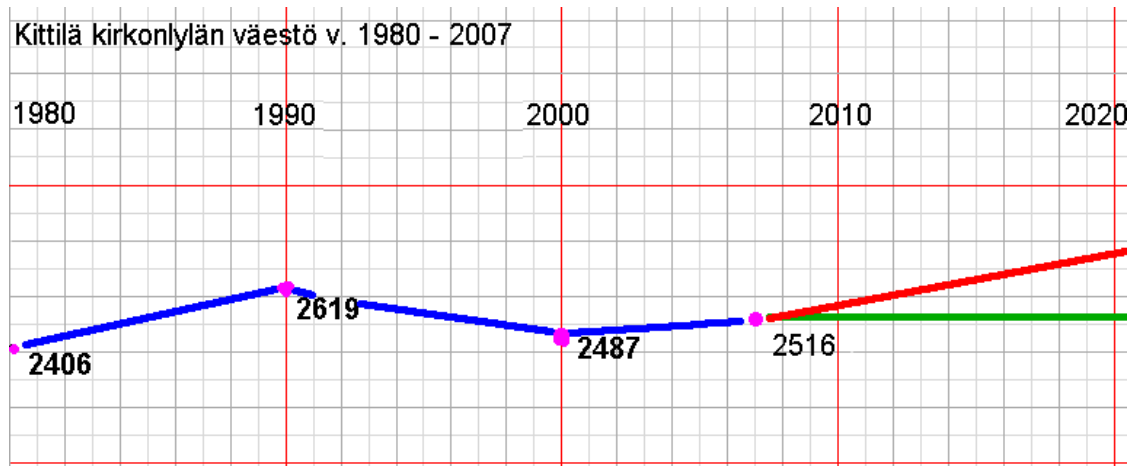
Päätöksenteon pohjaksi pidettiin poikkeuksellisesti erillinen rakennemallien julkinen nähtäville asettaminen, yleisötilaisuudet ja asukkaiden mielipiteiden kuuleminen. Rakennemallien näkemykset Kittilästä "Raittikylänä", luonnonläheisenä "Lähiömallina" ja tehokkaana Ounasjoen taajamana "Ounasjokimalli" herättivät keskustelun päättäjissä ja johtivat yksituumaiseen kehitystavoitteeseen "Raittikylämalliin täydennettyinä Ounasjoen ja keskustan kehittämisen painopisteillä".

Tämä tavoitteita kehittävä suunnittelun prosessi oli Kittilän kirkonkylän osayleiskaavassa tärkeämpi kuin tekninen suunnittelutyö. Luonnosvaiheen kuuleminen selkeytti edelleen kaavaa ja sen perusteluja ja siihen liitettyä ohjeistusta asemakaavojen laadinnalle ja lupamenettelyille. Lisätutkimuksin ja tarkennuksin otettiin uusia ja korvaavia alueita rakennettaviksi. Perusteet kuitenkin vahvistuivat osapuolten kokonaisedun mukaisiksi. Samalla ympäristö- ja luontoarvot, historia, kerroksellisuus, monimuotoisuus ja häiriötekijöiden vähentäminen saatiin huomioitua.

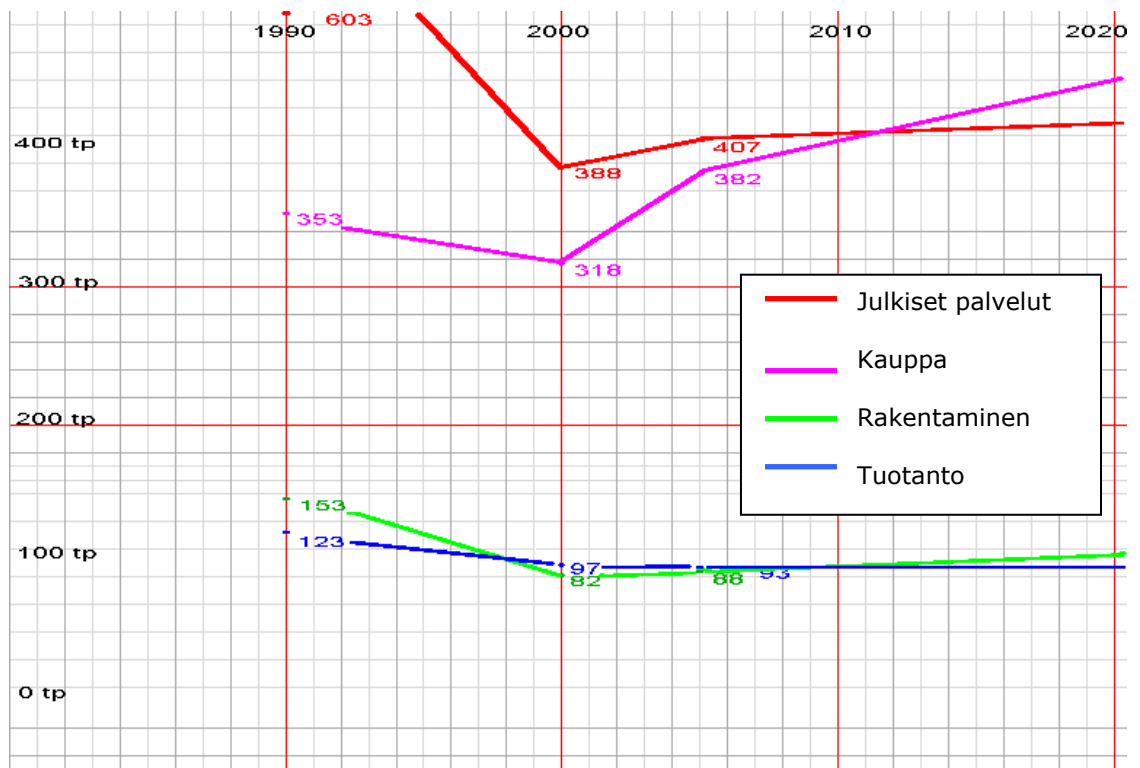
5 MITOITUS

5.1 Väestö

5.1.1 Tilastoennusteet

Väestömuutosten perusteella yleiskaavajaksolla 2025 asukkaita on + 0 – + 250 ja todennäköisin kehitys on n. + 150 asukasta yhteensä 2770.

Kirkonkylän elinkeinorakenteen tapahtuneen muutoksen perusteella yleiskaavajaksolla v. 2025 kasvu on +120 tp ja väestökasvuna ruokakuntakoolla 1,7 n. + 200 uutta asukasta.

5.1.2 Viimeaikaiset muutokset

Levin matkailukeskus on kasvanut viime vuosina kiihtyvällä vauhdilla. Ilmas-
tossa tapahtunut lämpeneminen parantaa Levin kilpailukykyä. Levi sijoittuu
pohjoiskalotin keskelle ja on lentokentän vieressä. Esteitä Levin matkailupal-
velujen työpaikkojen kasvulle ei ole taantumankaan kohdatessa.

Levin työpaikkojen todennäköinen kasvu v. 2025 mennessä tehostuvasta
toiminnasta huolimatta on 500 – 800 tp, Työpaikat ovat pääosaltaan kausi-
luontoisia ja sijoittuvat Sirkkaan. Ruokakuntien keskikoko on ilmeisesti n.
1,2 ja Kittilään sijoittuu vain n. 15 % työntekijöistä. Levin aiheuttama asu-
kasmäärän lisäys lienee n. 120 asukasta.

Suurkuusikon kaivos tuo n. 200 alkutuotannon työpaikkaa, joiden aiheutta-
ma kertautuminen nostaa vaikuttavuuden 400 – 600 työpaikkaan. Ruoka-
kuntakoko on työpaikkojen pitkäkestoisuuden takia n. 1,7. Koska Levin mat-
kailukeskus aiheuttaa osaltaan hyvän palvelutarjonnan on todennäköistä, et-
tä kertautuman lisäys jää arvioidun alarajalle.

Suurkuusikko työntekijöistä suurin osa sijoittuu uusien tieyhteyksien valmis-
tuessa Sirkkaan ja todennäköisesti vain n. 20 % kokonaismäärästä Kittilän
kirkonkylään. Suurkuusikko aiheuttaa pitkäkestoisesti em. perusteella n. 140
asukkaan muuttamisen Kittilän kirkonkylään.

Yhteenvetona muutosarvion perusteella väestön tilastolliseen muuttumiseen
verrattuna väestömäärä kasvaa Levin ja Suurkuusikon tilastoitua paremmas-
ta kehityksestä johtuen kirkonkylässä n. 350 – 500 asukasta merkiten n.
250 – 350 ruokakuntaa / asuntoa.

5.2 Asumistapa

Kittilän kunnan väestön kasvu riippuu osaltaan Levin kehittymisestä, jonka
työpaikat ovat kausiluontoisempia ja painottuvat nuoriin perheettömiin työn-
tekijöihin. Suurkuusikon työpaikat toteutuvat varmasti ja niihin sijoittuu
enemmän perheellisiä kuin matkailupalvelun työpaikkoihin.

Minimiennusteessa painottuu vanhenevan perusväestön osuus, joka sijoittuu
palveluasuntoihin rivi- ja kerrostaloihin keskustassa. Maksimiennusteessa
Levi lisää sekä rivitaloasuntojen kysyntää kirkonkylässä, että kausityönteki-
jöiden osalta kerrostalojen pienasuntojen rakentamista.

Asumistapa	Minimi (tilastoennuste)			Maksimi (elinkeinomuutos)		
	Osuus %	Asuntoa/asukasta	Pinta-ala ha	Osuus %	Asuntoa/asukasta	Pinta-ala ha
Omakotitalot	30	60 / 150	15	35	100 / 250	20
Rivitalot	35	70 / 120	3	40	120 / 200	6
Kerrostalot	30	60 / 72	1	25	80 / 96	2

5.3 Tonttivarauma

Kaavoitettuna on tällä hetkellä 104 rakentamatonta rakennuspaikkaa, joista n. 1/3 tulee tulevaisuudessa rakennettaviksi vähentäen rakennuspaikkojen kysyntää. Osa omakotitalojen rakennuspaikoista muuttuu rivi- ja kerrostalo-rakentamiseen, joiden osalta uusia rakennuspaikkoja ei tarvita taajaman ulkopuolella yli 3 km:n etäisyydellä koulusta.

Käyttömuoto / rakentamatta rp	Rakennettavat rp minimi/maksimi	Asukkaita / ruokakunta	Asukkaita yht. Minimi/maksimi
AO 79	20 / 26	2,5	50 / 65
AO=>AR 6	1 / 2	1,7	15 / 23
AR 14	2 / 3	1,7	27 / 40
AK 7	2 / 2	1,2	70 / 81
Yhteensä 106	25 / 33	-	180 / 210

5.4 Kaavoitustarve

5.4.1 Rakentamisen varaukset

Uutta kaavoitettavaa aluetta tulee varata minimi – maksimirajoin huomioi-den 50 %:n toteutuvuusaste ja keskustan omakotitalojen (AO) rakennus-paikkojen muuttuminen rivitalojen (AR) rakennuspaikoiksi:

AO	40rp - 80rp = 50 – 100 asukasta
AR	10rp - 20rp = 70 - 140 asukasta
AK	5rp - 10rp = 90 – 170 asukasta

Kerrostalot (AK) ja rivitalot (AR) sijoittuvat keskustaan, omakotitalot (AO) myös keskustan ulkopuolelle. Osa-alueittain kysynnän voidaan arvioida koh-distuvan 50 % kirkonkylän taajaan asuttuun ympäristöön ja 50 % taajaman ulkopuolelle. Yhdyskuntarakenteen toimivuuden kannalta omakotitaloasumi-nen tulisi ohjata osaksi keskustaa tai kylä, joissa yhdyskuntatekniset ver-kostot ovat valmiina ja joissa palvelujen saavutettavuus on hyvä.

5.4.2 Rakentamistiiviys

AO	5 rp/ ha = 12 asukasta/ha
AP	8 ruokakuntaa / rakennuspaikka = 14 asukasta/rp
AK	24 ruokakuntaa / rakennuspaikka = 30 asukasta/rp

5.5 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttaminen

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

- 1 Toimiva aluerakenne
- 2 Eheytyvä aluerakenne ja elinympäristön laatu
- 3 Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- 4 Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

1) Toimiva aluerakenne sekä elinkeinoelämän kilpailukyky ja monipuolisuus ja rajavalvonnan tarpeet;

Kittilä on Tunturilapin ja pohjoiskalotin alueen keskellä ja taajaman vieressä on lentokenttä. Taajaman palvelut ovat tiiviisti yhdessä ydinkeskustassa. Päivittäistavarakauppa säilyy kirkonkylän keskustaan keskityneenä ja on mahdollistettu kauppojen laajeneminen sivuille (C). Marketteja ei sallita tuloteiden varsilla.

- Keskusta suuntautuu kysynnän mukaan lentokentän ja Levin tulojen varteen Ylä-Kittilään.
- Koulut (palvelu- ja matkailualan koulutus) ovat kahdessa toiminnallisesti kootussa yksikössä (peruskoulu ja Levi-instituutti). Peruskoululle varattiin urheilupalvelujen laajentumisalue (VU) ja Levi-instituutille laajentumisalue (PY).
- Lentokenttä huomioidaan rakenteessa ja varauksissa (yritysalueet ja tilaavievä kauppa koottuna lentokentän suunnassa sekä rautatien kehittämisvarauksen linjaus).

2) Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemaan rakenteeseen tukeutuva uusi rakentaminen ja olevan rakennuskannan hyödyntäminen, hyvän taajamakuva luominen ja yhtenäisten viheralueiden säilyminen, huomioida ilmastonmuutos, kuten tulvavaara-alueet ja riskien ehkäiseminen, melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvien haittojen ehkäiseminen.

- Nykyistä rakennetta täydennetään rakenteeseen siten, että taajaman osa-alueitten ominaispiirteet "kotiseudun henki" säilyy.
- Taajamakuva huomioidaan hienovaraisesti eri osien tunnelma sekä luonnonmaisemat osana elinympäristöä.
- Kittilän kevyen liikenteen edellytyksiä parannetaan asuntoalueet kooten ja turvalliset reitit kouluille ja kirkolle etsien.
- Yrittämiselle osoitetaan yksi synergiaedut mahdollistava aluekokonaisuus keskustan pohjoispuolella. Erillisiä yritysalueita ei esitetä ja esim. Ala-Kittilän yritysalueita ei laajenneta.
- Luonnon asettamat reunaehdot Kittilän kestäväälle kehitykselle tulee huomioida, erityisesti ympäröivien jänkien vaikutus sekä puuston säilyttäminen rakennettaessa.
- Tulvien aiheuttamien uhkien varalta kaavassa säädetään alimmat rakentamistasot. Tulvauhan alaisille alueille ei osoiteta uutta rakentamista ja huomioidaan tulvariskit.
- Ilmastomuutos huomioidaan vähentämällä taajaman toiminnassa tarvittavaa kokonaisliikenteen määrää ja energiankulutusta.

- Lentomelu alueille ei sijoiteta asumista.
- Tärinästä ei aiheudu maaperän (hiekkamoreeni) takia ongelmia
- Teollisuuden, yritystoiminnan ja liikenteen aiheuttamia ilman epäpuhauksia on rajattava.
- Turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisätään jalankulkuympäristön parantamisella.

3) Kulttuuri- ja luonnonperinnön ja luonnonvarojen säilyminen ja virkistyskäytön edistäminen, ekologisen kestävyys huomioiden, ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävien alueiden säilymisen varmistaminen ja pinta- ja pohjavesien suojelutarpeen huomiointi

- Kaavassa osoitetaan kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta oleelliset alueet ja kohteet. Kittilän taajaman historialliset kerrokset erottuvat 1700-luvulta nykypäivään. Osa-alueita ovat vanhimmat Kirkon ympäristö, kyläraitti, Ala-Kittilä, sodan jälkeiset rintamamiestaloalueet keskustassa ja viimeisenä tiivis kerros-, ja rivitalorakentaminen keskustassa.
- Luonnonvaroista merkittävimmät ovat puhdas ilma, vesistöt metsäisyys ja hiljaisuus. Luonto on Kittilän keskustan tontteja lukuun ottamatta alkuperäistä.
- Pohjavesialueilla ohjataan rakentamista suojamääräyksiin.
- Saamelaiskulttuurille erityisiä alueita tai saamelaiselinkeinoille tarvittavia varauksia ei tehty, koska ko. alueita ei ole inventoinneissa tullut esille.
- Poronhoito ei käytä Kittilän keskustaajamaa eivätkä Isovaaran tai Paartoselän virkistysreitit ole ristiriidassa poronhoidon kanssa.

4) Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

- Kittilä tukeutuu yhteen pääkatuun, rinnakkaiset kokoojatiet ja kevyen liikenteen reitit tulee toteuttaa.
- Rakentamisessa tulee huomioida vesi- viemäri, katu- ja kaukolämpöverkon laajentaminen, erillisiä uusia asumisen tai yritystoiminnan alueita ei osoiteta.
- Rautatienvaraus ohjattiin Kittilän yritysalueen kautta lentokentälle liikennemuotojen yhteistoiminnan ja tavaravirtojen logistiikan tehostamiseksi.
- Uudet yritysalueet kootaan pohjoisen painopistesuuntaan.

6 RAKENNEMALLIT

6.1 Rakennemallien tarkoitus

Rakennemalleilla tutkitaan aluerakenteen osien keskinäistä vuorovaikutusta, yhdistelmien toimintaa sekä rakentamis- ja käyttökustannuksia. Yhdyskunnan voimavarat, vaikka riittäisivätkin useiden samanaikaisten rakenteiden vaatimien verkostojen toteuttamiseen, eivät tule tehokkaasti käytettyä ilman selkeää toimivaa kokonaistavoitetta. Yhdyskunnan tulee tuottaa edullisesti korkealaatuisia asumisen ja yrittämisen palveluja.

Selkeä toiminnallinen rakenne on yksinkertainen ja rakenteen osat tukevat kokonaisuuden toteuttamista ja toiminnan tavoitetta. Vaihtoehtoisten kokonaisrakenteiden selvittäminen merkitsee osien keskinäisten vuorovaikutusten löytämistä huomioiden yhdyskunnan resurssien riittävyys tarkastelujaksolla.

Rakenteen toiminta

- Seudulliset ja kokoojatiet sekä turvallisuus
- Kaupallisen keskuksen toimivuus
- Yritystonttien monipuolisuus
- Asumisen ja yritystoiminnan yhdistelmät ja erottelu

Rakentamiskustannukset

(Kiinteitä, verkostopituuksiin voidaan vaikuttaa (n. 8 % kokonaiskustannuksista))

- Talorakentaminen
- Seudulliset pääväylät ja kokoojatiet
- Kunnallistekniikka

Käyttökustannukset

(Muuttuvia ja näihin voidaan vaikuttaa)

- Palvelujen saavutettavuus ja toimivuus
- Huoltoajo "lenkkiperiaate"

Laadulliset tekijät

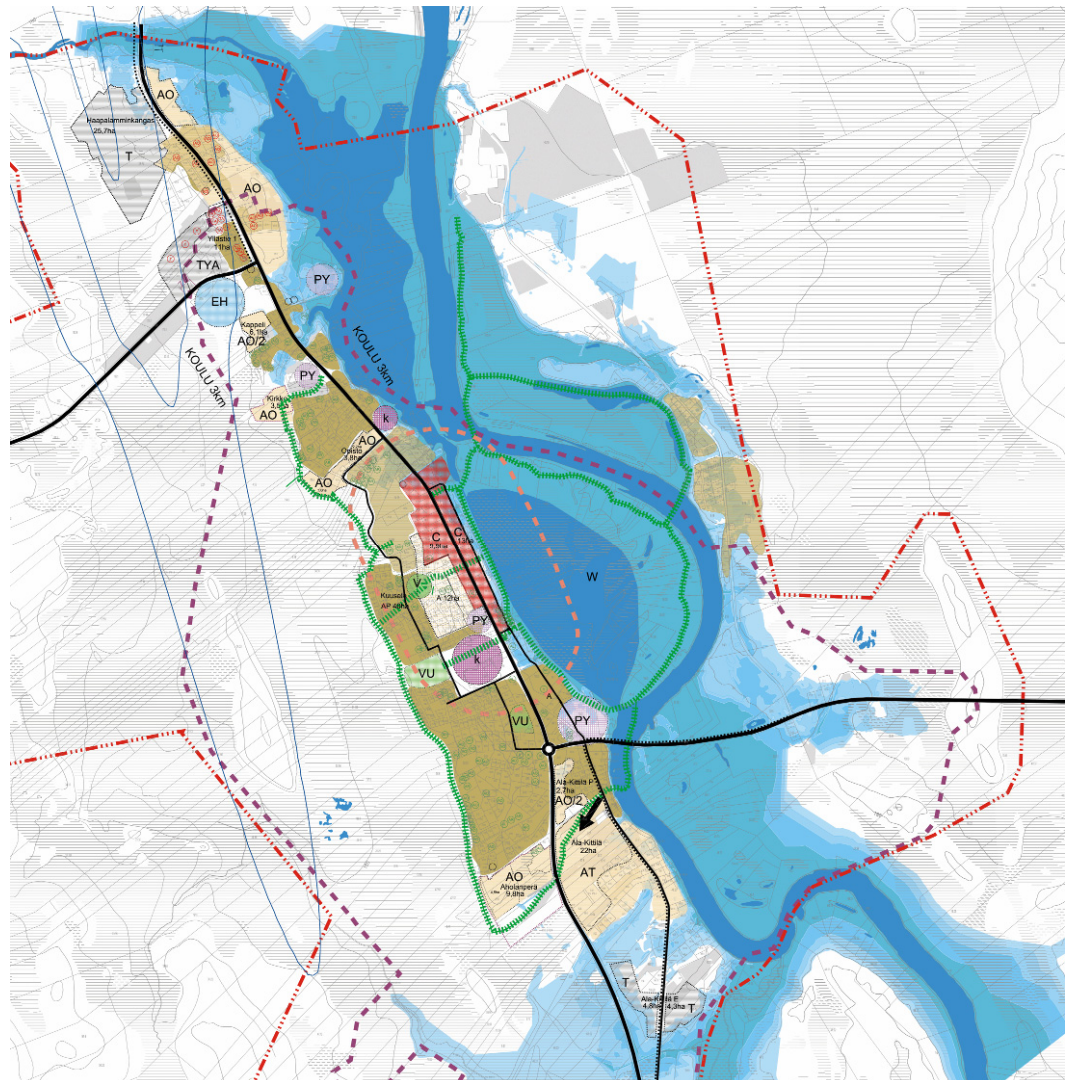
- Keskustaa ja osia leimaava kokonaishenki
- Kulttuuriarvot, paikalliskulttuurin ilmeneminen
- Maisema-arvot
- Asumisviihtyisyys, erityisesti eriytyminen häiriötekijöistä ja turvallisuus (myös muu kuin liikenne)
- Virkistysverkosto, kevyen liikenteen reitit
- Luonto ja puhtaus, sekä nykyinen puusto ja kasvillisuus

6.2 Rakennemalli "Raittikylä"

"Raittikylän" kantavana ajatuksena on Kittilän perinteisen rakenteen kehittämisen edelleen jatkaminen. Kaikki rakentaminen tukeutuu nykyiseen rakenteeseen. Tärkeimpänä etuna on mahdollisuus voimavarojen keskittämiseen jo rakennettuihin ympäristöihin. Tämä mahdollistaa keskustan saneeraamisen ja laadullisen tason nostamisen.

Mallin toteuttamisen ehtona on Ala-Kittilän rakentaminen, joka on taloudellisesti ja toiminnallisesti paras laajenemissuunta. Verkostot ovat valmiina (Ala-Kittilän vieressä), saavutettavuus paras. Vaihtoehto tarjoaa tavallisten yritystonttien valikoiman.

Uusilla asuinalueilla painottuu kyläasumisen perinne. Asukkaille edulliset asumiskustannukset mahdollistavat keskustan julkisten ja kaupallisten palvelujen parantamisen.

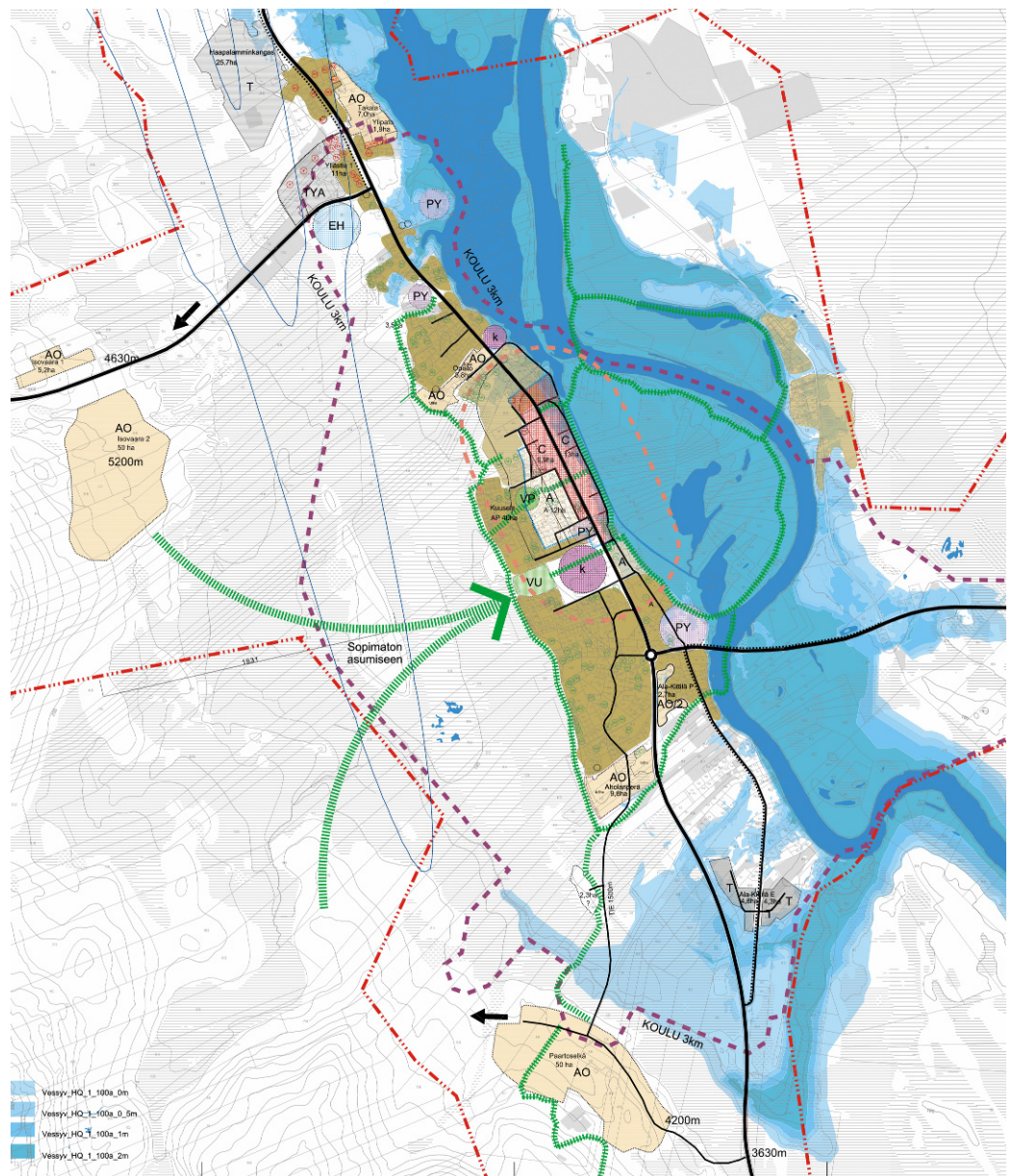
Kuva 9. Rakennemalli "Raittikylä".

6.3 Rakennemalli ”Lähiöt”

”LÄHIÖT” keskittää voimavarat yhden uuden Lapin tunturiluontoon sijoittuvan asumiskokonaisuuden toteuttamiseen. Tärkeimpänä etuna on uusia asukkaita houkuttelevien laadukkaiden luontoarvojen keskelle sijoittuvien tonttien tarjonta.

Mallin toteuttamisen ehtona on taajamarakenteesta erillisten alueiden jättäminen toteuttamatta, voimavarojen jakaminen johtaisi uusien asuinalueiden toteuttamisen laadulliseen heikkenemiseen. Samoin joudutaan tinkimään keskustan laadullisesta kehittämisestä. Yritystoiminnalle syntyy monipuolinen tonttitarjonta (Ala-Kittilän AT).

Uusilla alueilla painottuu Lapin luonto. Asukkaille korkeat asumiskustannukset merkitsevät tinkimistä julkisten- ja kaupallisten palvelujen laadussa ja saavutettavuudessa.

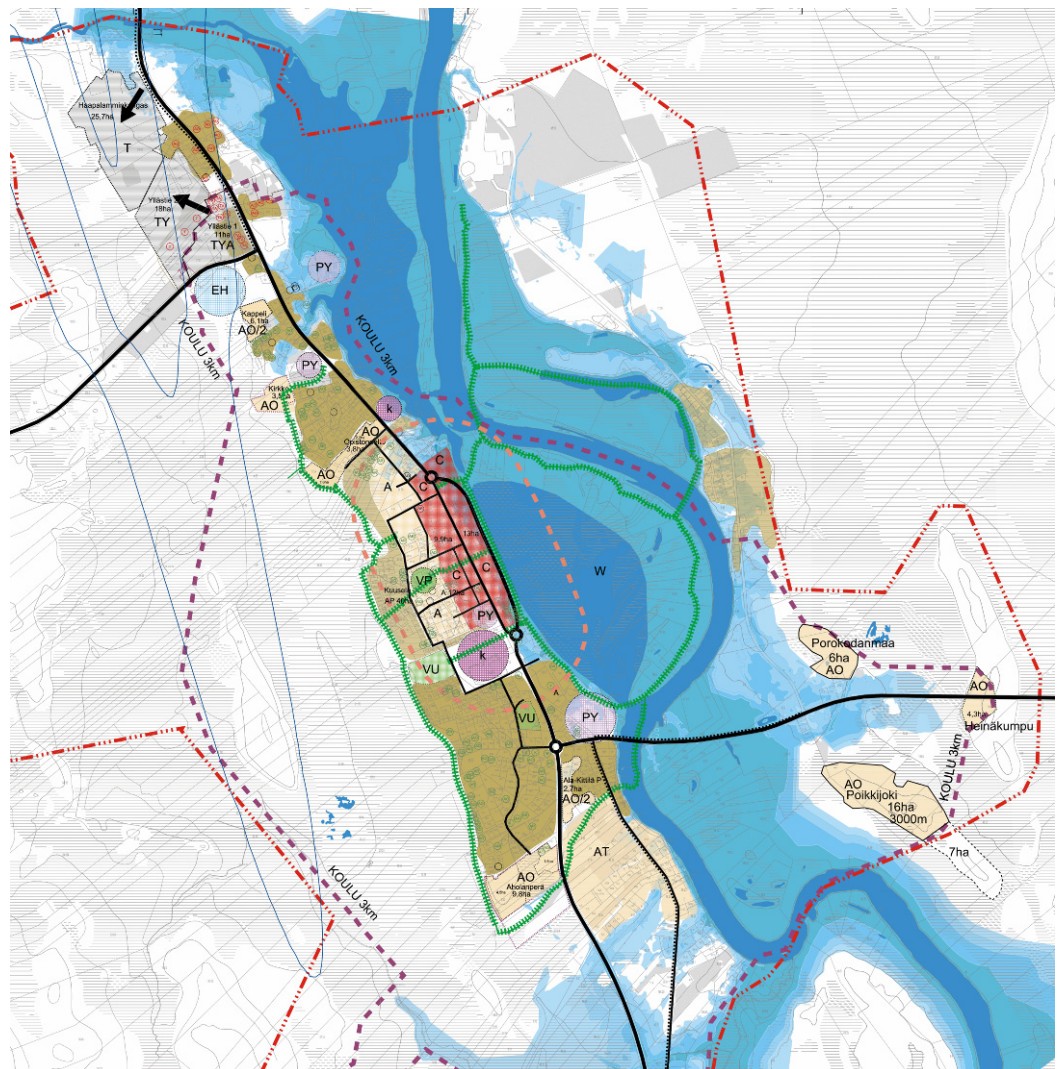
Kuva 10. Rakennemalli ”Lähiöt”

6.4 Rakennemalli ”Ounasjoki”

”OUNASJOKI” uudistaa keskustan mahdollisimman tehokkaaksi. Kantatie linjataan keskustan kohdalla Ounasjoen rannan tulvapenkereelle ja nykyinen päätie uudistetaan puhtaasti kauppojen ja asukkaiden tarpeiden pohjalta viihtyisäksi. Keskustarakentamisen painottaminen muuttaa Kittilän kaupunkimaiseksi.

Mallin toteuttamisen ehtona on merkittävän uuden taajamarakenteesta erillisen alueen jättäminen toteuttamatta, voimavarat tarvitaan keskustan kehittämiseen. Nykyisin osittain rakennettujen alueiden täydentyminen kuitenkin monipuolistaa asumisen ympäristöä. Yritystoiminnot keskitetään yhteen paikkaan taajaman pohjoisosaan.

Ounasjoki tulee Kittilän maisemassa erittäin merkittäväksi. Asumisessa painottuu kaupunkimaisuus rintamamiesalueiden uudistuessa pienkerrostalo-alueiksi. Palvelut ovat lähellä ja monipuoliset.

Kuva 11. Rakennemalli ”Ounasjoki”

Vertailtava	"RAITTIKYLÄ"	"LÄHIÖT"	"OUNASJOKI"
<u>Rakenteen toiminta</u>			
- Tiet ja turvallisuus	0	-	+
- Kauppakeskuksen toimivuus	0	0	+
- Yritystonttien monipuolisuus	+	+	+
- Asumisen ja yritystoiminnan yhdistelmät ja erottelu	+	+	+
<u>Rakentamiskustannukset</u>			
- Talorakentaminen	0	+	-
- Seutu- ja kokoojatiet	+	-	-
- Kunnallistekniikka	0	-	+
<u>Käyttökustannukset</u>			
- Palvelujen saavutettavuus	+	-	0
- Huoltoajo "lenkkiperiaate"	+	-	0
<u>Laadulliset tekijät</u>			
- Kokonaishenki	Kirkonkylä	Lapin luonto ja perinne	Ounasjoki ja kaupunkimaisuus
- Kulttuuriarvot	-	+	0
- Maisema-arvot	-	+	0
- Asumisviihtyisyys	Riippuu kohde-ryhmästä	Riippuu kohde-ryhmästä	Riippuu kohde-ryhmästä
- Virkistysverkosto	0	+	-
- Luonto ja ympäristö	-	+	0

6.5 Rakennemallien käsittely

Yhteenveto rakennemalleista saaduista mielipiteistä

Kittilän osayleiskaavan rakennemallien nähtävillä ollessa jätettiin n. 100 mielipidettä, josta yli 80 piti "Raittikylää" parhaana. Yrittäjät kannattivat "Raittikylää" ja vastustivat "Ounasjokea", minkä katsottiin vähentävän asiakkaita ohjaten kysyntää Leville. Yrittäjät ehdottivat "Raittikylän" heikompa liikenneturvallisuutta voitavan parantaa liikennesuunnitelmalla ja esittivät "Ounasjokimallin" mukaisesti keskustassa tieliittymiä kantatieltä länteen. "Lähiöt" mallia ei kannatettu, koska sen katsottiin heikentävän keskustan ja Pakatin kehittämisen voimavaroja. Kaikkia rakennemalleja arvosteltiin puistojen vähäisyyden takia.

Yksimielisesti ehdotettiin laajasti rakennettavan tulvavallin päälle sijoitettavaksi kevyen liikenteen virkistysreittiä. Alakittilän peltojen pirstomista haluttiin välttää ja ehdotettiin kasvun painopisteen kohdistamista taajaman pohjoisosaan.

Teollisuusalueiden hajanaisuuden sijaan esitettiin koottavaksi yhtä yritysalueita Ylläksentien pohjoispuolelle ja varautumista Kolarista rakennettavaan malmirautatiehen. Narikan alueen sodanjälkeiset rintamamiestalot haluttiin säilyttää, mutta keskustan uudelleenrakentamista ja voimavarojen suunnitelmista keskustaan pidettiin hyvänä. Taajaman länsiosaan ehdotettiin kokoojatieta koululle ja samoin kevyen liikenteen runkolinjaa vanhainkodilta koulun kautta kirkolle ja hautausmaalle. Alakittilän kevyen liikenteen reittejä pidettiin osittain tarpeettomina ja Pakattiin esitettiin kevyen liikenteen reittiä rakennettavaksi. Kunnallistekniset verkostot keskustassa ovat yli 50v ikäisillä saneerausvaiheessa ja Alakittilä on jo pääosin verkostojen vaikutuspiirissä.

Rakennemallin valinta

Kaavaehdotuksen lähtökohtana ovat "Raittikylä" –rakennemallin periaatteet täydennettynä ydinkeskustan toimivuuden parantamisella "Ounasjoki" –rakennemallin mukaisesti huomioiden liikenneturvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset. Lisäksi tulee varautua vaihtoehtoisiin toteuttamistapoihin Kittilän eri osissa:

- Yläkittilä toteutunee vain osittain ja ajallisesti ennakoimattomasti.
- Keskustaa tulee tiivistää "Raittikylässä" täydentäen "Ounasjoki" –rakennemallin mukaisilla taajaman länsipuolisilla kokoojatieliittymillä kantatielle, sekä huomioiden hidas ja osittainen uudistuminen kerros- ja rivitaloin.
- Alakittilään tulee merkitä maatalousalueita samalla huomioiden toteuttamisen edullisuus kunnallistekniikan verkostojen kannalta.
- Lähiöitä tai Ounasjoen itäpuolisia alueita ei rakenneta, Pakattia voidaan täydentää tulvan uhkan rajoituksien puitteissa.
- Tulvapenkereelle merkitään kevyen liikenteen reitti ja suunnitellaan huomioiden puistojen tarve keskustassa. Kevyen liikenteen runkoreitti merkitään samoin taajaman länsiosan asuinalueiden läpi Alakittilästä koululle, kirkolle ja Aakenusjoen sillan kautta lentokentälle.
- Kittilään osoitetaan useita pienempiä puistoja lähelle pääkatua, Levi-instituutin lähelle ehdotettu keskuspuisto ja näkymä Ounasjoelle.
- Yrittäminen kootaan Ylläksentien liittymän pohjoispuolelle sekä tutkitaan Alakittilän yritysalueelle sopivin käyttö.
- Varaudutaan rataa Kolarista Ylläksentien yritysalueelle.

Kaavan laatijan esityksestä Kittilän osayleiskaava tulee laatia lisäksi siten, ettei estetä tämän osayleiskaavan jälkeen laadittavissa osayleiskaavoissa "Ounasjoki" rakennemallin mukaisen keskustan länsipuolisen ohikulkutien rakentamista ja mahdollistetaan kaupallisen keskustan laajeneminen teiden väliin ja kantatien länsipuolelle. Teitä, rakentamista tai verkostoja ei tule merkitä osayleiskaavassa siten, että vaihtoehtoiset toteutusmahdollisuudet pitkällä tähtäyksellä estyvät.

7 OSAYLEISKAAVAN KÄSITTELYVAIHEET

7.1 Osayleiskaavaluonnos

Kaavan vireille tulosta tiedotettiin 19.11.2008. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 19.11.2008 alkaen. OAS:sta ei saatu palautetta. Valmisteluvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 21.11.2008.

Osayleiskaavasta laadittiin lähtökohtatietojen keruun, maisemaselvityksen (FCG Taina Tuominen, Maria Haikala 31.10.2008, luontokohteiden selvityksen (FCG Jari Kärkkäinen 30.10.2008, rakennusinventoinnin (Lauri Putkonen 8.4.2009), liikenneselvityksen FCG Rovaniemi 07.11.2008, rakennemallien ja asetettujen tavoitteiden pohjalta alustava yleiskaavaluonnos ja -selostus.

Kittilän kunta järjesti rakennemalleista yleisötilaisuuden 6.4.2009. Tilaisuudessa osallisilla oli mahdollisuus saada tietoja kolmesta rakennemallista "Raittikylä", "Lähiöt" ja "Ounasjoki", aikataulusta, tavoitteista, osallistumisen ja vuorovaikutuksen keinoista sekä tuoda esiin omia näkökantoja suunnittelusta.

Kolme rakennemallia asetettiin nähtäville 7. – 24.4.2009 Kittilän kunnan tekniselle osastolle sekä internetsivulle:

[www.kittila.fi/kunnanpalvelut/tekninenosasto/kaavoitus ja mittaus/kaavatori](http://www.kittila.fi/kunnanpalvelut/tekninenosasto/kaavoitus_ja_mittaus/kaavatori)

Kittilän kunnanhallitus käsitteli luonnoksen 9.2.2010. Kaavaluonnos oli nähtävillä 18.2 – 19.3.2010 välisenä aikana. Kaavaluonnoksesta saatavat mielipiteet ja lausunnot käsiteltiin kunnanhallituksen kokouksessa 29.6.2010.

7.1.1 18.2 – 19.3.2010 nähtävillä ollut osayleiskaavaluonnos

Nähtävillä olon aikana osallisilla ja kunnan jäsenillä oli mahdollisuus lausua mielipiteensä Kittilän osayleiskaavan valmisteluaineistosta. Nähtävillä olon yhteydessä pidettiin yleisötilaisuus ja kaavan laatija oli paikalla asukkaiden ja maanomistajien tavoitettavissa 19.2.2010.

7.1.2 Mielipiteiden ja lausuntojen huomiointi luonnos 18.2 – 19.3.2010

Lausuntojen, mielipiteiden ja kannanottojen perusteella todettiin

- Yhdyskuntarakenteen pääperiaatteet ja rakennemallit todettiin perusteiltaan pitäviksi saadun vastineaineiston perusteella.
- Tulvauhan alaisten alueiden rakentamisodotuksia oli paljon, Ounasjoen rantoja on pidetty myös varastossa hyvinä rakennuspaikkoina, osayleiskaavassa näitä alueita ei voida osoittaa rakentamiseen.
- Ylä-Kittilän vedenottamo sijoittuu tilaa vievän kaupan (P) ja yritysten (T) alueelle. Kittilän päätaajama on kapea maakaistale jänkien välissä eikä korvaavaa ole. Vedenottamo tulisi siirtää Paartoselkään tai Isovaaraan. Yritysten rakentamis- ja toimintakustannukset toisivat siirtokustannuksia oleellisesti suuremmat säästöt. Valuma-alue tulee tarkistaa, jokiveden imeytyminen tai pohjaveden virtaussuunta voivat erota arvioista.
- Tilaa vievä kauppa (P) ei vaaranna siinä määrin pohjavettä, että erityiset suojakerrokset pinnoitettujen piha-alueiden alla olisivat tarpeen. Suojakerrosvaatimus estää käytännössä rakentamisen eikä korvaavaa

aluetta ole. Isovaara on yhdyskuntarakenteellisesti erillinen ja kaukana, lentokentän vieressä ei sopivaa aluetta ole.

- Teollisuus (TY) on jo rakentunut Ylläksentien risteykseen, laajennus siirretään ensisijaisesti pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolelle.
- Asumiselle löytyi uusia alueita taajaman sisällä, Ala-Kittilässä mahdollisuus tulvasuojauksella ja Ylä-Kittilässä korvaten teollisuuden varauksia.
- Maisemallisia ja viihtyvyystekijöitä täydennettiin, Levi-instituutin puisto laajennus, Kirkon maisema-alue, Ala-Kittilän pysyvät pellot, uimaranta keskustaan ja V ja V-1 alueiden toimenpiderajoitukset.
- Pakatin kevyen liikenteen reitit todettiin kiireellisiksi ja eniten yksittäisistä toimenpiteistä liikenneturvallisuuteen vaikuttaviksi. Pakatintien reitti tulee toteuttaa erikseen vaikka Sodankyläntien osalle ja Ounasjoen ylittävälle sillalle ei reittiä saataisikaan lähiaikoina.
- Täydennettiin tulvasuojelua ja tarkistettiin tulvavaaran aluerajaukset.

Aluevarausten muutokset

- AT lisättiin Ala-Kittilässä eteläkärjessä tulvasuojauksen jälkeen ja lisättiin tulvasuojaus olevalle asutukselle Ounasjoen rannassa.
- MA-1 jaettiin ja MA merkittiin Ala-Kittilän keskeisiä peltoja.
- AT lisättiin Ala-Kittilän kokoojatielenkin varressa.
- AT ja AT_a ja MA rajat tarkennettiin Ala-Kittilän Etelä-osassa.
- AP, AO, T, TY/res ja V Ylä-Kittilään lisättiin asumisaluetta AO lentomelualueen rajalle asti, siirrettiin teollisuutta (T) Ylläksentien suuntaan. Pohjavesialueen teollisuusalueet (TY) merkittiin reservialueiksi (/res) ja muutettiin kokoojatien yhteydet alueiden välillä uudelleen. Ylläksentien risteyksessä merkittiin yksi tontti AP:ksi.
- AP Hautausmaan kaakkoispuolella V pieneni ja AP kasvoi.
- AP-alue pieneni kirkon eteläpuolelta ja lisättiin kirkon ympärille merkintä sk => "KULTTUURIHISTORIAALISESTI ARVOKAS ALUE. KITTELÄN KIRKKO TULEE SÄILYTTÄÄ JA HOITAA AVOIMELLA PAIKALLA SEISOVANA SEKÄ YMPÄRISTÖN RAKENTAMINEN JA TOIMENPITEET ALISTEISENA KIRKON JUHLALLISUUDELLE."
- P => PY merkintä pohjoisessa osassa Pakattia muutettiin.
- V Levi-instituutin länsipuolella LP alueen takana puistoa laajennettiin.

Virkistykseen, reittien, teiden ja teknisten varausten muutokset

- Uimaranta lisättiin Rapasaaren matalaan pohjoispoukamaan.
- Uimaranta lisättiin Sodankyläntien Ounasjoen sillan kaakkoisnurkkaan.
- Kevyen liikenteen reitti lisättiin Pakatintien länsireunaan.
- Kevyen liikenteen reitti lisättiin koulukeskukselta etelään.
- Ylläksentien teollisuusalue liitettiin uuteen sähkölinjan alle rakennettavaan kokoojatiehen, tonteilta ei sallita uusia liittymillä Ylläksentielle.
- Rautatie merkintä muutettiin yhteystarpeeksi.
- Virkistysreitti lisättiin Ounasjoen rantaan Pakatissa.
- Virkistysreitti lisättiin Hautausmaan reunasta pohjoiseen asutuksen V-alueelle ja hautausmaalta Kirkolle, jossa reitti siirretään Kirkon länsipuolelle ja osa muutetaan kevyen liikenteen reitiksi Kirkon eteen.
- Retkeilyreitti lisättiin museolta Pakattijärven laskuajan suuhun.
- Vedenottamon pohjavesialue lisättiin Ylä-Kittilään Vaarantien alueelle.
- V merkintä poistettiin Koulun eteläpuolelta rakennuspaikalta

Kaavamääräyksiä muutokset

P muutos

Palvelujen määräys jaettiin seuraavasti:

(P) "PALVELUJEN JA HALLINNON ALUE, JOKA ON TARKOITETTU TILAA VIEVÄLLE KAUPALLE. RAKENNETTAESSA TULEE ELY-KESKUKSELTA PYYTÄÄ LAUSUNTO." Yläksentien pohjoispuoli ja Metsähallituksen tukikohta Ylä-Kittilässä.

(PY) "YLEISTEN PALVELUJEN ALUE" pohjoisessa osassa Pakattia.

(K) "KAUPALLISTEN PALVELUJEN ALUE." Sodankyläntien risteysalue.

TY muutos

(TY) "YMPÄRISTÖHÄIRIÖITÄ AIHEUTTAMATON TEOLLISUUS (TY), JOKA EI VAARANNA POHJAVETTÄ. POHJAVESIALUEELLE RAKENNETTAESSA TULEE ELY-KESKUKSELTA PYYTÄÄ LAUSUNTO."

V- ja V-1 lisäys

"ALUEELLA ON VOIMASSA MRL 43.2 TOIMENPIDERAJOITUS: MAISEMAA MUUTTA-
VAA TOIMENPITEITÄ EI SAA SUORITTA ILMAN MRL 128 TARKOITETTUA LUPAA."

sk merkintä lisäys

sk => "KULTTUURIHISTORIAALLISESTI ARVOKAS ALUE. KITTELÄN KIRKKO TULEE SÄILYTTÄÄ JA HOITAA AVOIMELLA PAIKALLA SEISOVANA SEKÄ YMPÄRISTÖN RAKENTAMINEN JA TOIMENPITEET ALISTEISENA KIRKON JUHLALLISUUDELLE."

Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohja-vesialue lisäys

"ALUEELLA EI SAA VARASTOIDA POHJAVETTÄ VAARANTAVIA AINEITA. RAKENNUKSET TULEE LIITTÄÄ YLEISEEN VIEMÄRIVERKKOON. "

Pohjavesialue lisäys

"AINETTA TAI ENERGIAA EI SAA PANNA TAI JOHTAA SELLAISEEN PAIKKAAN TAI KÄSITELLÄ SITEN, ETTÄ POHJAVESI VOI KÄYDÄ TERVEYDELLE VAARALLISEKSI TAI SEN LAATU MUUTOIN OLENNAISESTI HUONONTUA. JÄTEVEDET ON KÄSITELTÄVÄ NIIN, ETTEI NIISTÄ AIHEUDU HAITTAA YMPÄRISTÖLLE TAI NAAPUREILLE. JÄTEVE-
SIÄ EI SAA IMEYTTÄÄ MAAPERÄÄN."

Yleinen määräys

"ASEMAKAAVOITETTAESSA TULEE PYYTÄÄ LAPIN PELASTUSLAITOKSEN LAUSUNTO".

7.2 Osayleiskaavaehdotus

7.2.1 2.9.2010 – 4.10.2010 nähtävillä oleva osayleiskaavaehdotus

Kittilän kunnanhallitus päätti kokouksessaan 29.6.2010 asettaa kaavaehdotuksen nähtäville.

Kaavaehdotus on nähtävillä 2.9. - 4.10.2010 välisen ajan. Nähtävillä olon aikana osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus lausua mielipiteensä osayleiskaavan valmisteluaineistosta. Nähtävillä olon yhteydessä pidetään yleisötilaisuus ja kaavan laatija on paikalla asukkaiden ja maanomistajien tavoitettavissa 2.9 – 3.9.2010 välisen ajan.

7.2.2 Muistutusten ja lausuntojen huomiointi ehdotus 2.9.1010 – 4.10.2010

Viranomaisneuvottelu 3.12.2010 (ks. tarkemmin liite)

Vastineiden perusteita tulisi tarkentaa ainakin ohitustien yhteystarpeen sekä tulvakorkeuksien osalta, merkintöjen selitykset ja oikeusvaikutukset tulee selvittää... Tulvapenkkojen ja kokoojateiden sijaintia voidaan perustellusti muuttaa asemakaavan laatimisvaiheessa.

...Selostusta tullaan täydentämään ja selkeyttämään VAT:n osalta. Lisäksi selostusta tullaan täydentämään tehtyjen selvitysten osalta, jotka tulee tiivistää osaksi selostusta.

...Selostusta täydennetään kaupan suuryksiköiden sijoittumisen selvitysten suhteen.

Lisäksi lausunnoissa otettiin kantaa pohjavesialueelle osoitettujen teollisuus- ja palvelualueiden (TY- ja P-alueiden) varauksiin. Aluevarausten merkintöjä tulisi tarvittaessa poistaa alueelta tai ehdollistaa alueen toteuttaminen määräyksillä esim. asemakaavan yhteydessä tehtäviin lisäselvityksiin, sillä nykyinen kaavaehdotuksen mukainen ratkaisu ei perustu riittäviin selvityksiin ja toteuttaminen voi aiheuttaa ympäristöhaittoja. Myös asuinalueiden osoittaminen pohjavesialueelle voi vaatia lisäselvityksiä pohjavesialueen suojaamiseksi asemakaavan laadinnan yhteydessä. Kunta tekee päätöksen alueen kehittämisestä ja tekee tarvittavat muutokset kaavaehdotukseen. Selostuksesta tulee käydä myös ilmi perusteet suojaviheralueiden (EV-1) ja asuntoalueiden sijoittamiselle kantatien läheisyyteen sekä melumääräysten huomioiminen.

Lausunnoissa todettiin, että mm. Palsan pihapiiri tulisi lisätä suojelukohteisiin. Rakennusinventoinnissa huomioitiin ainoastaan arvokkaat rakennukset. Todettiin, että arvokkaita rakennuskohteita voi luokitella ja lisätä lausunnoissa esitetyt "alempaan luokan" kohteet yleiskaavaan, joita ei rakennusinventoinnissa huomioitu. Ala-Kittilän sk-merkintää tulee tarkentaa ja antaa suunnittelumääräyksiä asemakaavoitukseen. Lisäksi muille asemakaavoitettaville alueille voidaan antaa ohjeita tarkempaan suunnitteluun. Suojelukohteiden kaavamääräyksiä tarkennettaessa tulee harkita MRL 41.2 §:n mukaista suojelumääräystä sekä MRL 127 §:n käyttöä sekä tarvittaessa Museoviraston lausuntoa lupahakemuksen yhteydessä.

Kirkonkylän terveyskeskuksen alueella tulisi huomioida tarkemmassa suunnittelussa asemakaavan yhteydessä helikopterin laskeutumispaikka.

KH päätös § 482 14.12.2010

Kaavanlaatijan esittämät vastineet ja muutokset hyväksyttiin siten muutettuna että Ala-Kittilässä oleva kokoojatie ns. Vaarantie, poistetaan ja todetaan kokoojatien yhteystarve, joka ratkaistaan asemakaavassa. Lisäksi V-alue tonteilla 10:63 ja 10:64 poistetaan. Osayleiskaava asetetaan uudelleen nähtäville.

1 ALA-KITTILÄSSÄ SIJATSEVA TILA

Ehdotukseen 2.9.1010 – 4.10.2010 tehtävät muutokset (ks. liitteet):
Muutetaan ”*Maisemallisesti arvokas peltoalue.*” (MA) => ”*Kylän maisemalle arvokas avoin osa-alue.*” MA-1. Merkitään virkistysalueen yhteystarve ja reitit olemassa olevia ja kokuntien yhteyksiä sekä teitä pitkin, kavennetaan merkinnät piirtotarkkuuden rajoissa.

4 ALA-KITTILÄSSÄ SIJATSEVA TILA

Kavennetaan virkistysvyöhyke sähkölinjan viereen länsipuolella ulottuvaksi koko alueella. Tarkistetaan katuvaraus tilojen rajalle tilarajoja mukaillen.

7 ALA-KITTILÄSSÄ SIJATSEVA TILA

V => (AO) tontin 45:11 kohdalla ja tarkistetaan piirustusteknisesti pysäköintialueen raja tontin 45:12 kohdalla.

8 YLÄ-KITTILÄSSÄ SIJATSEVA TILA

Selostukseen ja asiakirjoihin tarkistetaan Aakenuksentie nimi.

Koska M -aluevarauksen sisältö on vakiintunut voidaan selostuksesta kohdasta 8.4.7 sekaannusta mahdollisesti aiheuttavana poistaa M – merkinnän kuvauksesta toinen lause: ~~Alueilla on sallittua suoraan maa- ja metsätalouden tarvitsema rakentaminen.~~

Kirjataan selostukseen tavoite suosituksena kevyen liikenteen reitin rakentamistai-syydelle pääteistä luonnonmaiseman säilyttämiseksi.

11 ALA-KITTILÄSSÄ SIJATSEVA TILA

Tarkistetaan AT-1 alue siten, että tien varteen tulee koko matkalla tonttirivi. Taloraken-taminen voidaan toteuttaa tulvarajalla. Täydennetään samalla tulvavallit yhdeksi AT-1 alueen itäreunaan.

14 ALA-KITTILÄSSÄ SIJATSEVAT TILAT

Vaarantie, poistetaan ja todetaan kokoojatien yhteystarve, joka ratkaistaan asema-kaavassa. Lisäksi V-alue tonteilla 10:63 ja 10:64 poistetaan.

16 YLÄ-KITTILÄSSÄ SIJATSEVA TILA

Kavennetaan virkistysaluemerkintöjä kuitenkin niin, että ne selkeästi näkyvät mitta-kaava huomioiden.

A RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

A.1 – A.3 Täydennetään pohjavesialueet ja niiden perusteet. Pohjavesialuemääräyksiä täy-dennetään ympäristönsuojelulain sanamuotoon. Täydennetään pohjavesialuetta kos-kevaan määräykseen: ”Rakennuksien vesihuolto on järjestettävä yleiseen vesi- ja viemäriverkostoon liittymällä.”

A.4 Kaavaehdotuksessa pohjavesialueelle sijoittuvat teollisuusaluemerkinnät (TY, ja TY/res) ja korvataan (TY/P) vaihtoehtoisella merkinnällä ja määrätään osayleiskaava-määräyksellä, ettei pohjavettä saa vaarantaa ja että asemakaavan laadinnan yhtey-dessä tehdään riittävät selvitykset aluevarausmerkinnän lopulliseksi määrittämiseksi sekä tarvittavien suojaamistoimenpiteiden määräyksiksi.

C LAPIN LIITTO

C.3 Selostuksesta korvataan 3.9.2 Tunturi-Lapin seutukaava täydentäen Tunturi-Lapin Maakuntakaavalla.

D MUSEOVIRASTO

- D.1 Muutetaan kirkon suojelumääräys kirkkolain mukaiseksi.
- D.2 Kalervo Palsan kotitalo merkitään suojeltavaksi rakennukseksi (sr).
- D.3 Korjataan kaavaselostuksen sr/ind merkinnän kuvaus.

E VAPAAN SIVISTYSTYÖN LAUTAKUNTA

- E.1 Merkitään kaavakarttaan sr-merkinnällä Kittilän emäntäkoulu, Palsan piha-piiri, työväentalo, Vanha-Anttila ja Pakatin maatalouskoulun päärakennus.

F ELY -KESKUS

Ks. viranomaisneuvottelun 3.12.2010 perusteella tehtävät muutokset.

G KITILÄN VESIOSUUSKUNTA

- G.1 Lisätään Vaarantien vedenottamon tarkkailuohjelmaa koskeva tieto kaavaselostukseen.
- G.2 Muutetaan selostuksen s. 67 kohta 8.3.1 Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue.
- Muutetaan määräyksiin perusteeksi YSL 7§ - 8§.
 - Pohjavesialueilla oleville rakennuksille ei osayleiskaavassa sallita vaihtoehtoajätevesihuollon järjestämiseksi, kuin viemäriverkostoon liittymällä ja rajataan kompostointi ja kuivakäymälät pohjavesialueiden ulkopuolelle.
 - Korjataan Vaaratien merkintä ja määräyksen sanamuoto. Pohjavesialueen määräyksiä täydennetään ympäristösuojelulain sanamuotoon.
 - Täydennetään pohjavesialuetta koskevaan määräykseen: "Rakennuksien vesihuolto on järjestettävä yleiseen vesi- ja viemäriverkostoon liittymällä."
- G.3 Kaavaehdotuksessa pohjavesialueelle sijoittuvat teollisuusaluemerkinnät (TY, ja TY/res) ja korvataan (TY/P) vaihtoehtoisella merkinnällä ja määrätään osayleiskaavamääräyksellä, ettei pohjavettä saa vaarantaa ja että asemakaavan laadinnan yhteydessä tehdään riittävät selvitykset aluevaarausmerkinnän lopulliseksi määrittämiseksi sekä tarvittavien suojaamistoimenpiteiden määräyksiksi.
- G.4. Tarkistetaan ja selkiytetään selostuksen kohta 7.1.2.

7.2.3 Viranomaisneuvottelu 12.1.2011 (ks. tarkemmin liite)

Selostus muutokset

S.33 Kohta 3.7.3 Kaupan palveluverkko lisätään kartta:
"Kuva 6. Tunturi-Lapin päivittäistavaramyymälät sekä päivittäistavaraa myyvät laajan tavaravalikoiman myymälät (ns. halpahallit), kioskit ja huoltoasemat vuonna 2007 (A.C.Nielsen Finland Oy).
Lähde: Lapin liitto, FCG Planeko Oy

TUNTURI-LAPIN MAAKUNTAKAAVA – KAUPAN SELVITYS"

Kohta 3.6.3 Muinaismuistokohteet teksti:

"Muinaisjäännösrekisterin mukaiset kaavaan merkityt kiinteät muinaisjäännökset Kittilän kirkonkylän alueella (Oiva-tietokanta 2008). Muinaisjäännösten koordinaatit ovat epätarkkoja ja osoittavat muinaiskohteen likimääräisen sijainnin:"

S.29 Kohta 3.7.1 Väestömäärä ja kehitys

Taulukko. Väestömäärä ja väestökehitys 1995 – 2010 (Lapin liitto / Tilastokeskus väestörekisteritietojen mukaisesti 31.12.2010).

Valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet selkeytettiin yleiskaavaan kohdennettuina s. 50 kohta 4.3, s. 57 kohta 5.5 ja s. 106 kohta 8.4.14.

Kaavamääräysten kuvaukset alkaen s.89

s.82 ja 83

Poistettiin 2 lentomelukarttaa.

Osayleiskaavakartta lisäykset / muutokset:

P Palvelujen alue, joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle. Alue on toteutettava siten, ettei pohjavettä vaaranneta.

pv lisätään määräykseen lause:

Asemakaavoitusvaiheessa ratkaistaan alueen käyttötarkoitus, toteuttaminen ja rakentamisen edellytykset ja niiden vaatimat suojaustoimenpiteet.

VL Lähivirkistysalue. Merkitään taajaman sisäiset V-alueet

V Ala-Kittilän V => Levi-instituutin ranta mukaan lukien.

VR Retkeily- ja virkistysalue.

Taajamaan liittyvä luontoalue, jolla luonnonympäristö säilyy ja metsää hoidetaan huomioiden virkistyksen tarpeet. Alueella on voimassa mrl 43.2 § toimenpiderajoitus: maisemaa muuttavia toimenpiteitä, kuten avohakkuuta sekä maanmuokkausmenetelminä aurausta ja äestystä ei saa suorittaa ilman mrl 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.

MY Aakenustien varrella merkitään EV.

sr/x Suojeltu rakennus mrl 41.2§ perusteella.

Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoituksen muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennushistoriallisesti/kulttuurihistoriallisesti/ maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät sen suojeluarvoa.

srp/ind Miljöölle arvokas rakennus.

Suojeltu rakennus, jota ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä. Purkamiselle tulee hakea Mrl 127 §:n mukainen lupa. numeroindeksi viittaa rakennuskulttuuriselvityksen kohdenumerointiin.

sk Kirkkolain mukaan suojeltava kohde.

AT Kyläalue. Rakentaminen tulee toteuttaa pientaloin käytämällä harjakattoa. Alueelle saa sijoittaa kotieläinrakennuksia, kaupallisia puutarha-/viljelyalueita, harjoittaa matkailu- ja virkistyspalveluja. Alueelle ei saa rakentaa lomakylä.

AT-1 Kyläalue, jolla rakentaminen noudattaa perinteitä ja pääasiallisena julkisivumateriaalina käytetään puuta, kattomuotona harjakattoa ja rakentamistapana perinteistä pihapiirin muodostamista. Alueelle tulee jättää asemakaavoitettaessa avoimia näkymiä. Alueelle saa sijoittaa kotieläinrakennuksia, kaupallisia puutarha-/viljelyalueita, harjoittaa matkailu- ja virkistyspalveluja. Alueelle ei saa rakentaa lomakylä.

C Keskustatoimintojen alue.

Alueelle saa sijoittaa asumista, päivittäistavara- ja muita kauppoja, yksityisiä ja julkisia palveluja ja kaupan suuryksiköjä.

V-1 Virkistysalue.

Kuvaus: Kittilän taajamakuvalle arvokas vesistömaisema. Alue tulee pitää avoimena jokimaisemana.

Määräys: Alueelle saa rakentaa rakennuksia ja rakenteita vain virkistyksen, historiallisen arvon palauttamiseksi ja maisemallisten arvojen ylläpitämisen tarpeisiin (mrl 43.2 §). Alueella on voimassa mrl 43.2 § toimenpiderajoitus: maisemaa muuttavia toimenpiteitä, kuten avohakkuuta sekä maanmuokkausmenetelminä aurausta ja äestystä ei saa suorittaa ilman mrl 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.

Ohje: Aluetta suunniteltaessa on pyrittävä avaamaan näkymiä Ounasjoen ylitse esim. raivaamalla vesakoita, poistamalla risut ja niittämällä, ruoppaamalla ja laiduntamalla. Puut ja luonnon Perä- ja Salmijärveä rajaavat muodot tulee säilyttää. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita.

+177,94 Hq 1/100 tulvamallilaskennan mukainen tulvakorkeus (keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuva tulvakorkeus hw 1/100 n60- korkeusjärjestelmässä).

Alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara. kosteudelle alttiit rakennusosat on sijoitettava vähintään 0,3 m ylemmäksi kuin kerran 100 vuodessa laskettu tulvakorkeus (hw 1/100), elleivät kaavan hyväksymisen jälkeen valmistuvat selvitykset muuta osoita, taikka rakennusluvan myöntävä viran-

omainen ei olosuhteista johtuen vaadi rakennusta sijoitettavaksi korkeammalle.

Mikäli em. tulvakorkeus on joskus ylitetty (esim. jääpato-tulva), on tämä korkeampi korkeus otettava määrääväksi korkeudeksi alimpia rakentamiskorkeuksia määritettäessä.

- ***Hq 1/100 tulvamallilaskennan mukaisen tulva-alueen raja keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuvalla tulvalla (hw 1/100).***

KH päätös § 104 8.3.2011

Kunnanhallitus pitäytyi 14.12.2010 mukaisissa päätöksissään. Kaavanlaatijan esittämät vastineet ja muutokset hyväksyttiin siten muutettuna että Ala-Kittilässä oleva kokoojatie ns. Vaarantie, poistetaan ja todetaan kokoojatien yhteystarve, joka ratkaistaan asemakaavassa. V-alue tonteilla 10:63 ja 10:64 poistetaan. Lisäksi virkistysalueen yhteystarve poistetaan MA-1 alueen eteläpuolelta ja sijainti ja laajuus todetaan kaavaselostuksessa ja ratkaistaan asemakaavassa.

Osayleiskaava asetetaan uudelleen nähtäville.

7.2.4 1.4.2011 – 2.5.2011 nähtävillä oleva osayleiskaavaehdotus

Kittilän kunnanhallitus päätti kokouksessaan 29.6.2010 asettaa kaava-ehdotuksen nähtäville.

Kaavaehdotus on nähtävillä 1.4.2011 – 2.5.2011 välisen ajan. Nähtävillä olon aikana osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus lausua mielipiteensä osayleiskaavan valmisteluaineistosta.

Kaavaluonnoksesta saadut mielipiteet ja lausunnot käsiteltiin kunnanhallituksen kokouksessa 23.8.2011 ja kunnanhallitus päätti tarkistusten jälkeen -.

7.2.5 Muistutusten ja lausuntojen huomiointi ehdotus 1.4.2011 – 2.5.2011

KH päätös § 278 23.8.2011

Kaavanlaatijan esittämät vastineet ja muutokset hyväksyttiin siten muutettuna että ehdotukseen 2.9.2010 – 4.10.2010 tehtävät muutokset (ks. liitteet):

1 KIRKONKYLÄN KYLÄYHDISTYS

Lisätään kaavakarttaan uimarannan merkki opiston rantaan.
Lisätään selostukseen: *"Mahdollinen uimarannan sijainti tekoaltaiden alueella tutkitaan myöhemmin asemakaavan yhteydessä. Nyt kaavakarttaan on alustavasti varattu uimaranta sataman pohjoispuolelle Kielisen poukamaan jossa uimapaikka on virtauksilta suojassa, pohja on matala ja jossa uimapaikka voidaan toteuttaa myös kirkonkylän puoleisella tekoaltaan rannalla."*

3 YLÄ-KITTILÄSSÄ SIJAITSEVA YHDISTYS

Lisätään Metsähallituksen omistamalle alueelle käyttötarkoituksen laajenuksena mahdollisuus asuinpientalojen rakentamiseen. Lisätään kaava-

merkintään teknisenä täydennyksenä lisäkäyttötarkoitus "PIENTALOVAL-TAINEN ASUNTOALUE (/ AP)", merkintä P => P / AP.

13 ALA-KITILÄSSÄ SIJATSEVA TILA

Tilalla on talon perustukset on tehty osayleiskaavan kokoojatien kohdalla. Kokoojatie on merkitty nykyisen sähkölinjan johtokadun yhteyteen. Sähkölinja tullaan poistamaan talon paikalta. Kokoojatiehen tehdään teknisenä tarkistuksena mutka rakennettavan talon kohdalle.

14 ALA-KITILÄSSÄ VAARATIEN LÄHELLÄ SIJATSEVAT TILAT

Tiloilta esitettiin että kokoojatielinjausta muutettaisiin niin että se, kulkisi lähempänä Kt79 tietä. Koska tällaista linjausvaihtoehtoa ei oltu pidetty maanomistajien arvioitavana päätti KH palauttaa osayleiskaavan valmiste-luun ja kuulla maanomistajia.

A LAPIN LIITTO

Lisätään seuraava muutos kaavaselostukseen:

"Vähittäiskaupan suuryksikköä ei saa sijoittaa alueelle P (Palvelujen alue joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle), ellei aluetta myöhemmin ase-makaavassa erityisesti osoiteta tätä tarkoitusta varten."

B MUSEOVIRASTO

Muutetaan kirkon suojelumääräys kirkkolain mukaiseksi. Kaavakarttaan ja määräyksiin tarkennetaan:

- Kaavakartalla kirkon kohdalla oleva kohdemerkintä sk-1 > muutetaan kohdemerkinnäksi (turkoosi neliö) srk.
- Osayleiskaavamerkinnät ja -määräykset, lisätään srk - merkinnän selitys ja määräysteksti: *"KIRKKOLAIN NOJALLA SUOJELTU KIRKOLLINEN RAKENNUS. KIRKKOLAIN 14 LUVUN 5§:N NOJALLA SUOJELTU KIRKOLLINEN RAKENNUS. KORJAUS- JA MUUTOSTÖISTÄ ON PYYDETTÄVÄ MUSEOVIRASTON LAUSUNTO."*
- Luettelosta poistetaan lause: *"KITILÄN KIRKKO ON SUOJELTU ENSISIJAISESTI KIRKKOLAILLA"*
- Alueen erityisominaisuutta osoittava pistekatkoviiva – sk mer-kinnän selitys täsmennetään muotoon:
"TAAJAMAKUVALLISESTI MERKITTÄVÄ ALUE. TAAJAMAKUVALLISESTI TÄRKEÄ ALUE, JOLLA SIJAITSEE KIRK-KOLAIN 14 LUVUN 5§:N NOJALLA SUOJELTUJA KIRKOLLISIA RAKENNUKSIA JA RAKENTEITA. ALUEEN OMINAISPIIRTEET TU-LEE SÄILYTTÄÄ. KIRKKOPIHAN JA SEN RAKENTEIDEN KORJA-US- JA MUUTOSTÖISTÄ ON PYYDETTÄVÄ MUSEOVIRASTON LAUSUNTO."

KH Kaavatyön aikana todettiin em. kohteiden lisäksi Ala-Kittilässä sodan tu-hoilta säästynyt Anttilan päärakennus, joka merkittiin suojeltavana kohtee-na: srp 5 Anttilan päärakennus

srp/ind Miljöölle arvokas rakennus.

Suojeltu rakennus, jota ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä. Purkamiselle tulee hakea Mrl 127 §:n mukainen lupa.

C LAPIN MAAKUNTAMUSEO

- C.1 Oheisaineistoon (s. 6) lisätään Lapin liiton vuonna 2008 painattama luettelo Tunturi-Lapin kiinteät muinaisjäännökset (vanha versio painettiin 1993 Lapin seutukaavaliiton toimesta).
- C.2 Luettelotietojen mukaisesti on lisättään selostukseen, että Vanhainkodiksi -nimitetyn (K-71) kivikautisen asuinpaikan raja-alue ulottuu löytöhavaintojen perusteella Ollilanojan eteläpuoliselle niemelle. Paikalla tehtiin arkeologisia kaivauksia Museoviraston toimesta 1994.
- C.3 *Kohtaan 2.6.3. Muinaismuistokohteet lisättään selvennys:*
"KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET ON SUOJELTU MUINAISMUISTOLAILLA (295/63), JONKA MUKAAN NIIHIN KAJOAMINEN ON KIELLETY ILMAN LAIN NOJALLA ANNETTUA LUPAA. MUINAISJÄÄNNÖSTEN RAUHOITUSTA VALVOO MUSEOVIRASTO, JOKA ON TEHNYT ARKEOLOGISEN KULTTUURIPERINNÖN SUOJELUA KOSKEVAN YHTEISTYÖSOPIMUKSEN LAPIN MAAKUNTAMUSEON KANSSA. MUINAISMUISTOLAKI SUOJELEE KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET AUTOMAATTISESTI ILMAN ERILLISTÄ PÄÄTÖSTÄ. LAIN MUKAAN YLEISTÄ MAANKÄYTTÖHANKETTA TAI KAAVOITUSTA SUUNNITeltaessa ON SELVITETTÄVÄ SUUNNITELMAN VAIKUTUKSET KIINTEISIIN MUINAISJÄÄNNÖKSIIN. KAAVOITUKSEN TULEE PERUSTUA AJANTASAISEEN TIETOON ALUEEN MUINAISJÄÄNNÖSKANNASTA."

D ELY -KESKUS

- D.1 Kaavaselostukseen lisätään selvennys:
"Jos kaava-alueelle sijoitetaan tulvien kannalta erityisen tärkeitä kohteita (vaikeasti evakuoitavat rakennukset kuten sairaalat ja vanhainkodit, vaarallisia aineita sisältävät rakennukset kuten esim. kemikaalivarastot ym.) tulee ne suojata vahinkoriskin perusteella tehtävän tapauskohtaisen harkinnan mukaan esimerkiksi kerran 250 vuodessa toistuvilta tulvilta (HQ 1/250)."
- D.2 Tulvalaskenta on laskettu uudelleen Tulvadirektiivin valmistelun yhteydessä. Uudet HQ 1/100 mukaiset vedenkorkeudet jokikilometreille 165-173 huomioidaan kaavan toteutuksessa kaavan tulvamääräyksen mukaisesti. Tulvarajaus muutetaan tulvavaarakartan H Q 1/100 mukaiseksi.
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=125737&lan=fi>
- D.3 Kaavamerkintä sk1 täydennettiin kaavaselostukseen *"Kirkkolain mukaan suojeltava kohde."* Kaavaselostusta tulee tarkentaa, em. suojelumääräys ei edellytä ehdotonta toimenpiderajoitusta.
- D.4 Selostukseen tarkistettiin kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin koskemaan vain seikkoja, jotka on ratkaistu kaavassa.
- D.5 Maanomistaja ja tilatiedot tulee poistaa kaavaselostuksesta.

E KITTILÄN VESIOSUUSKUNTA

E.1 Pohjavesialueet s. 10, kohta 3.3.2. Vesistöt

Kaavaselostuksessa pohjavesialue tekstimuutos:

1) Ylivaaran pohjavesialueella *"Tekopohjavettä ei ole tehty Yliväärällä 16 vuoteen. Pohjavesivarannot ovat vedenottoon nähden riittävät. Ylivaaralta saadaan ottaa vettä vesioikeuden päätöksen mukaan 600m³ /vuorokaudessa, mikä riittää jopa yksin tyydyttämään Kittilän kirkonkylän veden tarpeen. Tällä hetkellä sieltä kuitenkin otetaan vain n. 250m³ vuorokaudessa."*

2) Pohjavesialueen (Ylivaaran) pohjaveden virtaussuunnista ei ole varmaa tietoa ja alueen raja-
us on tutkimuksien puutteessa merkittävä todennäköiseen paikkaan.

Oikaisu: *"Ylivaaran pohjavesialueella on tehty ensimmäiset pohjavesitutkimukset jo vuonna 1957 ja lisätutkimukset 1964. Tutkimukset suoritti tuolloin Insinööritoimisto Maa ja Vesi Oy Oulusta. Lisäksi pohjavesiselvityksen Ylivaaran alueelle on tehnyt Suunnittelukeskus Oy vuonna 1973, jonka raportissa nimetään mainitaan, että "pohjaveden virtaus vedenottamolle tapahtuu pääasiallisesti vedenottamon länsi- ja luoteispuolella olevilta hiekka- ja sora-alueilta". Lisäksi selvityksessä mainitaan, että "Itä- ja eteläpuolella Aakenusjoen varrella maaperä kuitenkin on tiivistä, eikä suotautumista joesta maaperään pääse tapahtumaan"."*

3) Vaarantien pohjavesialueesta: *"Vaaratien pohjavesialue muodostuu Kotivaaran koillisreunassa purkautuvista lähteistä. Alueelle on perustettu vedenottamo 1994 ja vesioikeuden päätöksen mukaan sieltä saadaan ottaa vettä 800 m³/B. Alueen antoisuudeksi on kuitenkin mitattu yli kaksinkertainen määrä (1620 M³ /d). Vesi kerätään lähdepurkauksista kuuden betonirengaskaivon kautta pumppaamoon. Sieltä pumpataan kulutukseen n. 265 M³ /B. Vaaratien vedenottamolle on laadittu tarkkailuohjelma, jonka mukaan sen vaikutusalueella tarkkaillaan pohjaveden pintaa ja pohjaveden ylivalumaa, sekä vedenottamosta pumpatun veden määrää."*

E.2 Selostuksen s. 68, kohta 7.1.2.:

"Yläkittilän vedenottamo sijoittuu tilaa vievän kaupan (P) ja yritysten (T) alueelle".

Oikaisu: Vedenottamo ei sijoitu P ja T alueelle, vaan se sijaitsee n. 600 metrin päässä näistä suunnitelmista. Vedenottamo ja pohjavesialue eivät ole sama asia. Pohjavesialue on ollut siellä aina eikä sitä voi siirtää toiseen paikkaan.

E.3 Selostuksen s. 80, kohta 8.3.1. Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue.

Oikaisu: Suojelumääräys tulee perustua ympäristönsuojelulain 8§. Maaperän pilaamiskiellosta mainitaan YSL 7§:ssä.

E.4 Selostuksen s. 88. kohta 8.4.3. Teollisuusalueet:

TY/P aluevaraus merkinnän selostuksessa, on kirjoitettu, että *"Kaavaehdotuksessa pohjavesialueelle sijoittuvat teollisuusalue-merkinnät (TY, ja TY/res) ja"*

Oikaisu: Lause poistetaan, koska kaavaehdotuksessa ei ole enää TY ja TY/res merkkejä.

E.5 Selostuksen s. 91. Erityisalueet

Kaavaselostukseen tulee lisätä ET-v merkki ja sen selitys.

7.2.6 Muistutusten huomiointi koskien Ala-Kittilän tielinjausta

KH päätös § 408 22.11.2011

Lisäkuulemisessa saatiin kuusi muistutusta:

24 ALA-KITTILÄSSÄ SIJAITSEVA TILA

Kokoojatie tulisi rakentaa Kt79 EV-alueen rajalle.

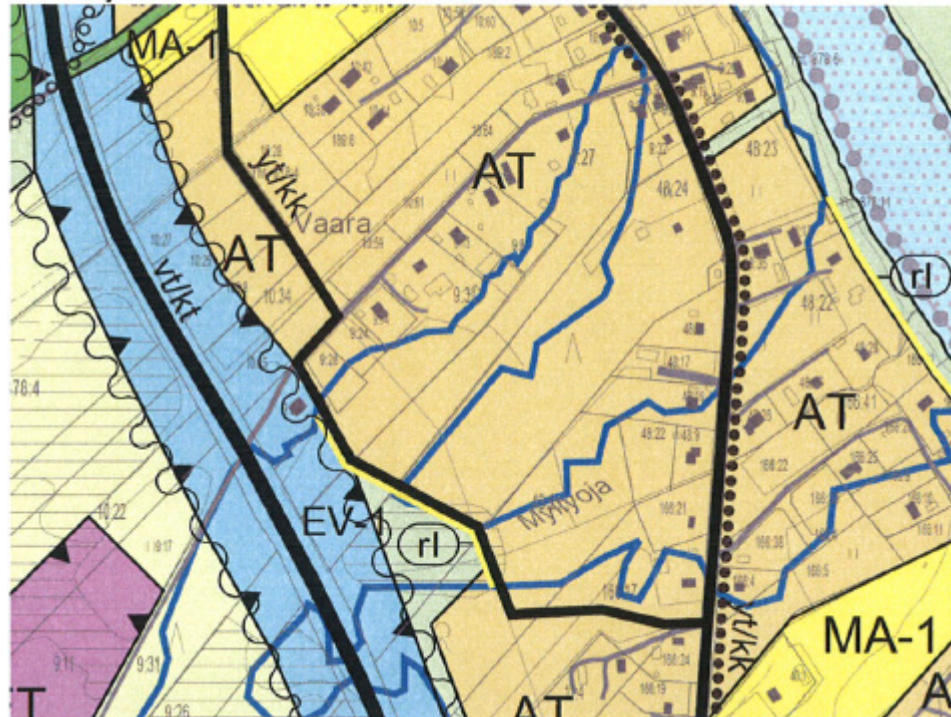
27 ALA-KITTILÄSSÄ SIJAITSEVA TILA

Kokoojatieta ei tarvita tai tulisi rakentaa Kt79 EV-alueen rajalle.

29 ALA-KITTILÄSSÄ SIJAITSEVA TILA

Kiinteistöjen rajoihin nähden vino kokoojatie pilaa tontteja, ennallaan tai Kt79 EV-alueen rajalle.

Kunnanhallitus päätti em. muistutusten perusteella muuttaa Ala-Kittilän kokoojatien linjausta oheisen kartan mukaisesti ja pyytää suorittaa kirjallisen kuulemisen muutosten vuoksi.

3. Tielinjaus toinen lisäkuuleminen marraskuu 28.11.2011:

7.2.7 Muistutusten huomiointi koskien Ala-Kittilän tielinjausta

KH päätös § 45 28.02.2012

Esitys hyväksyttiin siten muutettuna, että Alakittilän kokoojatie merkitään Myllyojan ja tilojen 10:27 ja 10:28 luoteisrajan välillä ohjeelliseksi ja siirretään tilan 10:25 kaakkosisreunalta pohjoiseen EV-alueen reunaan. Asemakaavassa tarkennetaan tien lopullinen paikka.

Kaavaselostukseen tehdään muutoksen johdosta seuraava täydennys sivulle 80 (121) kohtaan 8:

Merkittävin uusi taajaman asumisen laajennusalue kokonaisuutena on Ala-Kittilän länsiosa, jonka rakentaminen todennäköisesti toteutetaan vaiheistaen asemakaavoilla. Ala-Kittilän länsialueet yhdistävä kokoojatie on ensisijaisesti tarkoitettu huoltoajolenkiksi, postia, koulukuljetuksia, talviaurausta ja kunnallistekniikan rakentamista varten, sekä koko rakentamattoman osan rakenteellisesti kokoava. Kaavataloudellisesti on edullisinta rakentaa kunnallistekniikka yhtenä linjana asu-mattomalle vyöhykkeelle kuin tehdä jokaiselle asemakaavakorttelille erikseen yhteydet ja kunnallistekniikka pistoreitein Vanhalta Ala-Kittiläntieltä. Samalla kokoojatie vähentää kokonaisliikennettä ja liikenteen aiheuttamia haittoja, koska pääsy keskustaan helpottuu. Kun kokoojatie linjautuu lisäksi lähes kohtisuoraan kapeisiin Isojaon tiloihin nähden mahdollistaa se joustavan alueittaisen asemakaavoittamisen yhteen kunnallistekniseen linjastoon tukeutuen.

Kokoojatielle löytyi useita vaihtoehtoisia sijainteja sen keskiosissa välillä Myllyoja -tilojen RN:ot 10:27 ja 10:28 luoteisraja. Osayleiskaava oli erikseen ko. linjausten osalta asianosaisille nähtävänä. Kun kokoojatie voidaan tosiasiallisesti periaatteiltaan em. perusteiden mukaisena toteuttaa usealla tavalla ko. välillä, merkitään kokoojatie osittain ohjeellisena. Kokoojatien lopullinen paikka tältä osin tutkitaan ja määritellään asemakaavavaiheessa.

KV päätös § 7 26.03.2012

Koska Ala-Kittilän kokoojatielle löytyi useita vaihtoehtoisia sijainteja sen keskiosissa välillä Myllyoja -tilojen RN:ot 10:27 ja 10:28 luoteisraja ja kun osayleiskaava oli ollut vaihtoehtoisten linjausten osalta erikseen asianosaisille nähtävänä ja kun asianosaiset olivat ilmaiseet tahtotilana mahdollisimman vähän nykyistä asutusta häiritsevän tavoitelinjauksen ja kun kokoojatie voidaan tosiasiallisesti periaatteiltaan kaavan tavoitteiden mukaisena toteuttaa usealla tavalla ko. välillä, päätti kunnanvaltuusto yksimielisesti hyväksyä kunnanhallituksen osayleiskaavesityksen siten muutettuna, että Ala-Kittilän kokoojatien linjausta muutetaan ohjeellisena sen eteläosassa EV-alueen reunaan.

8 OSAYLEISKAAVA

8.1 Yleisperustelu

Kittilän kirkonkylä kehittyy turvallisemmaksi ja viihtyisämmäksi ja mahdollistaa asuin-, liike- ja teollisuuden täydennysrakentamista. Historia huomioiden ohjataan rakentamista. Liikenteen haitat rajataan, lisätään kevyen liikenteen yhteyksiä ja puistoja, kunnostetaan Ounasjoki taajaman osaksi.

Osayleiskaavan pääratkaisuja ovat:

- 1) *Kirkonkylän kaupallinen keskus pidetään keskustassa yhtenä kokonaisuutena. Keskustan kaupoille varataan mahdollisuus laajentumiseen lähialueille.*

Lapin niukka väestöpohja ei mahdollista hajanaisten keskenään kilpailevien kauppakeskusten toimivuutta, koska tällöin menetetään laadun ja valikoidun yhdistämisellä saavutettava vetovoima. Kauppa keskittyy myös Lapissa ja Kittilä sijoittuessaan kalottialueella keskeisesti kokoaa kuntaa laajemman asiakaspohjan.

- 2) *Palvelujen saavutettavuus*

Palvelujen saavutettavuus merkitsee myös asumisen painottamista lähelle palveluja. Erillisiä "lähiöitä" ei rakenneta ja etäisimmät asumiseen kaavoitettavat alueet merkitään tehokkuudeltaan alhaisemmiksi. Ylä-Kittilässä yli 3km kaupoista ja kouluista merkittiin erillispientalojen alueeksi (AO). Em. pääasiassa asemakaavoissa käytettävä merkintä on rakenteellisen tehokkuuden ohjauksen takia perusteltu käyttää tässä osayleiskaavassa (ks. Ympäristöministeriön ohje Yleiskaavamerkinnät ja määräykset 2003 s.26.). Ala-Kittilässä rakentamisen tehokkuus alenee kylämäisen asemakaavoitustavoitteen kautta (AT-1 ja AT).

- 3) *Keskusta-alueen määrittely*

Palvelujen keskittymän (kaupat ja julkiset palvelut) lisäksi keskusta-alueen rajaa miljöö ja tunnelma. Kittilä on pääraitin kylä. Pohjoisessa alkupiste on tarkka: pääraitin suoralle osalle kääntyvä mutka josta alkavat palvelut (hotelli, marketit kivijalkapuodit). Etelässä raitti alkaa suorana lähes Sodankyläntien mutkasta, mutta rakennukset (Koulukeskus) sijaitsevat metsäisen tunnelman keskellä. Pääraitti ja keskusta alkaa kuitenkin terävästi uuden kunnantalon ja kirjaston "portista", joiden jälkeen kaikkialla on kauppoja ja palveluja.

Keskustan palvelualue ei kasva, jalankulkuetäisyys on vain 500 m, jota pääkadut suurissakin kaupungeissa noudattavat. Keskusta kasvaa ennemmin sivuille. Kittilässä kasvulle on varattu keskusta-alueen laajennus (C) kortteleiden Ounasjoen puolelle ja pohjoisosassa myös länsipuolelle. Etelämpänä länsipuolen laajennusta rajaa historiallisesti vanhin pientaloasutus keskustassa jonka säilymistä osayleiskaava tukee.

- 4) *Taajamakuva*

Asukkaiden vuorovaikutus, kaavarunkovaiheen valinnat ja palaute sekä pitkäaikainen työsuhte Kittilään vahvistivat taajamakuva ohjaamiselle ja osayleiskaavan rakenteelle poikkeuksellisen osa-alueittaisen miljöön:

- Kittilästä ei tehdä kaupunkia, jossa keskusta saneerataan kerrostaloalueeksi. Kirkonkylän tunnelma on ominta Kittilää ja sen vahvuus.
- Keskustassa on mahdollista pääkadun reunassa ja ydinkeskustan kortteleissa myös erillispientalojen säilyminen (tosin laajoja tontteja tulisi täydennysrakentaa). Väljä rakentaminen jättää suojaavaa puustoa keskustakortteleihin ja on aavalla Lapin jängällä merkittävä viihtyvyystekijä.
- Keskustan osat ovat erilaisia kokonaisuuksia, Ylä-Kittilän metsäisyys ja maatalous, Keskustan monimuotoisuus ja kuhina, Ala-Kittilän rauhallinen kylämaisema ja Pakatin metsälähiö.
- Luonto asettaa Kittilälle jyrkän rajan, jänkien reunavyöhyke on viihtyvyydelle oleellinen tekijä. Puusto reunoilla ja kortteleissa on vastakohta ympäröiville jängille.
- Ounasjoki on Kittilän synnyttänyt, se voi antaa nykyistä enemmän viihtyisyyttä ja historiallista perspektiiviä. Osayleiskaava määrittää tarvittavat toimenpiteet jotta asukkaan ja jalankulkijan koettavaksi saadaan Ounasjoen vesistömaisema ja uudet rantapuistot.

5) Ydinkeskustan omakotialueita sallitaan haluttaessa muutettavaksi tehokkaampaan käyttöön.

Valinnaisena on kaksi asiaa:

a) Varmistetaanko palvelukeskustan mahdollisimman hyvä toimivuus, mikä tarkoittaa laajennusten sallimista kaupoille ja liikenteelle jo rakennetuille alueille niitä muuttaen. Taajaman toimivuuden korostaminen merkitsee myös pienellä tehokkuudella rakennettujen tonttien rakentamista ydinkeskustassa tehokkaalle asumiselle rivi- ja kerrostaloin, jolloin väestö sijoittuu keskimäärin lähelle palveluja.

b) Säilytetäänkö vanhat rakennusryhmät keskustassa myös niiltä osin, kun niitä ei ole todettu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviksi. Paikallisesti merkittävät rakennukset ja miljööt ovat tarpeen yhdyskunnan historiallisen kerrostuneisuuden so. paikallisidentiteetin säilymisen takia.

Ydinkeskustassa sallitaan ve a) mukainen rakenteen muuttuminen vaikka historiallisesti paikallisesti arvokastakin rakennetta menetettäisiin. Rakennushistoriallisessa inventoinnissa todetut arvokkaat rakennukset ja miljööt säilytetään, mutta tämän lisäksi on paikkakunnalle omaleimaisuutta ja historiallista perspektiiviä antavia rakennuksia erityisesti ydinkeskustassa ja näiden kohdalla osayleiskaava sallii uudisrakentamisen.

6) Turvalliset kevyen liikenteen reitit varataan koulun ja kirkon suuntiin. Taajaman lävistävät virkistysyhteydet ja tärkeimmät puistot sekä uusi keskustan rakennettava puisto varataan.

Turvallisuutta on korostettu, koska se on rakenteellinen tekijä jota on vaikea lisätä jo rakennettuun ympäristöön. Turvallisuus on ensisijassa kevyttä liikennettä koskeva ja tulee huomioida paitsi reittien yhtenäisyytenä ja risteysten turvallisuutena, myös tehokkaan uudisrakentamisen sekoittamisena vanhaan rakenteeseen ja yhdyskuntarakenteessa saavutettavuuden parantamisena. Turvallisuuden mentaalinen osa on asumisviihtyvyyden parantaminen virkistysreittien ja puistojen vapaa-ajan käytön palveluin.

Ks. kohta 8.4.5 Pysäköinti, satama, ulkoilu- ja kevyen liikenteen reitit.

7) Yritysalueet kootaan pohjoistaajaman lentomeluvyöhykkeelle.

Kaupallisen keskuksen vetovoimaa voidaan vahvistaa ja saada saavutettavuuden tuomat synergiaedut sijoittamalla erikois- ja tilaa vievät kaupat ja yritystoiminnot yhdelle hyvin lähelle keskustaa olevalle alueelle, joka pystyy laajentumaan myös tulevaisuudessa esteettömästi. Ylä-Kittilän Aakenustien pohjoispuolinen yritysalue voi koota esim. asennuspalveluja Lapissa sijaitessaan kalottialueen keskellä ja Lapin tärkeimmän lentokentän vieressä mikä mahdollistaa hyvän varaosien ja tilaustuotteiden saatavuuden.

8) Ala-Kittilä rakennetaan vaihteittain kylämaiseman ehdoilla.

Ala-Kittilässä on Lapin kylämaiseman tunnelma, joka on historiallinen pohja Kittilälle. Rakentaminen on toteutettava hallitusti vaihteittain varaten vanhan päätien varteen kylämaisemalle tyypillisiä toimintoja tunnusmerkeiksi, kuten eläintiloja, matkailupalveluja, kasvimaita jne. Paikan hengelle arvokkaimmat kohdat tulee jättää rakentamatta, kuten tärkeimmät peltojen puuryhmät, peltosarkojen näkymät, avoimien tilojen keskeiset kohdat. Muuttumisen tulee olla hidasta ja alkaa mieluiten kylän laidoilta, jossa yhteensä onkin eniten rakennettavaa.

Merkittävin uusi taajaman asumisen laajennusalue kokonaisuutena on Ala-Kittilän länsiosa, jonka rakentaminen todennäköisesti toteutetaan vaiheisteen asemakaavoilla. Ala-Kittilän länsialueet yhdistävä kokoojatie on ensisijaisesti tarkoitettu huoltoajolenkiksi, postia, koulukuljetuksia, talviaurausta ja kunnallistekniikan rakentamista varten, sekä koko rakentamattoman osan rakenteellisesti kokoava. Kaavataloudellisesti on edullisinta rakentaa kunnallistekniikka yhtenä linjana asumattomalle vyöhykkeelle kuin tehdä jokaiselle asemakaavakorttelille erikseen yhteydet ja kunnallistekniikka pistoreitein Vanhalta Ala-Kittiläntieltä. Samalla kokoojatie vähentää kokonaisliikennettä ja liikenteen aiheuttamia haittoja, koska pääsy keskustaan helpottuu. Kun kokoojatie linjautuu lisäksi lähes kohtisuoraan kapeisiin Isojaon tiloihin nähdessä mahdollistaa se joustavan alueittaisen asemakaavoittamisen yhteen kunnallistekniseen linjastoon tukeutuen.

Kokoojatielle löytyi useita vaihtoehtoisia sijainteja sen keskiosissa välillä Myllyoja - tilojen RN:ot 10:27 ja 10:28 luoteisraja. Osayleiskaava oli erikseen ko. linjausten osalta asianosaisille nähtävänä. Kun kokoojatie voidaan tosiasiaassa periaatteiltaan em. perusteiden mukaisena toteuttaa usealla tavalla ko. välillä, merkitään kokoojatie osittain ohjeellisena. Kokoojatien lopullinen paikka tältä osin tutkitaan ja määritellään asemakaavavaiheessa.

9) Pakattiin tai Ylläksentien varteen ei kaavoiteta uusia asuinalueita.

Pakatti ja Yllästien varsi ovat muita rakennettavia paikkoja kauempana. Mitoituksen mukainen rakentaminen mahtuu hyvin lähempänä oleville käytöön otettaville alueille. Turvallisuus on etäisyydestä ja yhteyksien laadusta johtuen heikompi kuin vaihtoehtoisilla alueilla.

10) Luontoalueisiin raja säilyy jyrkkänä, omakotitaloryhmiä ei sijoiteta taajaman ulkopuolelle.

Erillinen rakentaminen tutkitaan suunnittelutarveratkaisuna, asemakaavalla ei ohjata rakentamista taajaman ulkopuolelle. Rakennusryhmä vaatii verkostojen ja turvallisten yhteyksien toteuttamisen ja etäämmällä tulee liikkumisen ja hoidon osalta taajamaan rakentamista kalliimmaksi.

11) Ounasjoen liittäminen keskustaan

Ounasjoki sijoittuu pääkatuun "raittiin" nähden rakennettujen kortteleiden taakse, jolloin suoria näkymiä keskustasta ei saada järjestettyä. Maisemaselvityksessä todetut näkymät ovat rakennettujen tonttien pihojen läpi Kirkon eteläpuolelle ja Ala-Kittilässä) eikä niiden osalta esitetä yleiskaavamerkintöjä. Ounasjoki liitetään uusilla rakennettavilla tekijöillä keskustaan:

- Keskustan rantavyöhyke varattiin virkistykseen (V) ja keskustatoimintojen (C) kohdalle merkittiin rantaan ulkoilureitti.
- Kirkonkylästä puuttuva puisto rakennetaan keskustaan Ounajoen rantaan. Keskustan poikittainen ulkoilureitti johtaa asuinalueiden keskellä olevasta puistosta lännestä keskustatoimintojen alueen (C) keskeltä tähän rantaan rakennettavaan keskuspuistoon. Tämä puisto rakennetaan Karjavuoman pajukkoalueen ruoppauksesta saatavilla massoilla vaihteittain kehämäisen suojavallin sisälle.
- Karjavuoman pohjoispäähän Haudanperän kohdalle merkittiin reittivarausten solmukohta Ounasjoelle. Haudanperän pohjoispuolelle sijoitettiin satama (SL) Aakenus- ja Ounasjoelle avautuvien vesialueiden risteyskohtaan ja uimaranta sen pohjoispuolelle Rapasaaren suojaiseen hiekkapohjaiseen puokamaan.
- Koulukeskuksen kohdalle merkittiin reittivarausten solmukohta Ounasjoelle.
- Karjavuoman rantoja kiertäen merkittiin ulkoilureitti yhdistyen pääkadun reittien solmukohtiin myös Karjavuoman eteläpäähän rakennettavan ulkoilureittisillan avulla.
- Pakatista keskustaan (Sodankyläntielle) johtava ulkoilureitti merkittiin Ounajoen rantaan.
- Uimaranta merkittiin Sodankylän sillan kaakkoiskulman hiekkarannalle.
- Mahdollinen uimarannan sijainti tekoaltaiden alueella tutkitaan myöhemmin asemakaavan yhteydessä. Nyt kaavakarttaan on alustavasti varattu uimaranta sataman pohjoispuolelle Kielisen poukamaan jossa uimapaiikka on virtauksilta suojassa, pohja on matala ja jossa uimapaiikka voidaan toteuttaa myös kirkonkylän puoleisella tekoaltaan rannalla.

12) Ounasjoki kunnostetaan ja ruopataan osittain

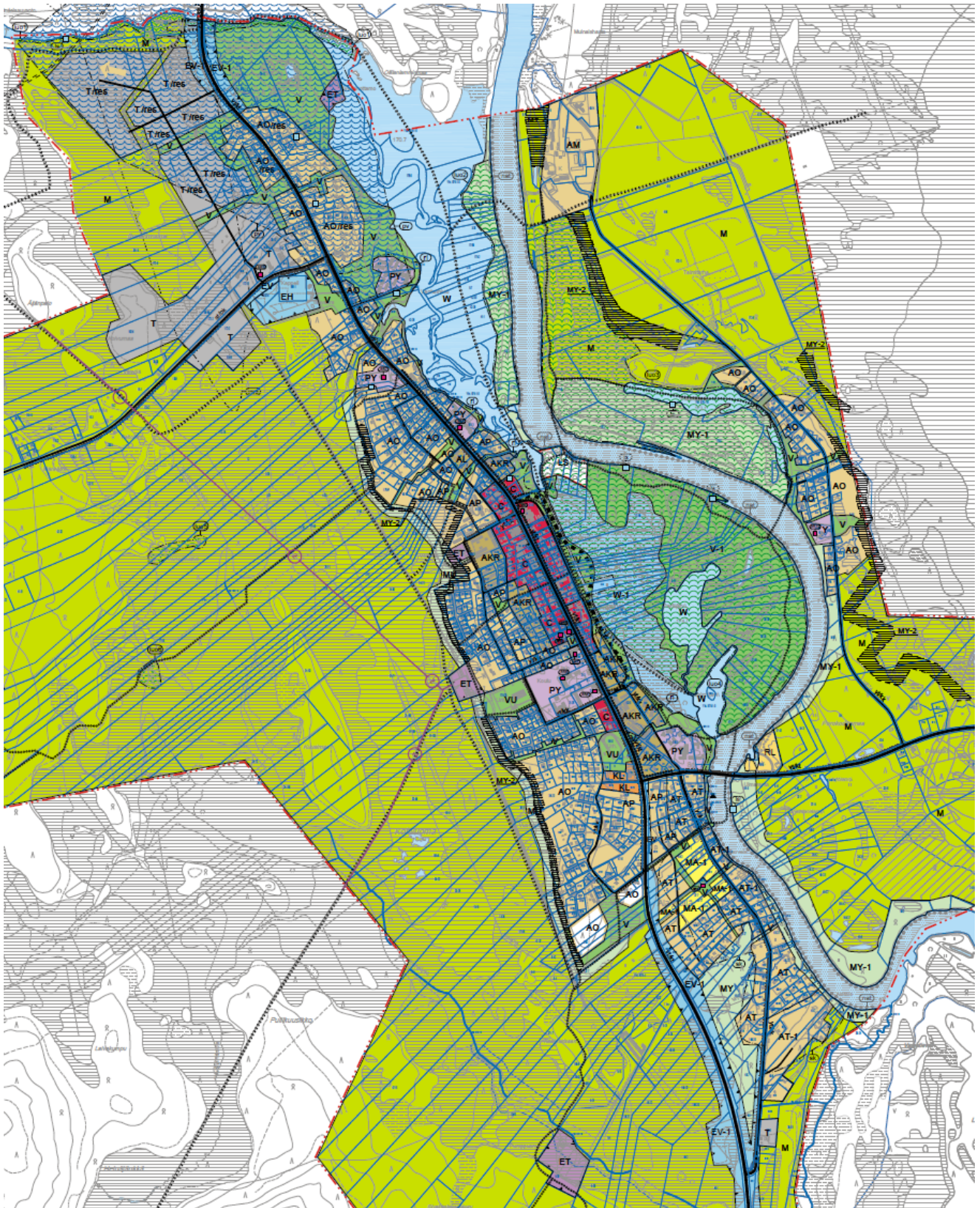
Kittilä on Ounajoen taajama ja joen palauttaminen keskustan osaksi parantaisi viihtyvyyttä ja kauneutta. Ounajoen niityt ja rannat ovat vesioittuneet maiseman tukkivaksi, keskustan kohdalla ei ole kuin kaivettu kapea ja penkan alle jäävä kanava. Ounajoen itäpuoliset kosteikot Karjavuomassa taajaman kohdalla tulisi kehittää huomioiden vesistömaisema, rantaniityt, lammet, luonto- ja virkistysarvot.

13) Taajaman viihtyisyyden tekijöitä korostetaan ja mm. keskuspuiston rakentamiseen varaudutaan, sekä suojapuustot huomioidaan.

Kittilän viihtyisyyttä parannetaan puuston huomioimisella, keskuspuiston toteuttamisella Ounajoen rantaan taajaman keskipisteen kohdalla, yhtenäisten kevyen liikenteen/virkistysreittien varaamisella taajaman läpi sekä pohjois-etelä, että poikittaissuunnissa, aluepuistojen varaamisella ja Ounajoen toiminnallisella kehittämisellä kuten satama ja Karjavuoman virkistyskäyttö.

14) Tulva-vaaran alueet rajataan rakennettavan alueen ulkopuolelle.

Tulva-alueille rakentamista koskevan ja lainsäädännön perusteella.

Kuva 12. Yleiskaava luonnos 2.2.2010

8.2 Kehittämistavoitemerkinnät

Kehittämistavoitemerkinnät ovat viranomaisten toimintaa koskevia merkin-
töjä ja määräyksiä. Kehittämis- ja hallintotason määräykset ovat jousta-
vampia kuin aluevaraukset, koska yleiskaavassa varaudutaan joukkoon tule-
vaisuudessa valittavia vaihtoehtoja. Kehittämistavoitteita koskevilla merkin-
nöillä osoitetaan alueita, jotka ovat merkittäviä kunnan tavoitellun kehityk-
sen kannalta ja joilla on tästä syystä muun muassa suunnittelussa huomioon
otettavia alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeita.

Tieliikenteen yhteystarve

Kantatien 79 yhteystarve taajaman keskustan ohi Ounasjoen rantaan mah-
dollistaa tulevaisuudessa liikennemäärien kasvaessa kantatien läpikulkevan
liikenteen erottamisen ja keskustan toiminnallisen kehittämisen palvelujen ja
asumisen lähtökohdista, esim. keskusta voitaisiin sulkea läpiajolta tapahtu-
mien ajaksi kuten markkinat ja jalankulun ympäristöjä rakentaa kantatien
liikenteen vaatimuksien rajoitteita paremmiksi.

Osayleiskaavassa osoitettiin pääkokoojatiet, käytännössä pääreitit Valtatien
itä ja länsipuolitse. Nämä ja pääsytietyt sekä asuntokadut suunnitellaan ase-
makaavoilla ja katusuunnitelmilla. Ounasjoen varteen keskustan kohdalle
merkitty "*Tieliikenteen yhteystarve*" mikäli nykyinen kantatie keskustassa ei
toimi. Yrittäjät pelkäsivät kauppojen kannattavuuden heikkenemistä.

8.3 Alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevat merkinnät

8.3.1 Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue

"Tärkeä tai veden hankintaan soveltuva pohjavesialue.

Suojelumääräys perustuu ympäristönsuojelulain 8§.

Maaperän pilaamiskiellosta mainitaan YSL 7§:ssä.

*Alueella on pohjavesien kannalta haitallisten jätteiden varastointi kielletty.
Jätevesien imeyttäminen maaperään on kielletty. Rakentaminen, ojitukset ja
maankaivu on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai
pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen. Alueella ei saa varastoida pohja-
vettä vaarantavia aineita. Asemakaavoituksessa on selvitettävä alueen ra-
kentamisedellytykset, käyttötarkoitukset ja tarvittavat suojaustoimenpiteet.
Rakennukset tulee liittää yleiseen viemäriverkkoon. Ainetta tai energiaa ei
saa laittaa tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että pohjavesi
voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huo-
nontuu. Jätevedet on käsiteltävä niin, ettei niistä aiheudu haittaa ympäristöl-
le tai naapureille. Jätevesiä ei saa imeyttää maaperään. Alueelle rakennetta-
essa tai sinne tehtävistä toimenpiteistä tulee pyytää ELY- keskuksen lausun-
to. Rajauksen muuttuessa merkinnän vaikutusalue muuttuu vastaavasti.*

Pohjaveden suojaustarve kirjattiin myös tiedottamisen takia, merkit-
tävä osa yritystoiminnasta (T/P ja TY) ja tilaa vievä kauppa (P) sijoit-
tavat pohjavesialueelle. Näille toiminnoille ei ole korvaavaa yhdys-
kuntarakenteen kannalta hyväksyttävää vaihtoehtoa.

Osoitettiin Kittilän vedenhankintaan tuleville alueille. Pohjavesialu-
eeksi (pv) on osoitettu vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka) ja
vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) pohjavesialueet. Pohjavesi-
alueilla ei sallita jätevesien maaperäkäsittelyä. Rakennuspaikat liite-
tään alueen viemäriverkostoon. Pohjavesien pilaantumis- ja muutta-

misriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista (pohjaveden pilaamiskielto YSL 86/2000 8§, pohjaveden muuttamiskielto VL 88/2000 1:18§).

8.3.2 Natura 2000 –alueet

Natura-alueet

Merkittiin osayleiskaavaan; raja on osoitettu kaavassa palloviivalla ja nat-merkinnällä.

- Ounasjoen Natura –alue (FI1301318)
- Ahvenvuoman Natura –alue (FI1300603)

Yleiskaavassa on esitetty rajausta Natura 2000-ohjelmaan kuuluvan Ounasjoen vesialueesta. Ounasjoki on suojeltu voimalaitosrakentamiselta lailla (laki Ounasjoen erityissuojelusta 703/83). Ounasjoen vesialueen suojelu toteutetaan vesilain nojalla.

Natura-alueet on kuvattu tämän selostuksen kohdassa 3.5.3

8.3.3 Luonnon monimuotoisuuden kohteet

Inventoinnin perusteella kaavaan on merkitty seuraavat kohteet/alueet:

Merkintä	merkinnän kohdekuvaus
Perinnemaisemakohde (pma-1)	Kirkonkylän lammaslaidun Kirkonkylän tuntumassa sijaitsevalla saarella 113 ha. Valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi.
Perinnemaisemakohde (pma-2)	Lassinpalon lammaslaidun Kirkonkylän kohdalla Ounasjoen itärannalla 3,6ha. Paikallisesti arvokas perinnebiotooppi.
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-1)	Pakattijärvi ja Matinniemi Ounasjoen itäranta 78,1 ha. Alueellisesti arvokas luontokohde.
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-2)	Kielinen Matala kapea saari Ounasjoessa 14,8ha Alueellisesti arvokas luontokohde.
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-3)	Aakenusjoen rantalehto ja tulvametsä Alueellisesti arvokas luontokohde 3,7 ha.
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-4)	Myllýkosken rantalehto ja letto Aakenusjoen varressa 3,5 ha. Alueellisesti arvokas luontokohde.
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-5)	Hamppukaltion lähteet Aakenustien eteläpuolella 1,8 ha Paikallisesti arvokas luontokohde.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-6)	Hamppukaltion eteläosan lähde ja letto Aakenustien eteläpuolella 1,4 ha Paikallisesti arvokas luontokohde.
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-7)	Vaaran letto Paikallisesti arvokas luontokohde 2,6 ha.

Kohteet on kuvattu tarkemmin tämän selostuksen kohdissa 3.5.4 – 3.5.6.

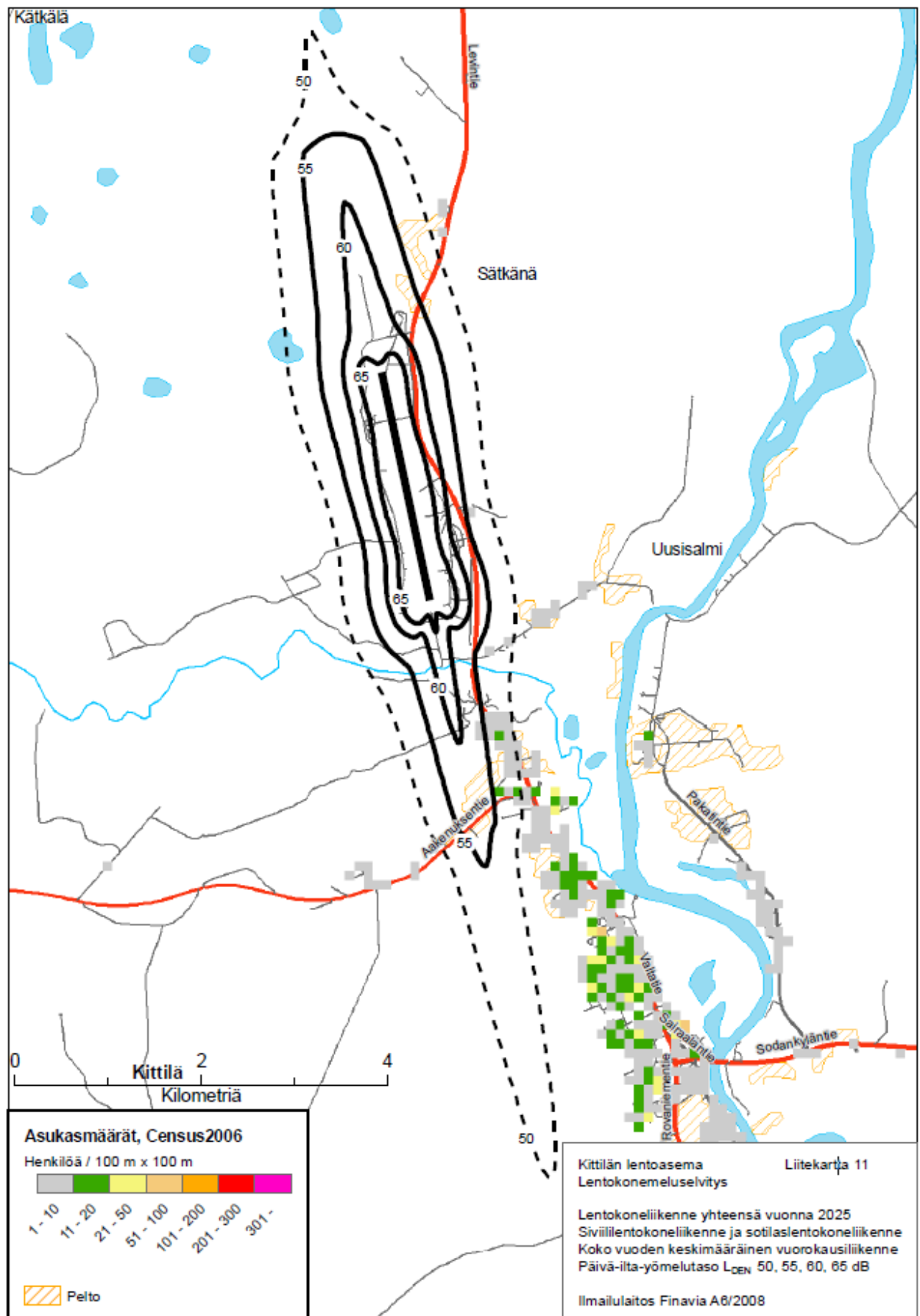
8.3.4 Melualueet

Lentoliikenteen melualue

Merkittiin lentokentän kiitotiehen liittyvä 55dBA lentomelualue. Finavian laatiman meluselvityksen perusteella / Ilmailulaitos Finavia A6/2008 12.2.2009.

” Selvityksessä on tietokonemallien avulla arvioitu lentoaseman siviili- sekä sotilaslentotoiminnasta aiheutuvan melun leviäminen vuonna 2007 sekä enustetilanteessa noin vuonna 2025. Selvitys on laadittu koko vuoden keskimääräisen liikenteen perusteella.”

Melualueen rajaksi merkittiin ko. selvityksen liitekartan 11. mukainen ”Lentokoneliikenne yhteensä vuonna 2025 koko vuoden keskimääräinen vuorokausiliikenne Päivä-ilta-yö melutaso Lden 55 db”.

Ajoneuvoliikenteen melualueet yleisillä teillä

Ajoneuvoliikenteen melualueet on laskettu poikkileikkauslaskentoina MELU-laskentaohjelmalla. Laskennat ovat yleisiä eikä niissä ole huomioitu maaston topografiaa. Melualueet on laskettu käyttäen vuoden 2025 ennustettuja liikennemääriä. Liikenteen kasvuennuste on saatu vuonna 2009 laaditusta kantatien 79 yleissuunnitelmasta ja sen liikenne-ennusteesta.

Tie	Nopeusrajoitus km/h	KVL 2007 ajon./vrk	KVL 2025 ajon./vrk	55 dB:n melualue, m
Kt79, eteläosa	100	2084	2700	72
Kt79, eteläosa	80	2084	2700	55
Kt79, eteläosa	60	2084	2700	39
Kt79, keskusta	40	7254	9430	34
Kt79, keskusta	50	5448	7080	33
Kt79, pohjoisosa	60	3619	4700	34
Kt 80, Sodankylä	60	1348	1750	22
Kt 80, Kolari	60	823	1070	17

Rakennettaessa lähemmäs tien keskilinjaa on rakenteellisin toimenpitein huolehdittava siitä, että melu ei ylitä liike- ja toimistohuoneissa arvoa 45 dB (Laeq) eikä asuin- ja majoitushuoneissa arvoa 35 dB (Laeq).

Kantatien 79 varrella Kittilän keskustan eteläpuolella on ympäristöllisistä syistä ja liikennemelua varten jätetty suojavyöhyke uusille rakennusalueille, joka on kaavassa merkitty EV -alueena ja meluaaltokuviolla. Uudet rakennukset on sijoitettava meluvyöhykkeen taakse.

Muualla suojavyöhyke on esitetty meluaaltokuviolla. Melun torjuntakeinoina asemakaavassa ovat rakennusten sijoittaminen pihaa suojaamaan tien puolelle, aidat ja havupuut (torjuntavaikutus erityisesti talvella), rakennusten seinien meluneristävyys tulee olla 32db ja makuutiloja ei tule sijoittaa kadun puoleisiin huoneisiin.

8.3.5 Suojapuuston vyöhyke.

Suojapuuston vyöhyke.

Kuvaus: *Taajamaa tuulilta suojaava puusto. avoimen maisematilan rajalla oleva metsä, joka katkaisee tuulen suoran vaikutuksen.*

Määräys: *Metsää tulee jättää metsänhoidon ja hakkuun yhteydessä tuulen kestäväksi vyöhykkeenä suojavaikutuksen ylläpitämiseksi.*

Ohje: *Koska suojavaikutus riippuu suojapuuston pituudesta tulee jättää korkeimpia puita riittävästi siten, että puut yhdessä kestävät kovaa tuulta.*

Suojapuusto ohjaa tuulen korkeammalle taajaman yli jättäen tyyntemmän katveen asuntoalueille ja keskustaan. Maanpinnan lähellä mikroilmasto on lämpimämpi ja kosteampi suojapuuston takana.

- Merkittiin taajaman länsipuolisen jängän reunaan säilytettävä suojapuusto.
- Merkittiin Pakatin länsipuolisen jängän reunaan säilytettävä suojapuusto.
- Merkittiin maisemallinen suojapuusto Pakatin kohdalle Ounasjoen rantavallin yläpuolelle peltojen aajalle olevan puuston kohdalle.

8.4 Aluevaraukset

Aluevarausmerkinnät AO, AP, AK, AT, AT-1, C, P,P/AP, P-1, P-2; PY, T, V, VU, LS JA ET on tarkoitettu asemakaavoituksella toteutettaviksi.

8.4.1 Asuminen

A Asuintalojen alue

Kittilän keskustassa on kaksi korttelialuetta jotka ovat osittain hyvin harvaan rakennettuja ja joiden saneerauksen tavasta tai rakennusryhmien säilymisestä ei osayleiskaavassa ollut tarkoituksenmukaista päättää. Merkintä sallii asuinkerrostalot, pientalot ja erillispientalot. Rakentaminen ratkaistaan asemakaavalla.

Kittilässä asuminen on kortteleittain sekoittunutta, uusia ja vanhoja erityyppisiä asuinrakennuksia sijoittuu ydinkeskustaan. Tontit ovat usein suuria ja voimassa oleva asemakaava määrittää käyttömuodoksi erillispientalot. Koska tehokkain rakentaminen tulee ohjata keskustaan, merkittiin A-alueita ainoastaan keskustaan ja kauemmat alueet varattiin yksinomaan erillispientaloille (AO) tai asuinpientaloille (AP).

AK Asuinkerrostalojen alue

Asuinkerrostaloja tarvitaan vain muutama osayleiskaavan toteuttamisajanjaksona. On mahdollista että myöhemmin rakennuskannan ikääntyessä osa keskustan omakotitaloista saneerautuu kerrostaloin.

- Asuinkerrostalot (AK) ovat välittömästi kauppojen ja palveluiden (terveys- , koulukeskus, kirjasto ja kunnantalo) vieressä.
- Asuinkerrostaloja sijoitetaan lisäksi julkisten palvelujen ja terveyskeskuksen viereen keskustan eteläosassa.

AP Pientalovaltainen asuntoalue

Pientaloalueille voi sijoittua sekä erillispientaloja, että kytkettyjä pientaloja esim. rivitaloja ja erillispientaloryhmiä (samalla kiinteistöllä esim. II-kerroksisia "noppataloja"). Merkintä rajaa AP rakentamisen siten, ettei miljööltään yhtenäisiä kokonaisuuksia rikota erillisellä uudisrakennusryhmällä ja toisaalta osoittaa alueita joille tiivistäminen sopii.

AP -alueille sijoittuu myös pienimuotoista yritystoimintaa alle 10 työntekijän yrityksiin.

- Alle 3km kaupoista ja koulusta (osa Yli-Kittilässä merkitty AO:ksi).
- Keskustan uudistuvat väljästi rakennetut omakotitaloalueet.
- Asemakaavan mukaiset AP-alueet.

AO Erillispientalovaltainen asuntoalue

Erillispientalot (AO) sijoittuvat muihin taajaman asumiseen sopiville rakennettaville osille ja jo kaavoitetuille osille Pakattia.

AO -alueille sijoittuu myös pienimuotoista yritystoimintaa, esim. alle 10 työntekijän yrityksiin.

- Yhtenäiset toteutuneet erillispientalojen korttelit.
- AO alueita ei osoiteta eritunnellaiseen Ala-Kittilään.

AT Kyläalue. Rakentaminen tulee toteuttaa pientaloin käyttämällä harjakattoa. Alueelle saa sijoittaa kotieläinrakennuksia, kaupallisia puutarha-/viljelyalueita, harjoittaa matkailu- ja virkistyspalveluja. Alueelle ei saa rakentaa lomakylä.

Ala-Kittilän kylään kuuluvat alueet, jotka voidaan miljöön rikkoutumatta asemakaavoittaa vapaalla julkisivujen ja rakennusmateriaalien valinnalla ja keskelle tonttia rakentamalla. Asemakaavassa on huomioitava kylän avara ja rakentamattomia välejä sisältävä rakenne sekä käyttömuotojen sekoittuminen esim. kotieläinten pito asutulla alueella.

Asemakaavoituksen yhteydessä ratkaistaan alueen sisäisten virkistysalueiden laajuus ja lopullinen sijainti.

Lomakylä rakentamisen kieltä on tarpeen koska taajaman alueella lomakylä aiheuttaisi ympäröivään asutukseen nähden täysin poikkeavan miljöön ja käyttötarkoituksen.

AT-1 Kyläalue, jolla rakentaminen noudattaa perinteitä ja pääasiallisena julkisivumateriaalina käytetään puuta, kattomuotona harjakattoa ja rakentamistapana perinteistä pihapiirin muodostamista. Alueelle tulee jättää asemakaavoitettaessa avoimia näkymiä. alueelle saa sijoittaa kotieläinrakennuksia, kaupallisia puutarha-/viljelyalueita, harjoittaa matkailu- ja virkistyspalveluja. alueelle ei saa rakentaa lomakylä.

Ala-Kittilän kylän perinteisellä tunnusomaisella puurakentamisen tavalla täydennettävät osat ja joissa tulee rakentaa pihapiirejä muodostaen. Rakennuspaikat tulisi asemakaavoittaa sijoittaen rakennukset pihon reunaan.

Lomakylä rakentamisen kieltä on tarpeen koska taajaman alueella lomakylä aiheuttaisi ympäröivään asutukseen nähden täysin poikkeavan miljöön ja käyttötarkoituksen.

8.4.2 Keskustatoiminnot ja palvelut

C Keskustatoimintojen alue.
Alueelle saa sijoittaa asumista, päivittäistavara- ja muita kauppoja, yksityisiä ja julkisia palveluja ja kaupan suuryksikköjä.

Keskustassa pääkatuun rajautuvat korttelit on osoitettu C-merkinnällä, muodostaen kaupallisten palvelujen päivittäistavarapalvelujen kokonaisuuden sisältäen myös tiivistä asumista ja palveluja. Pienasunnot nuorille sekä eläkeläisille tulisi sijoittaa C ja AK -alueille.

P Palvelujen alue joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle

Ylä-Kittilän tilaa vievän kaupan (P) varaukset pohjavesialueella ovat yhdyskuntarakenteellisesti parhaat pääliikennesuunnassa Leville ja lentokentälle sisään tulotien varressa, jolloin saavutettavuus on parempi ja haitat vähäisempiä vaihtoehtoihin verraten. Kaupan toiminnot tulee toteuttaa siten, että ne eivät vaaranna pohjavettä. Rakennuksien vesihuolto on järjestettävä yleiseen vesi- ja viemäriverkostoon liittymällä.

Vähittäiskaupan suuryksikköä ei saa sijoittaa alueelle P (Palvelujen alue joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle), ellei aluetta myöhemmin asemakaavassa erityisesti osoiteta tätä tarkoitusta varten.

P/AP Palvelujen alue joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle tai vaihtoehtoisesti pientalovaltaiselle asuinalueelle

Kaupan toiminnot tulee toteuttaa siten, että ne eivät vaaranna pohjavettä. Rakennuksien vesihuolto on järjestettävä yleiseen vesi- ja viemäriverkostoon liittymällä.

Pientaloalueille voi sijoittua sekä erillispientaloja, että kytkettyjä pientaloja esim. rivitaloja ja erillispientaloryhmiä (samalla kiinteistöllä esim. II-kerroksisia "noppataloja"). Merkintä rajaa AP rakentamisen siten, ettei miljööltään yhtenäisiä kokonaisuuksia rikota erillisellä uudisrakennusryhmällä ja toisaalta osoittaa alueita joille tiivistäminen sopii.

AP -alueille sijoittuu myös pienimuotoista yritystoimintaa alle 10 työntekijän yrityksiin.

P-1 Liikuntapaikkarakennusten kuten jäähallien, urheilu- ja liikuntarakennusten korttelialue.

Koulukeskuksen liikuntapalvelualueen täydennysrakentamiselle varattu alue.

P-2 *Palvelujen alue. Alue ei ole tarkoitettu päivittäistavara- tai tilaa vieville kaupoille.*

Pakatin koulukeskuksen alue jota tulee kehittää erityiskohteena. Alueella on ryhmämajoitus- ja koulutustiloja, maataloustuotantoon ja kasvien kasvattamiseen ja hyödyntämiseen soveliaita alueita, Ounasjoen rantaa, ja metsiä. Alue soveltuisi matkailun ja elinkeinojen kehittämiseen liittyville toiminnoille.

K *Kaupallisten palvelujen alue.*

Sodankyläntien risteyksen huoltoasema ja siihen rajoittuvat lähitontit merkittiin olevien palvelujen ja täydentymisarvion mukaan. Risteykseen soveltuvat sellaiset seudulliset palvelut, jotka eivät kuulu tilaa vieviin tai erikoiskaupan palveluihin eivätkä teollisuuteen tai varastointiin.

Koulukeskuksen eteläpuolella olevalla "Asuinkerrostalojen alueella" (AK) on nyt yksi erillispientalo (tilakeskus). Asemakaavaan voidaan merkitä yksittäinen omakotitalotontti. Alue on yhdyskuntarakenteellisesti parhaalla vyöhykkeellä yhteyksiin ja palveluihin nähden ja soveltuu pääosin viereisten kerrostaloalueiden täydentämiseen (AK).

PY *Julkisten palvelujen ja hallinnon alue*

- Vanhainkodin alue pohjoisessa, koottuna vanhustenpalvelut, valvonta, hoito, ruoka ja hallinto.
- Levi-instituutin alue
- Koulukeskus
- Palvelutalojen ja terveyskeskuksen alue. Koottuna vanhustenpalvelut; valvonta, hoito, ruoka- ja hallintopalvelut.

8.4.3 Teollisuusalueet**T *Teollisuus- ja varastoalue***

T-alue sijoittuu lentomelualueelle ja Aakenustien pohjoispuolelle, jolloin hyödynnetään rakennuskelpoinen maa-alue ja saavutetaan yhteistoiminnan mahdollistamat synergiaedut. Teollisuusalueen osalta tehtiin täydentävä maaperätutkimus nykyisten alueiden länsi ja pohjoispuoliselle suolle. Turvekerros todettiin ohueksi ja teollisuusalueen laajentaminen mahdolliseksi osayleiskaavan aikajänne huomioiden. Laajentaminen tulee toteuttaa saman kokoojatien kautta, ei erillisten liittymien kautta Aakenustielle.

TY/P *Ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman teollisuuden ja/tai palvelujen alue joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle.*

Pohjavettä ei saa vaarantaa ja asemamakaavan laadinnan yhteydessä tulee tehdä riittävät selvitykset aluevarausmerkinnän lopulliseksi määrittämiseksi sekä tarvittavien suojaamistoimenpiteiden määräyksiksi.

Vähittäiskaupan suuryksikköä ei saa sijoittaa alueelle TY/P (Ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman teollisuuden ja/tai palvelujen alue joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle.), ellei aluetta myöhemmin asemakaavassa erityisesti osoiteta tätä tarkoitusta varten.

T/P Teollisuuden ja/tai palvelujen alue joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle.

Aakenustien pohjoispuolinen teollisuuden ja kaupan alue pohjavesi-alueen ulkopuolella. Tilaa vievän kaupan osalta tämä korvaa tarvittaessa Ylä-Kittilän pohjoisemman kt79 varressa olevan aluevarauksen (P).

Vähittäiskaupan suuryksikköä ei saa sijoittaa alueelle T/P (Teollisuuden ja/tai palvelujen alue joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle.), ellei aluetta myöhemmin asemakaavassa erityisesti osoiteta tätä tarkoitusta varten.

8.4.4 Virkistys- ja matkailualueet

V Taajamaan liittyvä luontoalue, jolla luonnonympäristö hoidetaan taajamapuistona.
Alueella on voimassa mrl 43.2 § toimenpiderajoitus: maisemaa muuttavia toimenpiteitä ei saa suorittaa ilman mrl 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.

Rantavyöhykkeet ydinkeskustassa rakennetaan aktiiviseen virkistyskäyttöön reitein, levähdys- ja toimintapaikoin esim. kentät, telineet, kuntovälineet, penkit, valaistus ja istutukset. Taajaman keskustaan yksityisille pihuille ei ollut mahdollista merkitä puistoja, siksi keskustan pienet puistot tulee suunnitella erityisen tarkasti ja uudistaa usein niiden toimintoja. Virkistäytymiseen varattiin "luonnonmukainen" laaja ulkoilualue Aakenus- ja Ounasjokien risteyksen rantavyöhykkeelle. Tämän lisäksi on kaavassa osoitettu rakentamattomille osille pääpuistot, mm. Ylä-Kittilän uusille asuinalueille, Levi-instituutin lähelle ja Ala-Kittilään.

V-alueille määrättiin maisematyölupavelvoite suoritettavien toimenpiteiden sisällöllisen valvonnan takia.

- Keskustan Ounasjoelle avautuva keskuspuisto rakennetaan täyttö-alueena kunnostustöiden yhteydessä.
- Rapasaaren uimaranta.
- Pohjoistaajamassa tulvauhan alainen ranta sekä poikittaisyhteydet ja keskeiset leikkipuistot uusille alueille.
- Kunnantalon viereinen puisto.
- Ala-Kittilän vastarannalle rakennettu uimaranta.
- Ala-Kittilän rukoushuoneen keskeinen puisto ja yhteydet sinne.

V-1 Virkistysalue.

Kuvaus: Kittilän taajamakuvalle arvokas vesistömaisema. alue tulee pitää avoimena jokimaisemana.

Määräys: *Alueelle saa rakentaa rakennuksia ja rakenteita vain virkistykseen, historiallisen arvon palauttamiseksi ja maisemallisten arvojen ylläpitämisen tarpeisiin(mrl 43.2 §). Alueella on voimassa mrl 43.2 § toimenpiderajoitus: maisemaa muuttavia toimenpiteitä, kuten metsänistutusta ei saa suorittaa ilman mrl 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.*

Ohje: *Aluetta suunniteltaessa on pyrittävä avaamaan näkymiä Ounasjoen ylitse esim. raivaamalla vesakoita, poistamalla risut ja niittämällä, ruoppaamalla ja laiduntamalla. Puut ja luonnon Perä- ja Salmijärveä rajaavat muodot tulee säilyttää. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita.*

Ounasjoen keskustan kohdan Karjavuoman saaren virkistyskäytössä tulee huomioida luonnon ominaisuudet, arvot ja niiden ylläpitämiseksi tarvittavat jatkuvat toimenpiteet. Ounasjoen saaret muodostavat ainutlaatuisen luontoympäristön Kittilän keskustan vieressä.

V-1 alueelle määrättiin maisematyölupavelvoite suoritettavien toimenpiteiden valvonnan varmistamiseksi. Ruoppausmassat voidaan sijoittaa keskustan kohdalle rakennettavan keskuspuiston täyttömaaksi.

VL Lähivirkistysalue.

Taajaman sisäiset virkistys- ja puistoalueet.

VR Retkeily- ja virkistysalue.

Taajamaan liittyvä luontoalue, jolla luonnonympäristö säilyy ja metsää hoidetaan huomioiden virkistykseen tarpeet. Alueella on voimassa mrl 43.2 § toimenpiderajoitus: Maisemaa muuttavia toimenpiteitä, kuten avohakkuuta sekä maanmuokausmenetelminä aurausta ja äestystä ei saa suorittaa ilman mrl 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.

Ounas- ja Aakenusjokien yhtymäkohdan niemi kirkonkylän pohjoisosassa Ylä-Kittilässä. Alue on luonnonkaunis ja suurelta osalta mäntymetsää. Tulvavaaran alaisena alue ei sovellu rakentamiseen. Niemi tulisi säilyttää metsäisenä virkistykseen soveltuvana.

Uimaranta

- Olemassa olevan Sodankyläntien sillan kaakkoispuolisen hiekkarannan kohdalle.
- Keskustassa Rapasaaren poukamaan sataman lähelle suojaisaan hiekkarantaan.
- vanhan emäntäkoulun kohdalle

RL Leirintäalue.

- Olemassa oleva leirintäalue Sodankyläntien sillan koillispuolelle.

8.4.5 Pysäköinti, satama, ulkoilu- ja kevyen liikenteen reitit

LP Pysäköintialue.

- Olemassa olevan pysäköintialue ammattioppilaitoksen kohdalle.

LS Satama.

- Keskustassa Karjavuoman pohjoiskärkeen, paikkaan josta on pääsy sekä Aakenus-, että Ounasjoelle.

Ulkoilureitit

- Asuinalueiden ulkoilun selkärankana on länsipuolisen jängän reunaan rakennettu reitti ja sitä on täydennetty pohjoiseen uusille asuntoaleille.
- Poikittaiset ulkoilureitit (merkitty osittain kevyen liikenteen reitteinä), kirkon kohdalle, satamaan, keskustan kohdalle rakennettavaan Ounasjoen puistolaajennukseen, Koulukeskuksen eteläpuolelta Ounasjoelle ja Ala-Kittilän läpi Ounasjoelle.
- Keskustassa Ounasjoen rantaan.
- Keskustan viereen itäpuolelle Ounasjoen saareen Karjavuoman rantaa kiertävä virkistyslenkki sekä yhteys Pakattijärven lenkkiin jatkuen pohjoiseen entiselle maatalousoppilaitokselle (PY).
- Pakatti – Sodankyläntien silta virkistysreitti Ounasjoen rantaan.

Kevyen liikenteen reitit

Uusia kevyen liikenteen yhteyksiä ja yhteystarpeita on esitetty:

- Pakatintielle, Pakatista Ounasjoen rantaa pitkin Sodankyläntielle.
- Sodankyläntien pohjoisreunaan.
- Asuinalueiden läpi pääreitit kouluille ja kirkolle.
- Keskustasta lentokentälle (jatkuen edelleen Leville).
- Ylläksentielle Isovaaran asutukselle.
- Ala-Kittilän Vanhantielle.

8.4.6 Erityisalueet

EN Energiahuollon alue**EV Suojaviheralue**

- Aakenuksentien varren suojaviheralue on osittain avointa peltoa, tien vieri tulisi hoitaa maiseman kauneus huomioiden.

EV-1 Suojaviheralue

Kuvaus: *Eri-ikäistä puustoa sisältävä luonnontilaisen kaltainen tienvarsivyöhyke*

Määräys: *Alueella on voimassa MRL 43.2§ toimenpiderajoitus: maisemaa muuttavia toimenpiteitä kuten avohakkuuta sekä maanmuokkausmenetelminä aurausta ja äestystä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.*

Ohje: *Metsänhoito tulee suorittaa noudattaen Levin maisemahoitosuunnitelmassa alueelle annettuja ohjeita ja suosituksia.*

Suojaviheralueiden tarkoituksena on suojata tieltä näkyvää maisemaa, joka on taajaman viihtyisyydelle merkittävä osatekijä. Toisena syynä merkintään on uusien asumisalueiden suojaaminen liikenteen aiheuttamilta häiriöiltä Ala-Kittilässä. Suojaviheralueet tulee istuttaa kerroksellisina lähinnä tietä matalampina sekapuusto- ja kauempana korkeampina havupuita sisältävinä vyöhykkeinä.

Levin osayleiskaavan yhteydessä tehtiin kt 79 varren olosuhteisiin sovellettu maisemanhoitosuunnitelma jonka yleisiä ohjeita sovelletaan myös Kittilän keskustaajaman sisääntuloteiden EV alueilla. Pelto- vyöhykkeiden kohdalla maisema tulee säilyttää avoimena ja asutuksen kohdalla kiinnittää huomiota mahdollisuuteen toteuttaa kerroksellinen kasvillisuuden suojavyöhyke.

- EV-1 alueet on merkitty Kt79 varteen etelästä ja pohjoisesta kirkonkylään saavuttaessa, sekä osalle Aakenuksentien vartta.

ET Yhdyskuntateknisen huollon alue

- Lämpövoimalalle varattiin laajennusalue nykyisen länsipuolelle.
- Olevat yhdyskuntateknisen huollon alueet varattiin.

ET-v Yhdyskuntateknisen huollon alue vesihuollon tarpeisiin

- Ylivaaran ja Vaarantien vedenottamoiden aluevaraukset.

EH Hautausmaa

- Pohjoiselle Kittilän hautausmaalle osoitettiin laajennusalueet länteen.
- Kirkon länsipuolinen sankarihautausmaa merkittiin.

8.4.7 Maa- ja metsätalousalueet

M Maa- ja metsätalousvaltainen alue

Alueet, joille ei kohdistu erityistä maankäytön ohjausta on merkitty maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M).

MA Maisemallisesti arvokas peltoalue**MA-1 Kylän tunnelmalle arvokas avoin osa-alue**

Kuvaus: Alue on pelto, joka antaa kylämaisemalle avointa tunnelmaa.

Määräys: Alue on kaavoitettava avoimia näkymiä säilyttäen.

Ohje: Aluetta ei tule jättää vesoittumaan. Suositeltavia käyttömuotoja ovat asumiseen liittyvät palveluyritykset esim. Ponitallit, pieneläintilat jne.

Kylän tunnelmalle arvokas avoin osa-alue (MA-1) on merkitty sellaiset avoimet alueet, joiden avonaisuus pitämistä pidetään tärkeänä. Merkinnällä halutaan vahvistaa perinteisiä maisemia ja korostaa alueen luonnetta. Alue on mahdollista kaavoittaa kylämaiseen asumiskäyttöön, mikäli peltoja ei enää ole mielekästä toiminnan muuttumisen johdosta pitää maatalouskäytössä. Kaavoitettaessa alueelle tulee jättää avoimia paikkoja ja väljyyttä tavanomaisesta erillispientalorakentamisesta poikkeavalla tavalla.

MU Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta.

Kuvaus: Ulkoilun kannalta tärkeää aluetta, jossa liikkumiskelpoisuus, metsäisyys ja maisemalliset arvot ovat ominaisia.

Määräys: Aluetta tulee hoitaa metsälain 6 §:n tarkoittamana maiseman ja metsän monikäytön kannalta erityisenä kohteena. alueella on voimassa MRL 43.2§ toimenpiderajoitus: avohakkuuta ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa.

Ohje: Alueella suoritettavia toimenpiteitä suunniteltaessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota näkymään Kittilän keskustan suunnasta katsottaessa.

Maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) on merkitty kuntoratojen ja virkistysreittien lähialueet. Näillä alueilla pääpaino on liikkujan näkökulmalla lähitarkastelussa

eroten Ounasjoen rannan maisemallisista ja ekologista vaatimuksista (MY-1).

MY *Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Aakenustien varren eteläpuolen peltoalueen reuna joka tulee jättää avoimena maisemana taajaman sisääntulo-maisemaksi.*

MY-1 *Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.*

Kuvaus: *Kyläkuvan säilymisen kannalta luonnonmukaiset rantavalit ja tulvaniityt, sekä maa- ja metsätalouteen liittyvät kohteet kuten rantapellot, venevalkamat ja puutavaran uittoon liittyvät kohteet.*

Määräys: *Aluetta tulee hoitaa monikäytön kannalta erityisenä kohteena. Alueella on voimassa MRL 43.2 § toimenpiderajoitus: maisemakuvaa merkittävästi heikentävää toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa. Kaivaminen ja louhiminen on kielletty.*

Ohje: *Alueella suoritettavia toimenpiteitä suunniteltaessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota kylämaiseman kulttuurihistoriallisten arvojen säilymiseen.*

- Ala-Kittilään ja Sodankyläntien tärkeälle maiseman avautumispaikalle näkyvät Ounasjoen rannat ja niiden lähimetsät. Tämä on nykyisin ainoa yleiseltä tieltä avautuva Ounasjokinäkymä.
- Pakattijärven Ounasjoen puoleinen keskustan satamaan, Rapasaaren uimarannalle ja Karjavuomasta näkyvä rantavyöhyke.

8.4.8 Vesialueet

W Vesialue

- Merkittiin Ounas- ja Aakenusjoki ja avoimet vesipinnat vesialueeksi.
- Keskustaa lähinnä oleva osa Karjavuoman tulva-alueista avataan vesialueeksi.
- Kielisen Aakenus- ja Ounasjoen välisen niemekkeen länsipuolinen avoin vesialue.

W-1 *Vesialue joka avataan*
Vesipintaa avataan kirkonkylään näkyväksi. Alueen monimuotoisuus, niityt, pensassaarekkeet, lammet rantoineen ja laitukset säilytetään. Pajukkoalue ruopataan ja rantapajukot poistetaan. Veden virtaukseen ja vaihtuvuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Keskustaa lähinnä oleva osa Karjavuoman pajukkoalueista avataan vesialueeksi. Tämä alue on suoraan keskustaan rajautuva ja käyttämätön mahdollisuus avata Ounasjoen maisemia keskustaan.

+177,94 HQ 1/100 tulvamallilaskennan mukainen tulvakorkeus (keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuva tulvakorkeus HW 1/100 N₆₀- korkeusjärjestelmässä).

Alaville alueille rakennettaessa tulee huomioida tulva- ja kosteusvahinkojen vaara. Kosteudelle alttiit rakennusosat on sijoitettava vähintään 0,3 m ylemmäksi kuin kerran 100 vuodessa laskettu tulvakorkeus (HW 1/100), elleivät kaavan hyväksymisen jälkeen valmistuvat selvitykset muuta osoita, taikka rakennusluvan myöntävä viranomainen ei olosuhteista johtuen vaadi rakennusta sijoitettavaksi korkeammalle.

Mikäli em. tulvakorkeus on joskus ylitetty (esim. jääpatotulva), on tämä korkeampi korkeus otettava määrääväksi korkeudeksi alimpia rakentamiskorkeuksia määritettäessä.

Kaavakartalla osoitettu luku on keskimäärin kerran sadassa vuodessa toistuva tulvakorkeus N₆₀-korkeusjärjestelmässä eli HW 1/100. Luku on saatu tulvamallilaskelmalla, joka perustuu ylivirtaamaan kerran sadassa vuodessa (HQ 1/100).

Alin tulvien kannalta sallittu kosteudelle alttiiden rakenteiden sijoittamiskorkeus on 0,5 metriä laskettua HQ1/100 tulvakorkeutta ylempänä. Rakennuspaikan soveliaisuutta ja kelvollisuutta harkittaessa on otettava huomioon, ettei rakennuspaikalla ole tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. MRL § 116 mukaisesti asemakaavoitettavaksi osoitettavilla alueilla rakennuspaikan sopivuus ratkaistaan asemakaavassa. Tulvakorkeudet tarkistetaan asemakaavojen laadinnan yhteydessä tai yksittäisten kiinteistöjen kohdalla kiinteistökohtaisilla mittauksilla. Muualla rakennuspaikan sopivuus ratkaistaan suunnittelutarveratkaisu- tai poikkeamispäätösharkinnassa, jota varten tulee tehdä erillinen selvitys tulvauhasta. Mikäli alueella esiintyy jääpatotulva ja siitä aiheutuva tulvakorkeus tai muusta syystä johtuva vedenkorkeus on edellä esitettyä tulvamallilaskelman vedenkorkeutta ylempänä, on se otettava määrääväksi korkeudeksi.

Mikäli alueelle on rakennettu vähintään HQ 1/100 tulvilta suojaava tulvapenger, olemassa olevan rakennetun alueen täydennysrakentamisen ollessa kyseessä alin rakentamiskorkeus voidaan ratkaista asemakaavassa, kun yleiskaavamääräyksen alimmasta rakentamiskorkeudesta poikkeamiseen on perustellut syyt.

Tulvakorkeudet tarkistetaan asemakaavojen laadinnan yhteydessä tai yksittäisten kiinteistöjen kohdalla kiinteistökohtaisilla mittauksilla. Muualla rakennuspaikan sopivuus ratkaistaan suunnittelutarveratkaisu- tai poikkeamispäätösharkinnassa, jota varten tulee tehdä erillinen selvitys tulvauhasta. Mikäli alueella esiintyy jääpatotulva ja siitä aiheutuva tulvakorkeus tai muusta syystä johtuva vedenkorkeus on edellä esitettyä tulvamallilaskelman vedenkorkeutta ylempänä, on se otettava määrääväksi korkeudeksi.

- **HQ 1/100 tulvamallilaskennan mukaisen tulva-alueen raja keskimäärin kerran 100 vuodessa toistuvalla tulvalla (HW 1/100).**

HQ 1/100 tulvamallilaskennan mukainen tulvakorkeuden rajaviiva on likimääräinen, eikä sen tarkkuus riitä kiinteistökohtaiseen tarkasteluun.

Jos kaava-alueelle sijoitetaan tulvien kannalta erityisen tärkeitä kohteita (vaikeasti evakuoitavat rakennukset kuten sairaalat ja vanhainkodit, vaarallisia aineita sisältävät rakennukset kuten esim. kemikaalivarastot ym.) tulee ne suojata vahinkoriskin perusteella tehtävän tapauskohtaisen harkinnan mukaan esimerkiksi kerran 250 vuodessa toistuvilta tulvilta (HQ 1/250)

8.4.9 Kohdemerkinnät

Muinaismuistot

Suunnittelualueelta löytyvät kiinteät muinaisjäännökset ovat tyypiltään lähinnä asuin- tai hautapaikkoja tai pyyntiin liittyviä rakenteita, kuten pyyntikuoppia. Muinaisjäännökset lukeutuvat pääasiassa II-luokkaan. Kiinteät muinaisjäännökset on rauhoitettu muinaismuistolaila (17.6.1963/295). Lain mukaan kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty ilman lain nojalla annettua lupaa. Rauhoitusta valvovat Museovirasto ja Lapin maakuntamuseo.

Muinaisjäännösten koordinaatit ovat epätarkkoja ja osoittavat muinaiskohteen likimääräisen sijainnin:

Muinaismuistokohteet

Kohdenimi ja muinaisjäännösrek. Nro	Tyyppi ja ajoitus	Merkintä	Yhtenäiskoordinaatit
Kurjenpolvi 261010053	hautapaikat historiallinen	sm-53	P = 7512112 I = 3411547
Vanhainkoti 261010071	asuinpaikat kivikautinen	sm-71	P = 7510750 I = 3410720
Kurjenniva 261010085	asuinpaikat moniperiodinen	sm-85	P = 7512988 I = 3411640
Pakattijärvi 261010091	asuinpaikat kivikautinen	sm-91	P = 7510222 I = 3412116
Vaarala 261010093	asuinpaikat historiallinen	sm-93	P = 7511226 I = 3410393
Takala 1000009539	asuinpaikat ajoittamaton	sm-130	P = 7511563 I = 3410337
Haudanperä 1000009652	työ- ja valmistuspaikat uusi aika	sm-112	P = 7509714 I = 3411308

Muinaisjäännökset on kuvattu tarkemmin kohdassa 2.6.2.

Arvokkaat rakennukset ja rakenteet**sr/ind Suojelukohde**

Rakennuslainsäädännön nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu kohde sekä kohteen tunnusnumero.

MRL 41.2§ mukaisesti määrätään, että rakennusta ei saa purkaa eikä sen ulkoasua muuttaa siten, että sen suojeluarvo heikkenee. Museo- viranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen lupahakemusten ratkaisemista.

Kittilä poltettiin Lapin sodassa. 1800-luvun hirsirakennuksia ei säästynyt. Sen sijaan Ala-Kittilässä säilyi vuosisataisessa käytössä olleita pihapiirejä ja kylän rakenne. Tämä säilyttää Kittilän asukkaiden alkuperäisen elinympäristön ja perspektiivin menneeseen Kittilään. Suojelukohteet merkittiin kolmeen luokkaan:

sr/ind Suojeltu rakennus MRL 41.2§ perusteella.

Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden, käyttötar-koituksen muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennushistoriallisesti / kulttuurihistoriallisesti / maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät sen suojeluarvoa.

srk Kirkkolain nojalla suojeltu kirkollinen rakennus.
Kirkkolain 14 luvun 5§:n nojalla suojeltu kirkollinen rakennus. kor-jaus- ja muutostöistä on pyydettyä Museoviraston lausunto.

Em. suojelumääräys ei edellytä ehdotonta toimenpiderajoitusta.

Inventoinnin perusteella kaavaan on merkitty seuraavat kohteet:

Merkintä	Merkinnän kohdekuvaus
sr2	Luukkima Vanha hautausmaa.
sr3	Käpykaristamo Metsätalouden historiaa kuvastava Lapin sodan tuhoilta säästynyt hirsirakennus.
sr4	Entinen postitalo ja Poliisitalo Jälleenrakennuskauden yhtenäinen, kahden julkisen rakennuksen kokonaisuus kirkonkylän pääraitin varrella, paikallisesti arvokas.
sr5	Kittilän kotiseutumuseo Perinteinen kotiseutumuseo Ounasjoen rantamaisemassa
sr6	Kittilän emäntäkoulu Korkeatasoista 1950- luvun oppilaitosarkkitehtuuria
sr7	Kalervo Palsan pihapiiri

srp/ind Miljöölle arvokas rakennus.***Suojeltu rakennus, jota ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä. Purkamiselle tulee hakea Mrl 127 §:n mukainen lupa.***

Näiden kohteiden perustelut on kirjattu tämän selostuksen kohdassa 3.6.3 sekä erillisasiakirjoissa. Lausuntojen perusteella kunnanhallitus päätti 14.12.2010 merkitä suojeltavaksi rakennuksiksi (luvanvaraisuus ja purkukielto):

- srp1 Nordea pankkirakennus
- srp2 Kittilän koulukeskus
- srp3 Kittilän kunnanvirasto
- srp4 Junttilan taidemuseo
- srp5 Vanha-Anttila
- srp6 Pakatin maatalouskoulun päärakennus.

sk	Kyläkuvallisesti arvokas alue
sm	Muinaismuistokohde
PY/s	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue, jolla on historiallisia arvoja

Kittilän kirkon ympärille lisättiin ehdotusvaiheessa:

Taajamakuuvallisesti merkittävä alue.
Taajamakuuvallisesti tärkeä alue, jolla sijaitsee kirkkolain 14 luvun 5§:n nojalla suojeltuja kirkollisia rakennuksia ja rakenteita. alueen ominaispiirteet tulee säilyttää. kirkkopihan ja sen rakenteiden korjaus- ja muutostöistä on pyydetty Museoviraston lausunto.

Kirkon edustan pelto ja puisto tulee pitää avoimena, alueelle ei saa istuttaa puita, pensaita tai pystyttää opasteita tai muita rakenteita tavalla joka vähentää kirkon juhlallista asemaa ympäristöön nähden.

8.4.10 Liikennejärjestelyt

Satama (LV) lähialueineen Karjavuoman pohjoisrannalla.

Olemassa olevat huoltoasemien alueet (LH), keskustassa osana C-alueetta.

Liikenneverkosto on merkitty seuraavan jaon mukaan:

- Valtatie/kantatie
- yhdystie/kokoojakatu
- ulkoilureitti
- kevyen liikenteen reitti ja
- moottorikelkkareitti

8.4.11 Muut merkinnät

Tulvapenger

Rakennettava tulvapenger on merkitty ohjeellisena Kittilän keskustan kohdalle sekä Pakattiin. Ala – Kittilän kohdalla tulvapenkereiden suunnittelu on käynnissä ja tulvapenkereen ohjeellinen sijainti lisätään kaavakarttaan ehdotusvaiheessa.

Yleinen lausuntovelvoite

Asemakaavoitettaessa tulee pyytää Lapin pelastuslaitoksen lausunto.

Selvennys asemakaavoilla ohjattavalle rakentamiselle

Osayleiskaavassa rakennettavaksi tarkoitetut alueet sisältäen kyläalueet on tarkoitettu toteutettavaksi asemakaavalla.

8.4.12 Suhde Tunturi-Lapin maakuntakaavaan, vahvistettu YM 23.6.2010.

Kuva 13. Ote Tunturi-Lapin Maakuntakaavasta.

Maakuntakaava aiheuttaa täydennyksinä mm.:

Alueella on matkailun vetovoima-aluetta ja virkistyskeskuksen kehittämisen kohde-
aluetta (mv 8411), jossa tavoitteena on kehittää kokonaisuuden matkailullis-
ta vetovoimaisuutta. Kittilän poroteurastamo (E1831) merkittiin ”PALVELU-
JEN ALUE. ALUE EI OLE TARKOITETTU PÄIVITTÄISTAVARA- TAI TILAA VIE-
VILLE KAUPOLLE (P-2).” Pakatin koulukeskuksen alue jota tulee kehittää
erityiskohteena. Alueella on nyt ryhmämajoitus- ja koulutustiloja, maatalo-
ustuotantoon ja kasvien kasvattamiseen ja hyödyntämiseen soveliaita aluei-
ta, Ounasjoen rantaa, ja metsiä. Alue soveltuu matkailun ja elinkeinojen ke-
hittämiseen liittyville toiminnoille.

Lentokentän merkityksen lisääntyminen vaikutti rakenteellisesti koko osayleiskaavaan. Aiemmin Kittilä oli suuntautunut kt79 suunnassa Rovaniemelle. Nyt painottuvat lentokentän, Ylläksen ja Levin matkailukeskuksien suunnat palveluiden ja teollisuuden (P, P/res ja T) aluevarauksissa Ylä-Kittilään.

Maakuntakaavan toteuttaminen ja poikkeamiset

Yleismääräykset

Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvoista.

Lentomelualue rajasi asumiseen käytettävissä olevaa Ylä-Kittilää oleellisesti.

Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.

Ounasjoen rannalla on yhtenäinen kulkumahdollisuus.

Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Tulvariskialueet tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

Tulvavaara-alueet jätettiin rakentamisen ulkopuolelle.

Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.

Ala-Kittilä poltettiin Lapin sodassa, silti maisemassa ja tunnelmassa erottaa Lapin kylän tunnelman. Keskeisinä maiseman muokkaajina ovat peltojen avoimet näkymät ja Ounasjoen rantatörmien talot. Osayleiskaavamääräyksillä ja asemakaavaa ohjaavilla merkinnöillä (MA-1, AST-1, AT, sk, MY-1) sekä kylän kehittämisperiaatteella kokoavan erillisen etelä-pohjois-suuntaisen uuden pääkokoojatien varaan täydennysrakentamisella keskeiset näkymät avoimena säästään, säilytetään perinnemaisema ja kylän tunnelma.

Rakentamisrajoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla (V, LL, EN, EJ, S, SL, SM, SR, rs, vt, kt, st, yt, tv, sähkölinja). Rajoitus laajennetaan koskemaan ampuma- ja harjoitusalueita (EAH), kaivosalueita (EK), suojavyöhykkeitä (sv) sekä tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.

Poistettiin teollisuuden varaukset Ylä-Kittilästä.

Kehittämismääräykset

m *(Levi-Ylläs-Olos-Pallas-Hetta) Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla.*

Huomioitiin Kittilän rakenteen kehittämisessä keskeisenä matkailukeskusten suunnat Levi ja Ylläs, palveluiden ja yritystoimintojen keskitettynä sijoittamisena.

Laajenemissuunta

Osoitettu Kittilän taajaman laajenemissuunniksi Aakenustien ja Ala-Kittilän suunnat
Ks. edellinen kohta.

Aluevaraukset

A *Rakentamisalueita asumiselle ja muille taajamatoiminnoille, kuten keskustatoiminnoille, palveluille ja teollisuudelle, pääväyliä pienempiä liikenneväyläalueita, virkistys- ja puistoalueita sekä erityisalueita.*

Kittilän taajama Aakenusjoelta Ala-Kittilään, asemakaavoitetuista alueista on poistettu Ounasjoen itäpuolelle rakennettu Pakatti. Poikkeaa ainoastaan Pakatin osalta joka merkittiin asemakaavoitetulta osaltaan asumisen taajamaksi.

C *Keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueet niihin liittyvine liikennealueineen.*

Keskustatoimintojen alueille tulee pyrkiä sijoittamaan mahdollisimman suuri osa niistä palveluista, jotka palvelevat koko taajamaa ja myös ympäröiviä alueita. Sijoittamalla keskustapalvelut nykyisiin taajamien keskustoihin tai niiden välittömään yhteyteen, turvataan niiden mahdollisimman hyvä saavutettavuus kaikilla liikennevälineillä. Näin asiointi helpottuu ja aiheuttaa mahdollisimman vähän taajaman sisäistä liikennettä. Muita palveluja kuin vähittäiskaupan suuryksiköitä voi olla muuallakin taajamatoimintojen alueella. Osayleiskaava toteuttaa em. tavoitetta, ks. perustelut.

Rautatie *Ylläkseltä Kittilän lentokentälle.*
Rautatie merkittiin osayleiskaavaan.

Moottorikelkkareitti

Kittilän kirkonkylän keskustan läpi asumisalueiden keskellä etelästä pohjoiseen ja lisäksi itä- länsisuunnassa Aakenustien kohdalta poikki taajaman.

Moottorikelkkareittejä ei merkitty taajaman keskustaa halkoen vaan etelä – pohjoissuuntaiset reitit siirrettiin kapean taajaman reunoille. Voimassa oleviin moottorikelkkareitteihin osayleiskaava ei vaikuta.

E 1831 *Erityisalueena Kittilän kirkonkylän lähellä oleva poroteurastamo. Merkittiin kehitettävänä erityispalvelujen alueena P-2.*

sr 3087 *Kulttuuriperintökohteena Kittilän kirkko.*
Merkittiin maakuntakaavan mukaisesti.

8.4.13 Suhde voimassa olevaan yleiskaavaan ja kunnan suunnitelmiin

Kaava noudattaa rakenteeltaan voimassa olevia asemakaavoja ja toteaa vanhentuneet ja ajantasaistamista tarvitsevat asemakaavat. Yleiskaavan toteuttaminen edellyttää etenkin kuntakeskuksen alueella asemakaavojen muutosta ja aktiivista ohjaamista.

8.4.14 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

- 1 Toimiva aluerakenne
- 2 Eheytyvä aluerakenne ja elinympäristön laatu
- 3 Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- 4 Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

1) Toimiva aluerakenne sekä elinkeinoelämän kilpailukyky ja monipuolisuus ja rajavalvonnan tarpeet;

- Osayleiskaavan rakenteessa huomioidaan Kittilä - Levi taajamien vuorovaikutus, Kittilä suuntautuu pohjoiseen (AP, P, T, TY).
- Taajaman palvelut ovat tiiviisti yhdessä ydinkeskustassa. Päivittäistavarakauppa säilyy kirkonkylän keskusta keskittyneenä ja on mahdollistettu kauppohenkilöstön laajeneminen sivuille (C). Marketteja ei sallita tuloteiden varjoilla.
- Tilaavievä kauppa on koottu pääsuuntautumisen mukaisesti kysynnän mukaan lentokentän ja Levin tulotien varteen Ylä-Kittilään.
- Koulut (palvelu- ja matkailualan koulutus) ovat kahdessa toiminnallisesti kootussa yksikössä (peruskoulu ja Levi-instituutti). Peruskoululle varattiin urheilupalvelujen laajentumisalue (VU) ja Levi-instituutille laajentumisalue (PY).
- Lentokenttä on huomioitu rakenteessa ja varauksissa (yritysalueet ja tilaavievä kauppa koottuna lentokentän suunnassa sekä rautatien kehittämisvarauksen linjaus).
- Keskustan länsi- ja itäpuoliset pääkokoojatiet esitettiin keventämään keskuskadun "raitin" liikennepainetta ja samalla lisäten turvallisuutta ja korjausvarmuutta. Kevyelle liikenteelle varattiin kehitettäviksi turvalliset pääreitit kirkon ja koulujen suuntiin.

2) Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olevaan rakenteeseen tukeutuva uusi rakentaminen ja olevan rakennuskannan hyödyntäminen, hyvän taajamakuva luominen ja yhtenäisten viheralueiden säilyminen, huomioida ilmastonmuutos, kuten tulvavaara-alueet ja riskien ehkäiseminen, melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvien haittojen ehkäiseminen.

- Toiminnot tukeutuvat olemassa olevaan rakenteeseen siten, että taajaman osa-alueitten ominaispiirteet "kotiseudun henki" säilyy. Kittilässä yhteisö on pieni ja oman kulttuurin säilymistä tukee kotiseudun tunnuspiirteiden säilyminen sukupolvelta toiselle. Tämän takia rakentamisen tehokkuudesta on tingitty sekä keskustassa (AO), että Ala-Kittilän kylän vapaiden näkymien sekä maataloustoimintojen vahvistamisella (AT, AT-1 ja niiden toiminnot).
- Taajamakuva on huomioitu eri osien tunnelma sekä luonnonmaisemien huomiointi osana elinympäristöä seuraavasti:
 - Ylä-Kittilän metsäisyys joka on huomioitu tien varren suojaviheralueina (EV), Aakenus- ja Ounasjokien yhtymäkohdan metsäisen niemen varaamisessa virkistykseen (V) ja asumisen suojaamiseen metsävyöhykkein (V).
 - Kirkon ympäristön tilallinen avaruus on suojattu kaavamääräyksellä ja asumisen rajoituksella.
 - Keskustan miljöö korostaminen tiivistämällä (C ja AK), puistorakentamisella (V ja reitit) ja toimintojen täydentämisellä (satama LS ja koulukeskuksen urheilualue VU).

- Pakatin luonnonläheisyys suojapuustomerkinnällä sekä kevyen liikenteen ja virkistysyhteyksien avulla keskustaan paitsi Pakatintien myös Ounasjokirannan kautta Sodankyläntielle ja Pakattjärven kautta satamaan.
- Ala-Kittilän Lapin alkuperäiskylän rakenne ja tunnelma on huomioitu erityisin määräyksin tunnelmassa, puurakentamisena ja sijoittelutapoina (AT-1), kylämäisyytenä täydennysrakennetessa (AT), vaihteittaisena rakentumisena MA-1 ja avoimiksi jätettävänä peltonäkyminä (MA). Kantatien kt79 häiriöitä ja vaikutuksia tunnelmaan on vähennetty suojaviheralueella (EV), katkaisemalla välikokoojatiet kantatielle ja sijoittamalla teolliset yritykset Ylä-Kittilään. Lisäksi on sallittu maatalouteen ja matkailuun liittyviä yritysmuotoisia harrastus ja vapaa-ajantoimintoja. Ounasjoen maisema on huomioitu erityisesti Ala-Kittilässä suojaten rantavyöhykkeitä muutoksilta luvanvaraistamalla toimenpiteet maisematyölupavelvoitteella.
- Varaamalla Ounasjoen rannat lähes kokonaan yleiseen käyttöön ja sekä lisäksi saarien rannoille keskustan kohdalle puistorakentamisen mahdollisuuksia, virkistysreittejä, satama ja uimaranta.
- Kittilän kevyen liikenteen edellytyksiä parannetaan asuntoalueiden läpi pohjoisesta etelään rakennettavalla pääjalankulkureitillä, joka toteutetaan erikseen turvallisesti yhtenäisenä jatkuvaksi ja toiminnot kerääväksi (puistikkoja, kohtaamispaikkoja, hiihto, kävely, istutukset, valaistus jne.). Tämä reitti on tärkeämpi lasten turvallisille koulumatkoille kuin pääkadun jalkakäytävät. Reitti myös edistää pyöräilyä ja vähentää henkilöautoliikennettä.
- Yrittämiselle on jopa ylimitoittaen aluetta Ylläksentien pohjoispuolella pääsin lentomeluviyöhykkeellä. Yhdyskuntarakenteellisesti ei ole yhtä hyvää korvaavaa aluetta. Pohjavesialue voi tehdä kannattamattomaksi toteutumisen. Tilaa vievän kaupan alueet (P) sijoituessaan ihanteellisesti saavutettavuuden kannalta vähentävät taajaman kokonaisliikennettä ja siitä aiheutuvia häiriöitä. Sivulle sijoittuvat yritysalueet (T, TY) eivät ole yhtä tehokkaasti joukko-liikenneyhteyksien lähellä eli linja-autoreitillä Levi – lentokenttä - Kittilä.
- Kittilä on luonnonoloilta poikkeuksellinen taajama, kapea hiekkapohjainen ravinteikas maakieleke Ounasjoen rannalla jänkien keskellä – juuri reheväkasvuisen maan tuottaman puuston suojaan on Kittilä perustettu. Puuston suoja ja maan kasvuvoiman säilyminen ovat Kittilän viihtyisyyden edellytykset. Osayleiskaava korostaa tätä suojapuustomääräyksin sekä matalalla keskimääräisellä rakentamishokkuudella myös keskustatoimintojen alueen (C) lähellä.
- Taajamaa ei olla laajennettu ”lähiötyyppisesti”. Taajama on tiukka-rajainen kokonaisuus ja kasvu tapahtuu ”sisäänpäin” mikä parantaa toimivuutta ja mahdollistaa laadullisen kehittämisen.
- Taajaman rakennettua asuinalueita ei rikottu tavoitteellisella viheralueverkostolla, sen sijaan yhtenäinen asuinalueilta jalankululla hyvin saavutettava (alle 500m) Ounasjoen rantapuisto kokoa virkistuksen ja viheralueet idässä. Lännessä asuinalueisiin rajautuu yhtenäinen jängän reunassa oleva ja pohjoiseen ja etelään sekä länsipuolisille vaaroille laajennettu virkistysreitti.
- Tulvien aiheuttamien uhkien varalta kaavassa on säädetty alimmat rakentamistasot. Nämä tasot on määritetty Lapin ympäristökeskuksen ohjeistuksen mukaisesti. Tulvauhka rajaa merkittävästi taajamaa.

- Ilmastomuutos on huomioitu sijoittamalla palvelut ja kaupat suuntautumisen mukaisesti ja koottuina siten että saavutettavuus ja asiointi on tehokasta. Kaupalliset palvelut ovat jalankulkuetäisyydellä toisistaan.
- Lentomelu on huomioitu, ko. alueilla ei ole asumista.
- Tärinästä ei aiheudu maaperän (hiekkamoreeni) takia ongelmia, sen sijaan teollisen toiminnan ja liikenteen aiheuttamia ilman epäpuhtauksia on rajattu kokoamalla T ja P alueet taajaman liikenteellisen painopisteen suuntaan. Ilman laatuun tulee Kittilässä kiinnittää erityistä huomiota koska ilma on Etelä-Suomeen nähden oleellisesti puhtaampaa ja kristallinkirkasta.
- Liikenteen optimoinnilla säästetään energiaa, samoin taajaman tiiviydellä jolloin uudet alueet voidaan liittää kaukolämpöverkkoon.
- Turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisätään jalankulkuympäristön parantamisella. Turvallisuutta lisää kevyen liikenteen reitti asumisalueiden keskeltä koulukeskukseen ja kirkolle. Kehittyvän keskustan myötä mahdollistuu liikenneturvallisuuteen tähtäävien muiden hankkeiden käynnistyminen ja uusien asuntojen muodostumisen myötä keskustaluueella elämä on mahdollista esim. eläkeläisille ja kausityöntekijöille ilman kulkuneuvoa.

3) Kulttuuri- ja luonnonperinnön ja luonnonvarojen säilyminen ja virkistyskäytön edistäminen, ekologisen kestävyys huomioiden, ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävien alueiden säilymisen varmistaminen ja pinta- ja pohjavesien suojelutarpeen huomiointi

- Kaavassa on osoitettu kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta oleelliset alueet ja kohteet. Kittilän taajaman historialliset kerrokset erottuvat 1700-luvulta nykypäivään. Osa-alueita ovat vanhimmat Kirkon ympäristö, kyläraitti, Ala-Kittilä, sodan jälkeiset rintamamies-taloalueet keskustassa ja viimeisenä tiivis kerros-, ja rivitalorakentaminen keskustassa.
- Luonnonvaroista merkittävimmät ovat puhdas ilma, vesistöt metsäisyys ja hiljaisuus. Näitä on korostettu jättämällä tilaa kasvillisuudelle ydinkeskustassakin sallien alhaisemman tiiviyden täydennysrakentamisessa, suojapuustovarauksin, puistovyöhykkein jotka jakavat osa-alueita ja kooten häiriöitä ja epäpuhtauksia aiheuttavat toiminnat.
- Suojelualueiden välisiä ekologisia käytäviä ei Kittilän taajaman lävitse ole, ympäröivät jängät säilyvät koskemattomina.
- Virkistysreittiverkosto on merkitty ja puistoja sisältäen taajaman keskustalle merkittävimmät ja parhaiten saavutettavat alueet, poikittaiset virkistysyhteydet sekä virkistysyhteydet myös länsipuolisille vaaroille.
- Reunavyöhykkeiden puuston säilyttämiseksi erityisen arat vyöhykkeet on merkitty yleiskaavakarttaan. Luonnon ja taajaman raja on korostetun jyrkkä.
- Pohjavesialueilla ohjataan rakentamista suojamääräyksin, joita on lisätty ehdotukseen myös tiedottamisen parantamiseksi ja toimintatapojen korostamiseksi yritysalueilla. Yritysalueita varten (T) suori-

tettiin itäpuolisen suoalueen maaperätutkimus jonka perusteella voitiin osoittaa laajennusaluetta pohjavesialueen ulkopuolelta.

- Saamelaiskulttuurille erityisiä alueita tai saamelaiselinkeinoille tarvittavia varauksia ei tehty, koska ko. alueita ei ole inventoinneissa tullut esille.
- Poronhoito ei käytä Kittilän keskustaajamaa eivätkä Isovaaran tai Paartoselän virkistysreitit ole ristiriidassa poronhoidon kanssa.

4) Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

- Kittilä tukeutuu yhteen pääkatuun, rinnakkaiset kokoojatiet ja kevyen liikenteen reitit on varattu. Uudisrakentaminen sijoitetaan pääteiden lähi-alueille.
- Rakentamisessa on huomioitu vesi- viemäri, katu- ja kaukolämpöverkon laajentaminen, koska erillisiä uusia alueita ei ole osoitettu.
- Rautatienvaraus ohjattiin Kittilän yritysalueen kautta lentokentälle liikennemuotojen yhteistoiminnan ja tavaravirtojen logistiikan tehostamiseksi.
- Uudet yritysalueet koottiin painopistesuuntaan Levin ja lentokentän kulkuyhteyden lähelle liikenteen toimivuuden ja liikkumiskustannusten takia.

8.4.15 Suhde Natura 2000-verkostoon

Kaavan laadinnan yhteydessä on tehty Natura-tarveselvitys, joka kuuluu kaava-aineiston liiteasiakirjoihin.

9 KAAVAN VAIKUTUKSET

9.1 Yleistä

Osayleiskaavan laadinnan yhteydessä tulee selvittää kaavan toteutuksen ympäristövaikutukset maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) ja -asetuksen (MRA) edellyttämällä tavalla. MRL:n 9 §:n mukaan ”kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan katsoa olevan olennaisia vaikutuksia.”

MRA 1 §:n perusteella ”selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset: ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön, maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon, kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Laaditut taustaselvitykset ovat olleet suunnittelun lähtötietoina. Arvioinnissa tutkitaan nykytilanteeseen aiheutuvia muutoksia silloin, kun osayleiskaava on toteutunut kokonaan. Vaikutusarvioinnit on tehty asiantuntija-arvioina. Ympäristövaikutusten arvioinnissa käsitellään myös periaatteellisella tasolla mahdollisten haitallisten vaikutusten estämistä tai lieventämistä.

9.2 Ihmisen elinolot ja elinympäristö

Uudet yritykset tuovat toteutuessaan uusia työpaikkoja ja aiheuttavat rakennuspaikkojen kysyntää. Alueen tarjoamat työpaikat ja väestön lisääntyminen tarjoavat mahdollisuuksia kunnan ja yksityisten tarjoamien palveluiden säilymiseen. Keskustan läheisyyteen sijoittuvat uudet kaupat ja palveluyritykset palvelevat erityisesti ohikulkuliikennettä, mutta parantavat ja monipuolistavat palvelutarjontaa ja sitä kautta palvelujen saavutettavuutta. Tämä puolestaan lisää asukkaiden viihtyvyyttä alueella.

Tarjottujen virkistyspalveluiden lisäksi taajamien lähellä on olemassa olevia puisto- ja metsäalueita, mikä helpottaa ulkoilumahdollisuuksia. Uudet kevyen liikenteen väylät ja nykyistä paremmin jäsenyvä keskusta-alue parantavat turvallisuutta ja helpottavat sosiaalista kanssakäymistä ja asioimista sekä toiminnan mahdollisuuksia. Lasten elinpiiri kasvaa ja mm. koulumatkat helpottuvat uusien kevyen liikenteen yhteyksien myötä. Keskustan kehittyminen mahdollistaa myös erityyppisen tuetun asumistoiminnan kehittyminen ja etenkin vanhusväestölle avautuvat mahdollisuudet keskustassa asumiselle lisäävät sosiaalisia kontakteja ja yhteisöllisyyttä.

9.3 Vesi, ilma ja ilmasto

Kaavalla ei ole suurta vaikutusta veteen, ilmaan tai ilmastoon. Liikenteen lisääntyminen radalla ja mahdollisesti tiellä aiheuttavat melun, pölyn ja päästöjen määrän kasvua jonkin verran. Meluhaittaa voidaan vähentää melues-teiden rakentamisella.

9.4 Maa- ja kallioperä

Kaavalla ei ole vaikutuksia maa- ja kallioperään. Muutospaineiden alla olevat alueet ovat jo rakennettua ympäristöä. Uusilla toimilla saadaan toteutettua tämän päivän tavoitteet esimerkiksi hulevesien ja tulva-alueiden asettamisen erityisvaatimusten osalta.

9.5 Luonto ja luonnonympäristö

Uudet rakennettavat alueet on mahdollista liittää vesi- ja viemäriverkostoon. Kaavalla mahdollistetaan keskusta-alueen tiivis rakentaminen, joka vähentää paineita rakentaa luonnontilassa oleville alueille. Näin ollen uuden rakenteen myötä säästetään maata sekä vähennetään yksityisautoilun tarvetta.

Arvokkaat luontokohteet on merkitty kartalle luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä kohteina ja osoitettu luo-merkinnällä.

Merkinnöillä on pyritty turvaamaan alueiden kasvillisuuden, luonnon monimuotoisuuden ja luonnonolojen säilyminen ja vähentämään niihin kohdistuvia vaikutuksia. Lisääntyvä kulutus ja alueiden käyttö saattavat vaikuttaa kasvillisuuden säilymiseen ja eläinten viihtyvyyteen.

9.6 Yhdyskuntarakenne

Kaavassa on tukeuduttu olemassa olevien aluevarausten tehokkaampaan hyödyntämiseen, alueella on paljon käyttämättömiä resursseja. Tiivistettävät alueet on sijoitettu yhdyskuntarakennetta eheyttäviin paikkoihin. Ensisijaisesti tulisi hyödyntää olemassa olevaa kaavavarantoa, rakennusten käyttötarkoitusten muutoksia sekä asemakaavojen tarkistuksia ennen uusien asemakaavojen laatimista.

9.7 Yhdyskunta- ja energiatalous

Kaava on pyritty laatimaan siten, että kokonaisuus on yhdyskuntatalouden kannalta edullinen. Koko kaava-alue kuuluu vesihuollon piiriin ja olemassa oleva asemakaavavaranto sijoittuu tälle alueelle.

Keskusta-alueen rakentuminen edistää elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia. Kaava ohjaa palvelut keskeisesti olevan palvelukeskuksen yhteyteen jolloin Kittilässä asioinnin helppous tukee riittävän suuren, monipuolisen ja vetovoimaisen palvelukeskittymän säilymistä. Työpaikka- ja teollisuusyritysten alueen keskittyminen Ylä-Kittilään tuo yrityksille ja asiakkaille synergiaetuja ja parantaa yrittämisen kannattavuutta. Yritysalueita ei ole sallittu hajautuneina sisääntuloteiden varsille. Tällä ratkaisulla myös taajamakuva säilyy viihtyisänä.

Keskustan rakenne palvelujen sijoittumisen osalta on energian kokonaiskäytön kannalta valittu edulliseksi. Uudet yritysalueet ja tilaavievä kauppa sijoitettiin asioinnin painopisteeseen keskustasta pohjoiseen Ylläksentien risteyksen lähelle lentokentän ja Levin suuntaan. Sijainti lyhentää asiointimatkojen yhteismäärää.

Asumisen sijoittuminen raittikylämallin mukaisesti ja keskustaan tiivistyen merkitsee liikkumiseen käytettävien resurssien säästöä sekä verkostojen hyödyntämistä ja infran rakentamisen minimointia. Tässä osayleiskaavassa esitetyt rakentamisalueet voidaan liittää edullisesti kaukolämpö-, vesi- ja viemäriverkkoihin, erillisiä perusinvestointeja vaativia satelliitteja ei lisätty.

9.8 Liikenne

Kevyen liikenteen olosuhteita pyritään parantamaan useilla kevyen liikenteen väylävarauksilla. Kittilän kirkonkylän pääkatu on pitkään turvaton ja lankulkuympäristönä ja se säilyy läpiajettavana kantatienä. Siksi yleiskaavassa on varattu yksi kevyenliikenteen runkoreitiksi rakennettava pohjois-eteläsuuntainen yhteys pohjoisesta kirkolta koulukeskukseen ja edelleen etelään Ala-Kittilään. Tavoitteena on rakentaa yhteys erityisesti merkittynä ja siten, että katujen ylityspaikoissa jalankulkija on aina etuoikeutettu (esim. katkos pihakatuna), reitin varrella on vetovoimatekijöitä kuten rakennettuja puistikkoja, leikki- ja kuntovälineitä sekä istutuksia. Tämä tarkoittaa kehittämisvarojen kohdentamista ensisijaisesti em. reitille.

Liikennealueiden muutoskohtien ansiosta keskusta-alueen yhteydet paranevat ja sujuvampi liikenne on mahdollista.

Merkittävin uusi taajaman asumisen laajennusalue kokonaisuutena on Ala-Kittilän länsiosa jonka rakentaminen toteutetaan vaiheistaen asemakaavoilla. Ala-Kittilän länsialueet yhdistävä kokoojatie on ensisijaisesti tarkoitettu huoltoajolenkiksi, postia, koulukuljetuksia, talviaurausta ja kunnallistekniikan rakentamista varten. Tämä yhdyskuntarakennetta kokoava tie on edullisempi kuin Vanhaltieltä lounaaseen erilliset monet yksittäiset pääsytietyt olisivat. Samalla kokoojatie vähentää kokonaisliikennettä ja liikenteen aiheuttamia haittoja. Mutka tiessä hidastaa nopeudet ja hillitsee nopeuksia, huoltoajolle se ei aiheuta haittaa. Kun kokoojatie linjautuu lisäksi lähes kohtisuoraan kapeisiin Isojaon tiloihin nähden mahdollistaa se joustavan alueittaisen asemakaavoittamisen yhteen kunnallisteknisen linjastoon tukeutuen.

9.9 Taajamakuva ja maisema

Yleiskaava tukee olemassa olevan kaavavarannon ja alueiden hyödyntämistä sovittaen uuden rakenteen vanhaan myös laadullisesti kaavamääräyksiin esim. Ala-Kittilässä. Tavoitteena on Kittilän kirkonkylän arvojen säilyttäminen ja taajamakuva hallittu vaihteellinen rakentaminen, osatekijöitä yleiskaavassa ovat:

- Ala-Kittilän avoimeen kylämaisemaan rakennettaessa tunnelma säilytetään.
- Taajaman lähivyöhykkeille ei sallita satunnaisesti rakennettavia yrityshalleja. Yritysalueet kootaan Ylläksentien ympärille ja sen pohjoispuolelle.
- Kirkonkylän metsäisyys säilytetään. Keskustan mikroilmastoon suojaavasti vaikuttavaa jänkäalueisiin rajautuvaa reunapuustoa pyritään suojaamaan mahdollisimman paljon erillisellä kehittämismerkinnällä ja määräyksellä. Puustoa on huomioitu myös osa-alueiden välivyöhykkeiden sijoittelussa, peltojen reunavyöhykkeiden huomioimisessa ja rakentamisen sijoittelussa. Muilta osin kaava tukee olemassa olevan kaavavarannon ja alueiden hyödyntämistä, jolloin taajamakuvaan ja maisemaan on vähäinen.
- Ounasjoen osuutta Kittilän keskustan suhteen vahvistetaan. Sataman, uimarantojen ja virkistykseen uusien reittien avulla Ounasjoen näkyvyyttä ja saavutettavuutta voidaan parantaa. Laadullisesti Ounasjoen ja rakennetun alueen väliä korjataan avaamalla rantavyöhykettä keskustan kohdalla paremmin havaittavaksi ja käytettäväksi.
- Maisemaselvityksessä on annettu suositus alueista, joille tulisi laatia yksityiskohtaisempi maiseman parannussuunnitelma. Suunnitelmalla

voidaan parantaa alueen historiallisia ominaispiirteitä ja jäsentää ympäristöä sekä asukkaiden että tienkäyttäjien näkökulmasta.

9.10 Kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö

Alueella sijaitsevat kulttuurihistoriallisesti arvokkaat alueet ja kohteet on merkitty kaavakarttaan ja niiden säilyminen on pyritty turvaamaan asianmukaisin merkinnöin ja määräyksin.

Arvokkaat rakennetut aluekokonaisuudet, yksittäiset rakennukset sekä arvokkaat viljelysmaisemat on pyritty säilyttämään, millä pyritään rakennuskulttuurin ja kulttuurimaiseman piirteiden säilymiseen.

9.11 Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

- 1 Toimiva aluerakenne
- 2 Eheytyvä aluerakenne ja elinympäristön laatu
- 3 Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- 4 Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Tavoitteiden asettelussa selostuksen kohdassa 4.3 "Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tunnistaminen" todettujen tavoitteiden osalta on osayleiskaavassa tehty seuraavat valinnat:

1) Toimiva aluerakenne sekä elinkeinoelämän kilpailukyky ja monipuolisuus ja rajavalvonnan tarpeet;

Yleistavoite

- Osayleiskaavan rakenteessa huomioidaan Kittilä - Levi taajamien vuorovaikutus, Kittilä suuntautuu pohjoiseen. Asumisen osalta tiivein osa jossa sallitaan kerrostalorakentaminen (C, A ja AK) sijoituu alle 500m päivittäistavara- ja hallintopalveluista. Rivitalorakentamisen sallivat merkinnät (AP) on rajattu alle 3km keskustapalveluista, esim Ylä-Kittilässä kauempana olevat alueet on varattu erillispientaloille (AO).
- Taajaman palvelut ovat tiiviisti yhdessä ydinkeskustassa. Päivittäistavarakauppa säilyy kirkonkylän keskustaan keskittyneenä ja on mahdollistettu kauppojen laajeneminen sivuille keskustatoimintojen alueelle (C). Marketteja ei sallita tuloteiden varsilla.
- Tilaa vievä kauppa on koottu pääsuuntautumisen mukaisesti lentokentän ja Levin tulotien varteen Ylä-Kittilään.
- Koulut (palvelu- ja matkailualan koulutus) ovat kahdessa toiminnallisesti kootussa yksikössä (peruskoulu ja Levi-instituutti). Peruskoululle varattiin urheilupalvelujen laajentumisalue (VU) ja Levi-instituutille laajentumisalue (PY).
- Lentokenttä on huomioitu rakenteessa ja varauksissa (yritysalueet ja tilaa vievä kauppa koottuna lentokentän suunnassa sekä rautatien kehittämisvarauksen linjaus).
- Keskustan länsi- ja itäpuoliset pääkokoojatiet esitettiin keventämään keskuskadun "raitin" liikennepainetta ja samalla lisäten turvallisuutta ja korjausvarmuutta. Kevyelle liikenteelle varattiin kehitettäväksi turvalliset pääreitit kirkon ja koulujen suuntiin. Nämä ke-

vyen liikenteen kokoavat turvalliset runkoreitit lisäävät kevyen liikenteen osuutta vaivattomina taajaman sisäisinä reitteinä.

Erityistavoitteet

- Rakennemallien tarkasteluvaiheessa tutkittiin myös "lähiöiden" toteuttamista, erilliset uudet kaavoitettavat erilliset alueet karsittiin.
- Ala- ja Ylä-Kittilään tulisi helpoiten uusia asemakaavoitettavia ja rakennettavia osa-alueita maanhankinnan mukaisina pieninä erillis-alueina, jotka toteutettaisiin kokonaisuuden kustannuksia ja toimuutta huomioimatta. Em. syystä Ala- ja Ylä-Kittilän täydennettävät uudet alueet kootaan yhtenäisten kokoojatielenkkien varteen, jolloin yhdyskuntatekniset verkostot vaikka alkuvaiheessa joudutaankin investoimaan runkoverkkoon enemmän.
- Ala-Kittilään "sorvattiin" kylän ominaispiirteisiin soveltuvat perinteistä rakentamistapaa suosivat kaavamerkinnät.
- Sotilaslentotoiminnan meluhaitoista ei saatu erillistietoa, lentokentän meluselvityksen mukaiset meluhaitat huomioitiin rajaamalla melualue pois asumiskäytöstä.

2) Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olevaan rakenteeseen tukeutuva uusi rakentaminen ja olevan rakennuskannan hyödyntäminen, hyvän taajamakuvan luominen ja yhtenäisten viheralueiden säilyminen, huomioida ilmastonmuutos, kuten tulvavaara-alueet ja riskien ehkäiseminen, melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvien haittojen ehkäiseminen.

- Toiminnot tukeutuvat olemassa olevaan rakenteeseen siten, että taajaman osa-alueitten ominaispiirteet "kotiseudun henki" säilyy. Kittilässä yhteisö on pieni ja oman kulttuurin säilymistä tukee kotiseudun tunnuspiirteiden säilyminen sukupolvelta toiselle. Tämän takia rakentamisen tehokkuudesta on tingitty sekä keskustassa (AO), että Ala-Kittilän kylän vapaiden näkymien sekä maataloustoimintojen vahvistamisella (AT, AT-1 ja niiden toiminnot).
- Taajamakuvassa on huomioitu eri osien tunnelma sekä luonnonmaisemat osana elinympäristöä seuraavasti:
 - Ylä-Kittilän metsäisyys joka on huomioitu tien varren suojaviheralueina (EV), Aakenus- ja Ounasjokien yhtymäkohdan metsäisen niemen varaamisessa virkistykseen (V) ja asumisen suojaamiseen virkistyskaistoin (V).
 - Kirkon ympäristön tilallinen avaruus on suojattu kaavamääräyksellä ja asumisen rajauksella.
 - Keskustaa on korostettu tiivistämällä (C ja AK), puistorakentamisella (V ja reitit) ja toimintojen täydentämisellä (satama LS ja koulukeskuksen urheilualue VU).
 - Pakattia on suojattu tuulilta suojapuustomerkinällä sekä parannettu yhteyksiä keskustaan kevyen liikenteen ja virkistysyhteyksien avulla Pakatintien ja Ounasjokirannan kautta Sodankyläntielle ja Pakattijärven kautta satamaan.
 - Ala-Kittilän Lapin alkuperäiskylän rakenne ja tunnelma on huomioitu erityisin määräyksin rakennusten sijoittelussa (pihamuo-

dostus), puurakentamisena ja sijoittelutapoina (AT-1), kylämäisyytenä täydennysrakennettaessa (AT), vaihteittaisena rakentumisena MA-1 ja avoimiksi jätettävänä peltonäkyminä (MA). Kantatien kt79 häiriöitä ja vaikutuksia tunnelmaan on vähennetty suojaviheralueella (EV), katkaisemalla välikokoojatiet kantatielle ja sijoittamalla teolliset yritykset Ylä-Kittilään. Lisäksi on sallittu maatalouteen ja matkailuun liittyviä yritysmautoisia harastus ja vapaa-ajantoimintoja. Ounasjoen maisema on huomioitu erityisesti Ala-Kittilässä suojaten rantavyöhykkeitä muutoksilta luvanvaraistamalla toimenpiteet maisematyölupavelvoitteella.

- Ounasjoen rannat varattiin lähes kokonaan yleiseen käyttöön ja sekä lisäksi saarien rannoille keskustan kohdalle merkittiin puistorakentamisen mahdollisuuksia, virkistysreittejä, satama ja uimaranta.
- Kittilän kevyen liikenteen edellytyksiä parannetaan asuntoalueiden läpi pohjoisesta etelään rakennettavalla pääjalankulkureitillä, joka toteutetaan erikseen turvallisesti yhtenäisenä jatkuvaksi ja toiminnot kerääväksi (puistikkoja, kohtaamispaikkoja, hiihto, kävely, istutukset, valaistus jne.). Tämä reitti on tärkeämpi lasten turvallisille koulumatkoille kuin pääkadun jalkakäytävät. Reitti myös edistää pyöräilyä ja vähentää henkilöautoliikennettä.
- Yrittämiselle on jopa ylimitoittaen aluetta Aakenustien pohjoispuolella pääsin lentomeluviikkejä. Yhdyskuntarakenteellisesti ei ole yhtä hyvää korvaavaa aluetta. Pohjavesialue voi tehdä kannattamattomaksi toteutumisen. Tilaa vievän kaupan alueet (P) sijoituessaan ihanteellisesti saavutettavuuden kannalta vähentävät taajaman kokonaisliikennettä ja siitä aiheutuvia häiriöitä. Sivulle sijoittuvat yritysalueet (T, TY) eivät ole yhtä tehokkaasti joukko-liikenneyhteyksien lähellä eli linja-autoreitillä Levi – lentokenttä - Kittilä.
- Kittilä on luonnonoloilta poikkeuksellinen taajama, kapea hiekkapohjainen ravinteikas maakieleke Ounasjoen rannalla jänkien keskellä – juuri reheväkasvuisen maan tuottaman puuston suojaan on Kittilä perustettu. Puuston suoja ja maan kasvuvoiman säilyminen ovat Kittilän viihtyisyyden edellytykset. Osayleiskaava korostaa tätä suojapuustomääräyksiä sekä matalalla keskimääräisellä rakentamishokkuudella myös keskustatoimintojen alueen (C) lähellä.
- Yhtenäinen asuinalueilta jalankululla hyvin saavutettava (alle 500m) Ounasjoen rantapuisto kokoa virkistystien ja viheralueet idässä. Lännessä asuinalueisiin rajautuu yhtenäinen jängän reunassa oleva ja pohjoiseen ja etelään sekä länsipuolisille vaaroille laajennettu virkistysreitti.
- Tulvien aiheuttamien uhkien varalta kaavassa on säädetty alimmat rakentamistasot. Nämä tasot on määritetty Lapin ympäristökeskuksen ohjeistuksen mukaisesti. Tulvauhka rajaa merkittävästi taajamaa.
- Lentomelu on huomioitu, ko. alueilla ei ole asumista.
- Tärinästä ei aiheudu maaperän (hiekkamoreeni) takia ongelmia, sen sijaan teollisen toiminnan ja liikenteen aiheuttamia ilman epäpuhtauksia on rajattu kokoamalla yritysalueet (T) ja (P) taajaman liikenteellisen painopisteen suuntaan.
- Liikenteen optimoinnilla säästetään energiaa, samoin taajaman tiiviydellä jolloin uudet alueet voidaan liittää kaukolämpöverkkoon.

- Turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisätään jalankulkuympäristön parantamisella. Turvallisuutta lisää kevyen liikenteen reitti asumisalueiden keskeltä koulukeskukseen ja kirkolle.

3) Kulttuuri- ja luonnonperinnön ja luonnonvarojen säilyminen ja virkistyskäytön edistämisen, ekologisen kestävyysalueiden, ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävien alueiden säilymisen varmistaminen ja pinta- ja pohjavesien suojelutarpeen huomiointi

- Kaavassa on osoitettu kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta oleelliset alueet ja kohteet. Kittilän taajaman historialliset kerrokset erottuvat 1700-luvulta nykypäivään. Osa-alueita ovat vanhimmat Kirkon ympäristö, kyläraitti, Ala-Kittilä, sodan jälkeiset rintamamies-taloalueet keskustassa ja viimeisenä tiivis kerros-, ja rivitalorakentaminen keskustassa.
- Virkistysreittiverkosto ja puistoja on merkitty sisältäen taajaman keskustalle merkittävimmät ja parhaiten saavutettavat alueet, poikittaiset virkistysyhteydet sekä virkistysyhteydet myös länsipuolisille vaaroille.
- Reunavyöhykkeiden puuston säilyttämiseksi erityisen arat vyöhykkeet on merkitty yleiskaavakarttaan. Luonnon ja taajaman raja on korostetun jyrkkä.
- Pohjavesialueilla ohjataan rakentamista suojamääräyksin, joita on lisätty ehdotukseen myös tiedottamisen parantamiseksi ja toimintatapojen korostamiseksi yritysalueilla. Yritysalueita varten (T) suoritettiin itäpuolisen suoalueen maaperätutkimus jonka perusteella voitiin osoittaa laajennusaluetta pohjavesialueen ulkopuolelta.
- Saamelaiskulttuurille erityisiä alueita ei inventoinneissa tullut esille.
- Poronhoito ei käytä Kittilän keskustaajamaa

4) Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto

- Keskustassa on varattu rinnakkaiset kokoojatiet ja kevyen liikenteen reitit.
- Rakentamisessa on huomioitu vesi- viemäri, katu- ja kaukolämpöverkon laajentaminen, uudet alueet ovat vahojen jatkeina.
- Rautatienvaraus ohjattiin Kittilän yritysalueen kautta lentokentälle liikennemuotojen yhteistoiminnan ja tavaravirtojen logistiikan tehostamiseksi.
- Uudet yritysalueet koottiin painopistesuuntaan Levin ja lentokentän kulkuyhteyden lähelle liikenteen toimivuuden ja liikkumiskustannusten takia.

9.12 Vaikutukset Natura 2000-verkostoon

Ounasjoen Natura -aluetta reunustaa pääasiassa M, MY-1 ja V-1 alueet. AT ja AO -alueidenkin osalla Ounasjokivarressa on V tai MY-1 -aluevaraukset. Jokivarressa on Porokodanmaan osalla RL -aluevaraus, nykyisen leirintäalueen kohdalla ja Karinokalla nykyisen veneiden laskupaikan kohdalla on LS -aluevaraus.

Kaavan toteuttaminen ei muuta Ounasjoen nykyistä levinneisyyttä eikä suojeltaviin tai suojeltavaan lajiin muodostu suoria vaikutuksia. Vaikutuksia Natura-alueelle muodostuu jätevesien ja hulevesien muodossa.

Asuin-, liike-, palveluiden ja teollisuuden lisä- ja täydennysrakentaminen ei heikennä Ounasjoen veden laatua merkittävästi, koska jätevedet tullaan ohjamaan Kittilän vesihuolto-osuuskunnan ylläpitämään jätevedenpuhdistamolle. Kuormituksen kasvu huomioidaan jätevesipuhdistamon lupaehdoissa. Kirkonkylän tiivistäminen lisää muodostuvien hulevesien määrää. Jokivarren viheralueet vähentävät selvästi hulevesien haittavaikutusta Ounasjoen veden laatuun. Lisäksi hulevesien vaikutusta voidaan vähentää myös asemakaavavaiheessa hyvällä suunnittelulla. Kokonaisuudessa kaavan toteutuminen ei merkittävällä tavalla heikennä Ounasjoen veden laatua.

Ahvenvuoman Natura -alueesta vain pieni osa sijoittuu kaava-alueelle (alle 10 ha). Kaava-alueen osalla Natura-alueen läheisyydessä nykyinen maankäyttö ei muutu. Myös kaava-alueelle sijoittuva Natura-alueen valuma-alueella ei nykyinen maankäyttö muutu. Vaikutuksia ei kaavasta Natura-alueelle muodostu.

Kaavan toteuttaminen ei muuta Ahvenvuoman tai Ounasjoen Natura-alueiden ominaispiirteitä tai levinneisyyttä. Vaikutukset suojeltaviin luontotyypeihin tai lajeihin jäävät vähäiseksi. Alueilla säilyvät laajasti joki-, suo- ja metsäluonnon elementit ja luonnon oma dynamiikka, jotka mahdollistavat Ounasjoelle ja Ahvenvuomalle ominaisen monimuotoisen lajiston säilymisen elinvoimaisena alueella. Tämän perusteella kaavasuunnitelma ei luonnon-suojelulain mukaisesti merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Ahvenvuoman ja Ounasjoen Natura-alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Koska heikennys ei ole merkittävä kaavan hyväksymiselle ei ole luonnonsuojelulain 66 §:stä johtuvaa estettä.

10 OSAYLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET

Kaava on oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:ssä määrätään yleiskaavan oikeusvaikutuksista muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan.

Suunnittelun ohjausvaikutus

Hyväksytty yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42.1 §).

Maakuntakaavan/seutukaavan ohjausvaikutus

Maakuntakaava/ seutukaava ei ole mm. oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella voimassa muutoin kuin yleiskaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 32.3 §).

Vaikutus viranomaisiin

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista (MRL 42.2 §). Säännös koskee niin kunnan, maakuntaliittojen kuin valtion viranomaisia.

Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä ei sovelleta, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on asiasta toisin määrätty (MRL 14.4 §).

Ehdollinen rakentamisrajoitus

Lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (ehdollinen rakentamisrajoitus). Haittaa arvosteltaessa ei oteta huomioon omistussuhteissa yleiskaavan hyväksymisen jälkeen tapahtuneita muutoksia, ellei niitä ole tehty yleiskaavan toteuttamista varten. (MRL 43.1 §)

Ehdoton toimenpiderajoitus

Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset).

Yleiskaavan ja muun lainsäädännön mukaisen päätöksenteon suhde

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset suunnitelmat on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä muun lainsäädännön nojalla ympäristön käytön järjestämisestä siten kuin erityislaeissa säädetään. Muussa lainsäädännössä on vastaavasti säännöksiä, jotka yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon. Tässä suhteessa keskeisimpiä lakeja ovat ympäristönsuojelulaki, rakennussuojelulaki, tielait, vesilaki, metsälaki, maa-aineslaki, kaivos-

laki ja jätelaki. Luonnonsuojelulain ja muinaismuistolain huomioon ottamisesta säädetään vielä tarkemmin MRL 197 §:ssä.

Luonnonsuojelu

Luonnon- ja maisemansuojelua ja -hoitoa koskeva erityislaki on luonnonsuojelulaki (1096/1996). Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n viittauksen mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään. Luonnonsuojelulain 10 luku sisältää Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäännökset.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaista lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on 197 §:n mukaan lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään. Tämä viittaus tarkoittaa kaikkien asiaan soveltuvien luonnonsuojelulain säännösten huomioon ottamista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa viranomaispäätöksissä.

Myös luonnonsuojelulain 29 §:ssä mainitut suojellut luontotyypit sekä 47 §:n säännös erityisesti suojeltavista lajeista tulee ottaa huomioon yleiskaavaa hyväksyttäessä samoin LSL 49 §:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- tai heikentämiskielto.

Kulttuuriympäristö

Rakennussuojelulain (60/1985) nojalla suojellaan sellaisia kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämisen kannalta arvokkaita rakennuksia, rakennusryhmiä ja rakennettuja alueita, joilla on kulttuurihistoriallista merkitystä. Asemakaava-alueella rakennussuojelu toteutuu pääsääntöisesti kaavasuojeluna asemakaavoituksen yhteydessä. Valtion omistamien rakennusten suojelusta on oma asetus (480/1985).

Rakennettuun ympäristöön tai kulttuurihistoriaan liittyvien arvojen suojelemiseksi yleiskaavassa voidaan tietty alue tai rakennus osoittaa suojeltavaksi.

Kiinteät muinaisjäännökset on määritelty muinaismuistolain (295/1963) 2 §:ssä. MRL 197.3 §:n viittaussäännöksen mukaan kaavaa laadittaessa, hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on noudatettava, mitä muinaismuistolain 13 §:ssä säädetään.

Muu ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelulain (86/2000) yleisenä periaatteena ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on haitallisen toiminnan ehkäisy. Kaavoituksen yhteydessä tapahtuva sijainninohjaus on keskeinen keino ehkäistä ennakolta ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 6.1 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on ympäristönsuojelulain mukaan otettava huomioon muun muassa alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset. Koska toimintojen sijoittamisen vaihtoehtojen valinta ja muut perusratkaisut tehdään kaavoituksen yhteydessä, on vastaavasti myös kaavaa laadittaessa otettava huomioon ympäristön pilaantumisen vaara.

Yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen huomioon ottaminen merkitsee, ettei toiminta tai toiminnan sijoittaminen saa olla sillä tavoin yleiskaavan vastainen, että ratkaisu vaikeuttaisi yleiskaavan toteutumista.

Maantiet

Maantielaki (23.6.2005/503) on tullut voimaan 1.6.2006. Lain tavoitteena on ylläpitää ja kehittää liikkumis- ja kuljetustarpeiden vaatimia toimia, turvallisia ja kestävästä kehitystä edistäviä maantieyhteyksiä osana liikennejärjestelmää sekä turvata osallistumismahdollisuudet tieratkaisuja koskevaan suunnitteluun toteuttamalla ja edistämällä hyvää hallintoa ja oikeusturvaa maanteita koskevissa asioissa. Lain 13 §:ssä säädetään, että maantietä ei saa rakentaa vastoin oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Tämän lisäksi lain 17 §:ssä säädetään, että yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa maantien sijainti ja suhde muuhun alueidenkäyttöön on selvitetty.

Lain 17.2 § säädetään lisäksi, että tiesuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Lain 17.3 § säädetään, että sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan maantie suunnitella, jos tien luonne huomioon ottaen tien sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön voidaan ilman kaavaakin riittävästi selvittää yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja alueellisen ympäristökeskuksen kanssa.

Muu lainsäädäntö

Metsälaki (1093/1996) sääntelee talousmetsän käyttöä. Yleiskaava-alueella metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen vain maa- ja metsätalouteen ja virkistykseen osoitetulla alueella. Metsälain 25 §:n mukaan kaavoitettavien ja kaavoitettujen alueiden osalta metsäkeskuksen tulee olla riittävässä yhteistyössä kuntien kanssa metsälain ja maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden yhteen sovittamiseksi.

Maa-ainelakia (555/1981) sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen. Ottamistoiminnasta ei saa aiheutua haitallisia seuraamuksia, kuten kauniin maisemakuvan turmeltumista tai luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erityisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai pohjavesien tilan vaarantumista. Yleiskaava-alueella on lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Vesilain (264/1961) mukainen vesistöön rakentaminen koskee muun muassa padon, penkereen, sillan, kuljetuslaitteen tai laiturin tekemistä vesistöön. Lain 2 luvun 4 §:n mukaan vesistöön rakentamisen edellytyksiä harkittaessa on otettava huomioon mitä yleiskaavan oikeusvaikutuksista on säädetty. Lupaa harkittaessa on myös katsottava, ettei lupa merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista.

Kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 34 §:ään otettiin MRL:n säätämisen yhteydessä erityinen *lohkomista* koskeva rajoitus. Sen mukaan oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitetulla alueella rakennuspaikaksi tarkoitettua kiinteistöä ei saa muodostaa lohkomalla, jos se huomattavasti vaikeuttaa alueen käyttämistä kaavassa osoitettuun tarkoitukseen. On huomattava, että säännös koskee ainoastaan virkistys- tai suojelualueeksi yleiskaavassa osoitettuja alueita. Lisäksi rajoitus ei koske lohkomista muihin tarkoituksiin kuin rakennuspaikaksi.

11 OSAYLEISKAAVAN TOTEUTUS JA SEURANTA

Osayleiskaava osoittaa kunnan asettamat tavoitteet maankäytön kehittämiseksi. Keskeinen väline osayleiskaavassa hyväksytyjen periaatteiden toteuttamisessa on asemakaavoitus, jolle osayleiskaava antaa lähtökohtia ja asettaa tavoitteita. Myös rakennusjärjestykseen voidaan sisällyttää suunnitelmassa hyväksytyjä tavoitteita.

Osayleiskaavan toteutuksesta vastaavat Kittilän kunta ja maanomistajat. Kaavaa toteutetaan asemakaavojen kautta. Osayleiskaava toimii ohjeena muulle maankäytön suunnittelulle, mm. asemakaavoitukselle, jossa ratkaistaan yksityiskohtaisemmin alueen rakentaminen. Alueen palveluiden jatko-suunnittelu tapahtuu asemakaavoituksen yhteydessä. Kunta vastaa julkisten palveluiden rakentamisesta ja yksityiset tahot yksityisten palvelujen rakentamisesta.

Kaavan toteutumisajankohtaan vaikuttaa yrityselämän ja asutuksen yleinen kehitys.

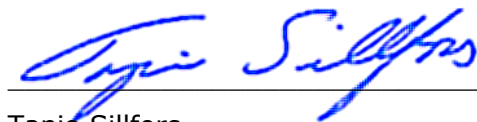
Osayleiskaavan ajanmukaisuutta kunta seuraa, niin kuin kaavoituksen muutakin ajanmukaisuutta, asemakaavamuutosten yhteydessä sekä seuraamalla rakennus- ja toimenpidelupahakemuksia.

Toteuttamalla kaavamääräyksiä, voidaan säilyttää haluttuja luonteenpiirteitä ja korostaa erilaisia arvoja. Tällaiset toimet ovat tarpeen etenkin rakennettuja ja eritunnellaisia ympäristöjä kuten kirkonseutua, Ounasjoen rantoja Alakittilää koskevia suunnitelmia tehtäessä.

Osayleiskaava on laadittu tämänhetkisten kehitysnäkymien ja tavoitteiden pohjalta, jos ne muuttuvat perusteellisesti on kaavan tarkistamistarve otettava kunnassa harkittavaksi. Osayleiskaavan tarkistamistarve voidaan arvioida esim. kunnan kaavoitusohjelmaa laadittaessa. Jos aluevarausten määrää tai sijaintia on perusteellisesti tarpeellista muuttaa, tulee kunnassa tehdä päätös osayleiskaavan tarkistamisesta.

FCG Finnish Consulting Group Oy

Rovaniemellä 26. päivänä maaliskuuta 2012

Tapio Sillfors

DI, kaavan laatija

Pirkka Hartikainen

ins, projektipäällikkö